



**CZERWIONKA-LESZCZYNY**  
**ZŁOŻA SUKCESU**

**Lokalny Program Rewitalizacji  
dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny  
do 2022 roku**

**PROJEKT**  
**do konsultacji społecznych**

## Spis treści

1.	Wprowadzenie .....	3
2.	Diagnoza sytuacji.....	5
2.1	Położenie i układ funkcjonalny.....	5
2.2	Sfera społeczna.....	6
2.3	Sfera infrastrukturalna i przestrzeń.....	24
2.4	Sfera gospodarcza .....	30
3.	Wyznaczenie obszarów rewitalizacji.....	41
3.1	Sytuacja społeczna - pogłębiona diagnoza obszarów problemowych .....	53
3.2	Sytuacja w sferze zagospodarowania przestrzennego.....	62
4.	Dokumenty strategiczne wyznaczające kierunki rozwoju.....	70
5.	Analiza SWOT dla obszarów rewitalizacji.....	73
6.	Cele rewitalizacji.....	76
7.	Identyfikacja działań rozwiązujących problemy.....	78
8.	System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji .....	94
8.1	Szczegółowy sposób zarządzania .....	94
8.2	Sposób współpracy z partnerami .....	99
8.3	Plan finansowy LPR.....	100
9.	Monitoring produktów i rezultatów LPR.....	105
10.	Okresowa i nadzwyczajna aktualizacja LPR.....	110
11.	Analiza ryzyka wraz z środkami zaradczymi .....	110
12.	Ocena oddziaływania na środowisko (opis procedury).....	112

## 1. Wprowadzenie

Niniejszy projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR) stanowi istotny element polityki rewitalizacji do roku 2022 w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny. Zakres zaplanowanych działań oraz projektów wpisuje się z szerokie rozumienie rewitalizacji jako procesu kompleksowego, skoordynowanego, wieloletniego, prowadzonego na określonym obszarze obejmującego zmiany w wymiarze przestrzennym, technicznym, społecznym i ekonomicznym w celu wyprowadzenia zidentyfikowanych „obszarów problemowych” ze stanu kryzysowego, poprzez nadanie im nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju, w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne<sup>1</sup>.

Przygotowany Projekt LPR jest zgodny i wpisuje się w realizację krajowej i regionalnej polityki rozwoju określonej w dokumentach strategicznych i planistycznych, w tym m.in. Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Strategii Rozwoju Kraju 2020, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”.

Wyznaczając szeroką gamę projektów i powiązanie ich w spójne wiązki obejmujące działania w sferze społecznej, infrastrukturalnej, gospodarczej w pełni wpisuje się w lokalną politykę rozwoju określoną w Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny na lata 2014 - 2020 – przyjętej Uchwałą Nr XLVII/622/14 Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach w dniu 26.09.2014 r.

Zaplanowane do realizacji projekty rewitalizacyjne służyć będą realizacji celu głównego Strategii, tj. *„Czerwionka-Leszczyny gminą, w której można realizować swoje pomysły i kariery zawodowe, miejscem zapewniającym przyjazne warunki dla rozwoju mieszkańców i biznesu, a także najlepszy dostęp do udogodnień w sąsiednich aglomeracjach”*.

Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji został opracowany w oparciu o projekt „Wytycznych w sprawie przygotowania Lokalnych Programów Rewitalizacji” przygotowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego oraz „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach

---

<sup>1</sup> Zob. Definicja w Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa (z 13 sierpnia 2008 r., str. 4)  
[http://www.mrr.gov.pl/fundusze/wytyczne\\_mrr/obowiazujace/horyzontalne/strony/lista.aspx](http://www.mrr.gov.pl/fundusze/wytyczne_mrr/obowiazujace/horyzontalne/strony/lista.aspx)

---

operacyjnych na lata 2014-2020 (dokument do konsultacji zewnętrznych)” przygotowanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju<sup>2</sup>.

Podstawą sformułowania projektu LPR były prace analityczne, diagnostyczne oraz prowadzone prace studialne i wizje lokalne w obszarach o zdiagnozowanych problemach rozwojowych. Kluczowym elementem procesu sporządzenia niniejszego projektu była również szeroka partycypacja społeczna, obejmująca: organizację publicznych debat z mieszkańcami, warsztaty z przedstawicielami partnerów społeczno-gospodarczych, w tym podmiotów sektora NGO, prowadzenie ankiet bezpośrednich wśród mieszkańców i konsultacji z wykorzystaniem strony internetowej Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyzny.

---

<sup>2</sup> dokument do konsultacji zewnętrznych z marca 2015r.,  
[http://www.mir.gov.pl/rozwoj\\_regionalny/Polityka\\_regionalna/rozwoj\\_miast/Rewitalizacja/Strony/start.aspx](http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_regionalna/rozwoj_miast/Rewitalizacja/Strony/start.aspx)

---





Gmina graniczy z dwoma dużymi miastami: Rybnikiem i Żorami oraz z Knurówem, Orzeszem i z gminami Ornontowice i Pilchowice. Gmina i Miasto Czerwionka-Leszczyny zajmuje powierzchnię 11464 ha.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy miejsko-wiejskiej Czerwionka-Leszczyny tworzą:

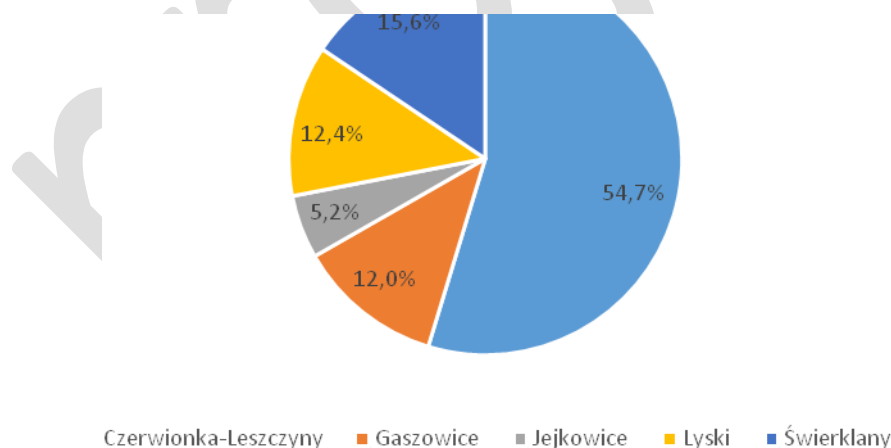
- jednostki obejmujące miasto: Czerwionka, Leszczyny, Czuchów, Dębieńsko stanowiące 33,5% powierzchni,
- jednostki obejmujące obszar wiejski: Bełk, Książenice, Palowice, Przegędza, Stanowice, Szczekowice stanowiące 66,5% powierzchni.

## 2.2 Sfera społeczna

### DEMOGRAFIA

Czerwionka-Leszczyny jest największą pod względem liczby ludności gminą powiatu rybnickiego. Ludność zamieszkała w gminie w 2013 roku według danych GUS stanowiła prawie 55% ludności powiatu.

Rysunek 2. Udział procentowy liczby ludności poszczególnych gmin w ogólnej liczbie ludności powiatu rybnickiego w 2013 r.



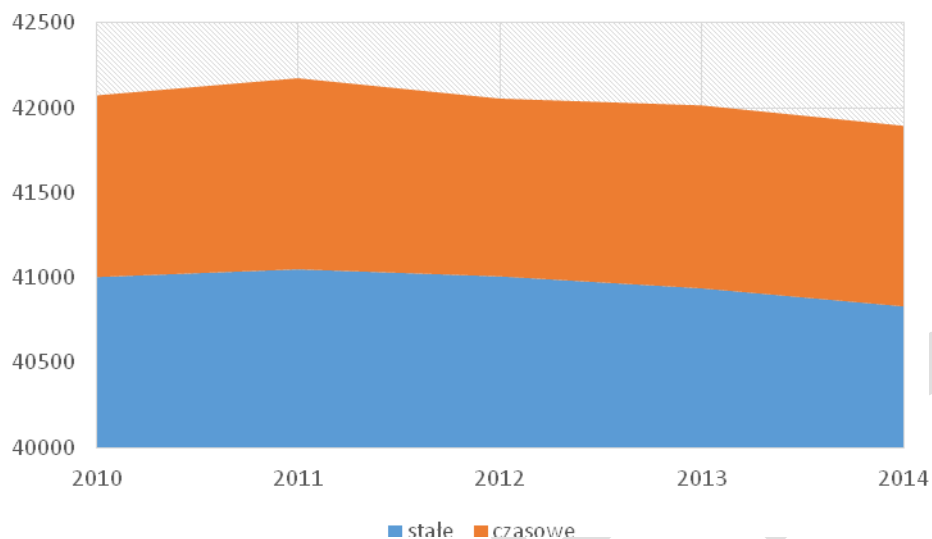
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Według danych Urzędu Gminy i Miasta na koniec 2014 roku Czerwionkę-Leszczyny zamieszkiwało 41 893 osoby, z czego 2,5% stanowiły osoby zameldowane na pobyt czasowy. Wśród ludności dominują kobiety. Współczynnik feminizacji<sup>3</sup> w 2014 roku wyniósł 104,7.

<sup>3</sup> Współczynnik feminizacji – liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn

W ostatnich latach zauważa się tendencję malejącą w liczbie ludności gminy i miasta. W stosunku do roku 2011, kiedy to liczba ludności zaczęła systematycznie spadać, społeczność gminy zmniejszyła się o 279 osób, czyli o prawie 1%.

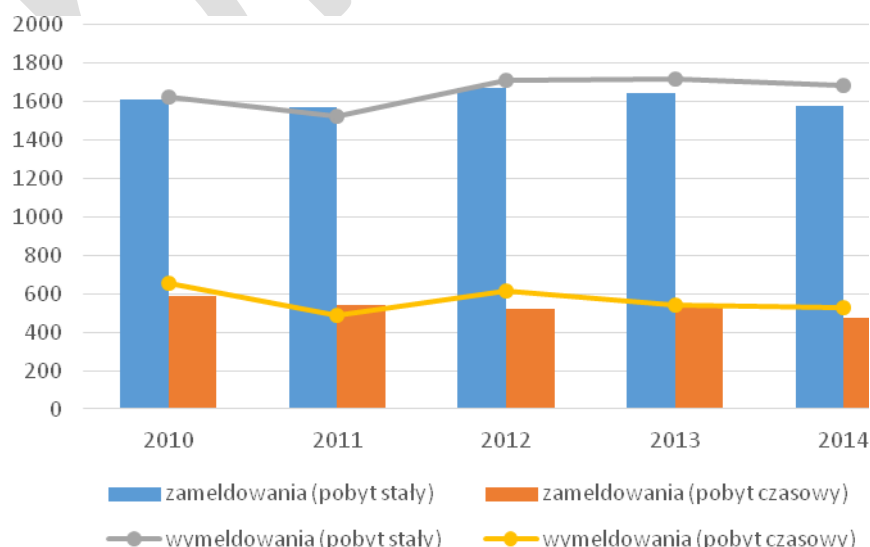
Rysunek 3. Liczba ludności ze względu na rodzaj pobytu w Czerwionce-Leszczynie w latach 2010-2014.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

Systematyczny spadek ludności jest efektem zarówno zmian demograficznych jak i migracji. Od 2011 zauważa się, że liczba wymeldowań zarówno na pobyt stały jak i czasowy przewyższa liczbę zameldowań. To powoduje, że tereny te od kilku lat podlegają procesom depopulacji. W 2012 roku w gminie i mieście ubyło 129 mieszkańców, a w 2014 aż 157.

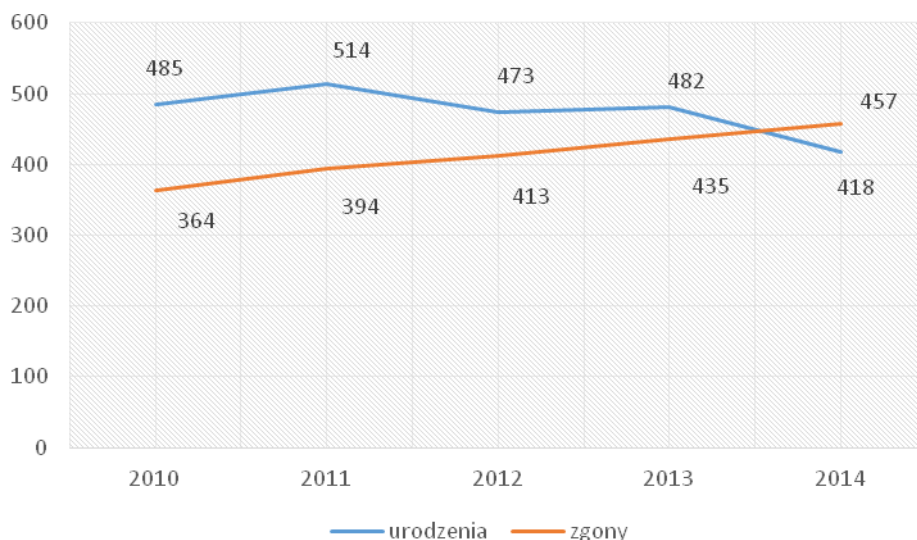
Rysunek 4. Zameldowania i wymeldowania ogółem w Czerwionce-Leszczynach w latach 2010-2014.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

Analizując ruch naturalny w Czerwionce-Leszczynach, czyli liczbę urodzeń i zgonów zauważa się, tendencję systematycznego spadku liczby urodzeń przy równoczesnym wzroście liczby zgonów. W 2014 roku po raz pierwszy w Gminie i Mieście doszło to ujemnego salda w ruchu naturalnym – wyniósł on minus 39 osoby, tymczasem jeszcze w latach 2010-2011 roku przyrost ludności wynosił ok. 120 osób/rok.

Rysunek 5. Liczba urodzeń i zgonów w Czerwionce-Leszczynach w latach 2010-2014.



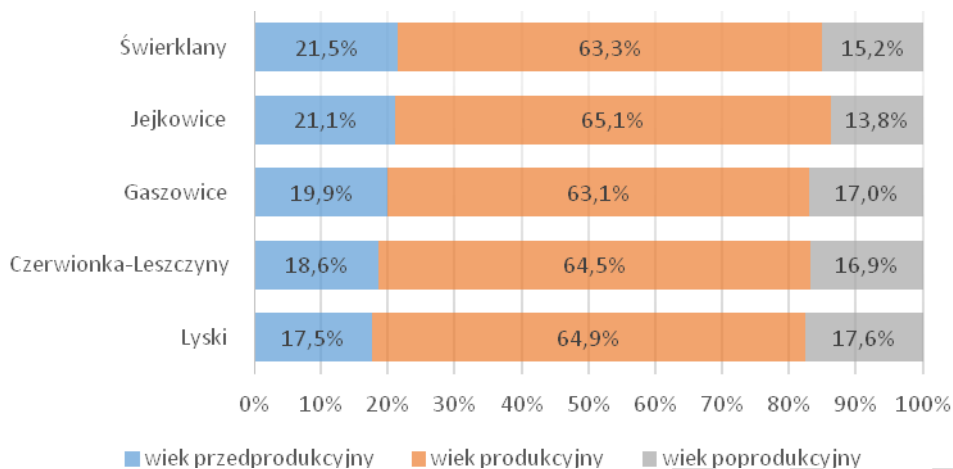
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

Niestety sytuacja depopulacji Gminy i Miasta będzie się pogłębiać. Z prognoz Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w najbliższych latach liczba ludności w powiecie rybnickim będzie spadać (do 2050 roku o co najmniej 0,2%).

Pod względem struktury wieku w Gminie i Mieście 64,5% mieszkańców są w wieku produkcyjnym, 18,6% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym, natomiast 16,9% w wieku poprodukcyjnym. Wśród gmin powiatu rybnickiego lepszą sytuacją pod względem liczby osób w wieku produkcyjnym charakteryzują się Jejkowice oraz Lyski, z tymże w gminie Lyski stosunkowo duży odsetek stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym (wyższy odsetek aniżeli w Czerwionce-Leszczynach). Należy jednak podkreślić, że w odniesieniu do średniej dla województwa statystyki te wypadają bardzo korzystnie.



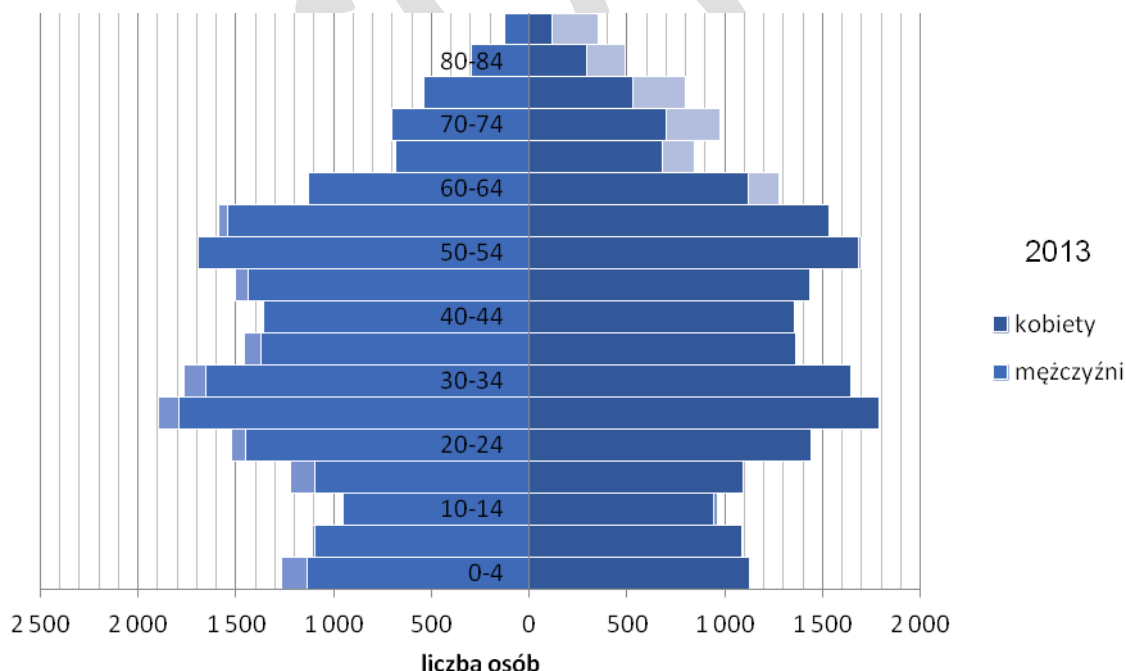
Rysunek 6. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w ludności ogółem w gminach powiatu rybnickiego w 2013 roku.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

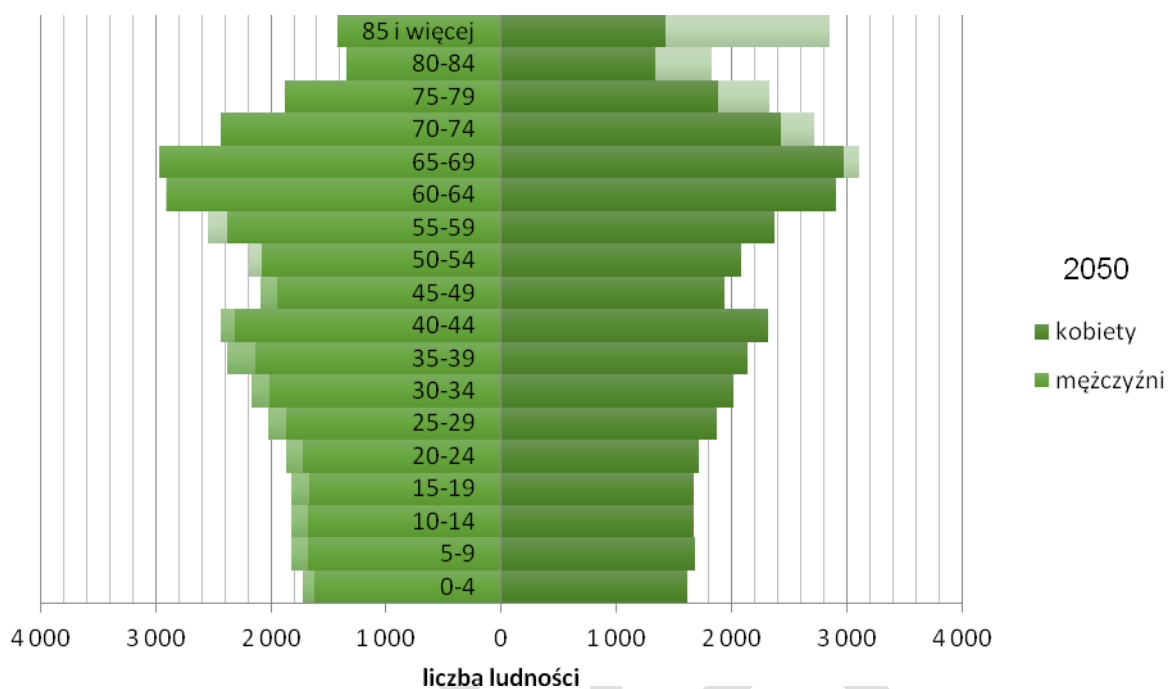
Obecnie wśród mieszkańców Gminy i Miasta dominują osoby w wieku 25-34 lat oraz 50-59 lat (roczniki tzw. wyżów demograficznych). Patrząc jednak na prognozy dla całego powiatu dla roku 2050 zauważa się zdecydowaną dominację osób w wieku 60-69. Wykres struktury wiekowej ulega rozszerzeniu u góry i zwężeniu u dołu, co wskazuje na proces starzenia się społeczeństwa.

Rysunek 7. Piramida wieku i płci ludności gminy Czerwionka-Leszczyna w 2013 roku.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Rysunek 8 Piramida wieku i płci ludności powiatu rybnickiego – prognoza dla roku 2050.

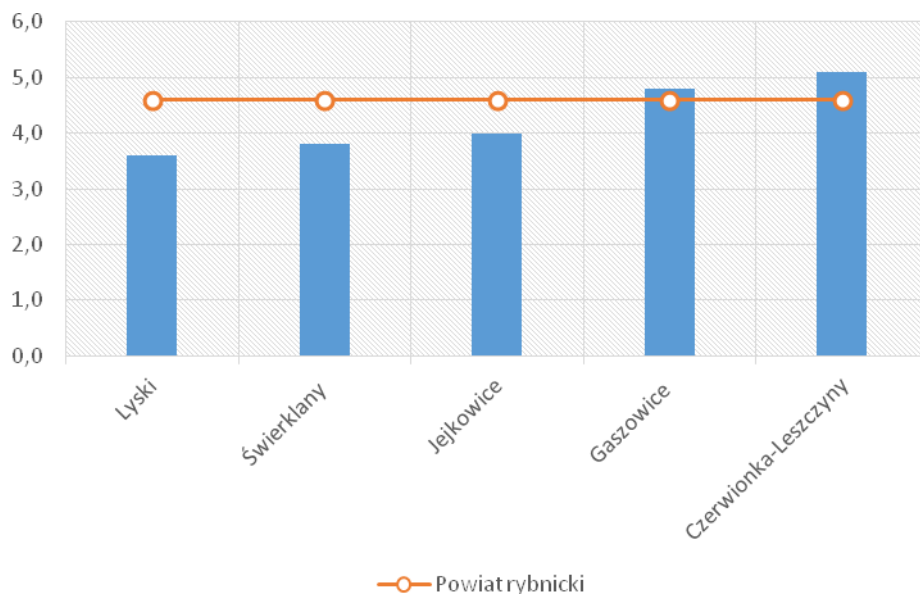


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

### Rynek pracy

W Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny w 2013 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 5,1% i była to najwyższa wartość z wszystkich gmin powiatu rybnickiego. Średnia dla powiatu w tym okresie wyniosła 4,6%. Była to jednak wartość niższa od średniej wartości dla województwa śląskiego, która dla badanego okresu wyniosła 7,1%.

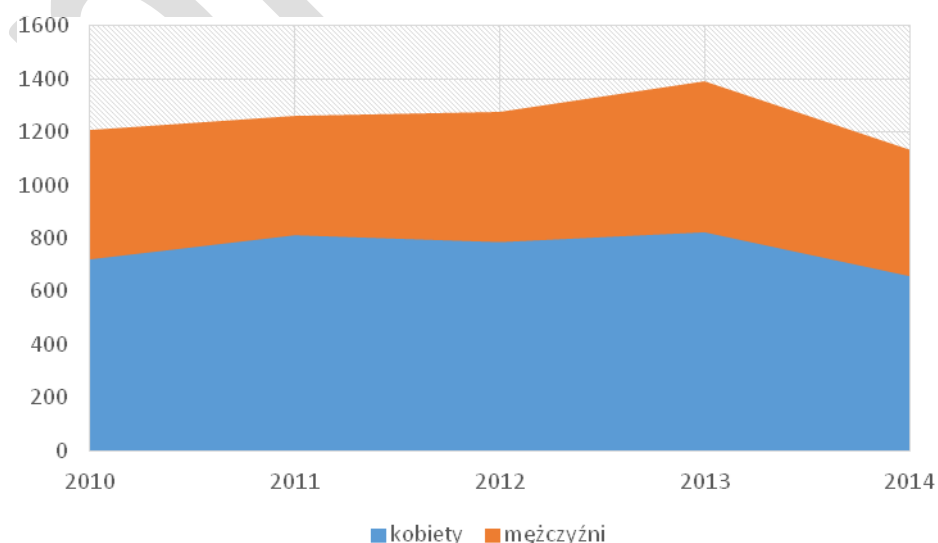
Rysunek 9. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu rybnickiego w 2013 roku (%).



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

W 2014 roku według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rybniku liczba bezrobotnych w Czerwionce-Leszczynach wyniosła 1135 osób. Była to najniższa wartość jaką zanotowano w ostatnich pięciu latach. Wśród bezrobotnych zdecydowanie dominują kobiety. W 2014 roku stanowiły 58% ogółu bezrobotnych (659 osób). Najwyższy odsetek kobiet wśród osób bezrobotnych zanotowano w 2011 roku (prawie 65%).

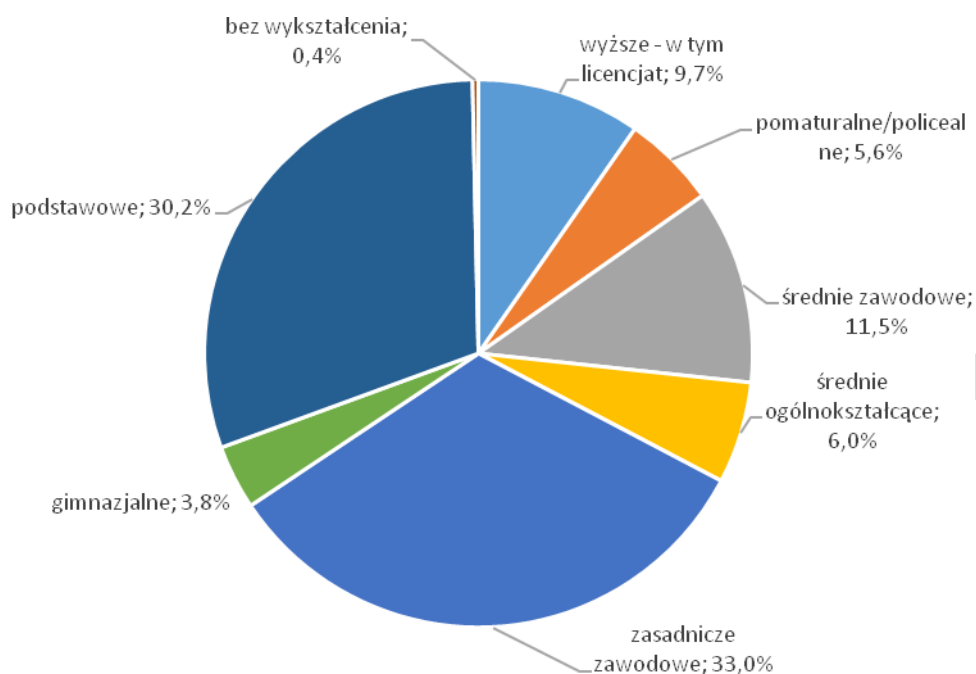
Rysunek 10. Liczba bezrobotnych w podziale na płeć w Czerwionce-Leszczynach w latach 2010-2014.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rybniku.

Wśród bezrobotnych dominują osoby z niskim wykształceniem tj. zasadniczym zawodowym (33%) oraz podstawowym (30,2%). Znaczącą grupę stanowią także osoby z wykształceniem wyższym – w 2014 roku stanowiły aż 9,7% ogółu bezrobotnych.

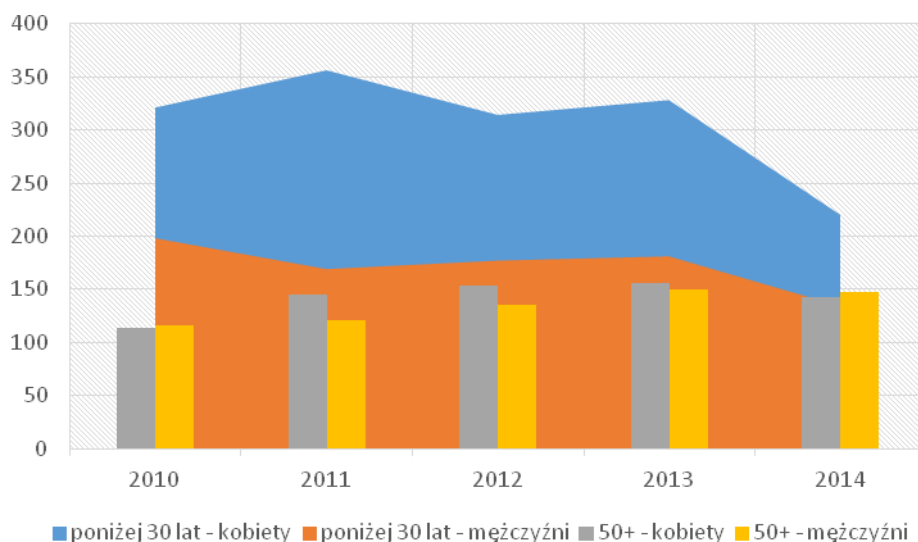
Rysunek 11. Struktura bezrobotnych ze względu na wykształcenie w 2014 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rybniku.

Grupami o szczególnej sytuacji na rynku pracy są osoby do 30 roku życia oraz osoby powyżej 50 roku życia. Pierwsza ze wskazanych grup w 2014 roku stanowiła 31% (354 osoby) ogółu bezrobotnych, natomiast druga 25,5% (289 osób). W ostatnich latach zauważa się, ludzie młodzi coraz lepiej radzą sobie na rynku pracy, gdyż ich liczba systematycznie spada. Może to mieć także związek z migracjami oraz zmniejszaniem się populacji ludzi młodych. Odwrotna tendencja zachodzi w przypadku osób starszych – generalnie za wyjątkiem roku 2013 utrzymuje się stały wzrost liczby bezrobotnych w tej grupie wiekowej.

Rysunek 12. Liczba bezrobotnych poniżej 30 lat i w wieku 50+ w podziale na płeć w Czerwionce-Leszczynach w latach 2010-2014.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rybniku.

Wśród bezrobotnych w wieku do 30 lat dominują zdecydowanie kobiety – w 2014 roku stanowiły one 62% bezrobotnych w tym wieku. W przypadku grupy osób w wieku powyżej 50 roku życia liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn jest bardzo zbliżona – nie widać już tak wyraźnych różnic w zatrudnieniu.

#### Pomoc społeczna

Na terenie Czerwionki-Leszczyn działa Ośrodek Pomocy Społecznej, który posiada 5 placówek zlokalizowanych w Czerwionce, Leszczynach, Bełku, Dębieńsku oraz Książenicach oraz placówki wsparcia dziennego dla dzieci. Ponadto w Gminie i Mieście działają następujące zespoły:

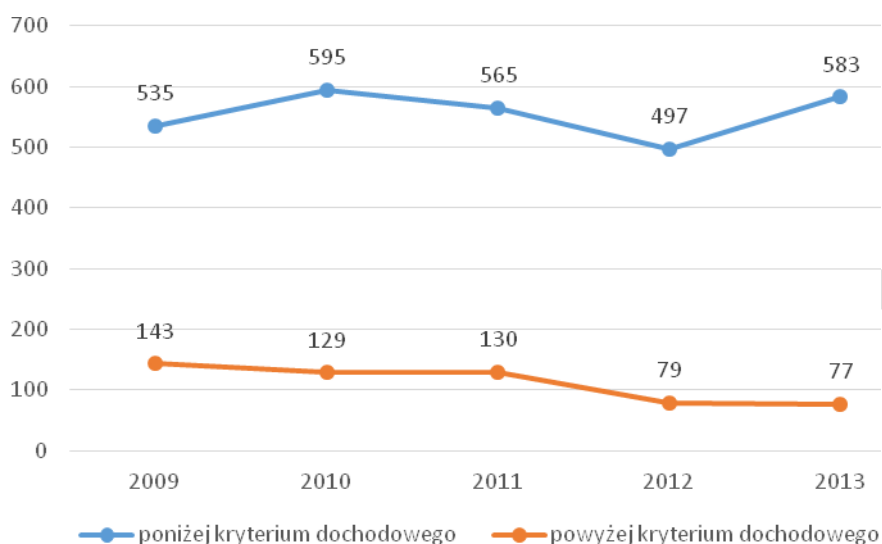
- Zespół Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 roku z pomocy społecznej skorzystało 660 gospodarstw domowych. W ramach tej liczby, aż 88% tj. 583 gospodarstwa spełniały kryterium dochodowe<sup>4</sup> świadczonej pomocy. Liczba gospodarstw domowych, które korzystają z pomocy a ich

<sup>4</sup> Zbiorowość poniżej kryterium dochodowego oznacza, że dochód na osobę w rodzinie/osobę samotnie gospodarującą nie był wyższy, niż ustalone w ustawie kryterium do uzyskania świadczenia pieniężnego. To kryterium w latach 2008 - 2011 i do 30 września 2012 r. wynosiło dla osoby w rodzinie 351 zł, a dla osoby samotnie gospodarującej 477 zł. Od 1 października 2012 r. to kryterium wynosi odpowiednio: 456 zł i 542 zł. Wyższe kryterium dochodowe obowiązuje w przypadku świadczeń realizowanych nieodpłatnie w ramach

dochody kształtują się powyżej kryterium na przestrzeni lat maleje (w latach 2010-2013 spadła o 46%). Liczba gospodarstw korzystających z pomocy społecznej poniżej kryterium dochodowego w stosunku do roku 2009 wzrosła jednak zauważa się tutaj duże wahania w liczbie korzystających. W 2010 liczba ta była wyższa niż w 2013, a w latach 2011-2012 niższa.

Rysunek 13 Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Czerwionce-Leszczynie w latach 2009-2013.

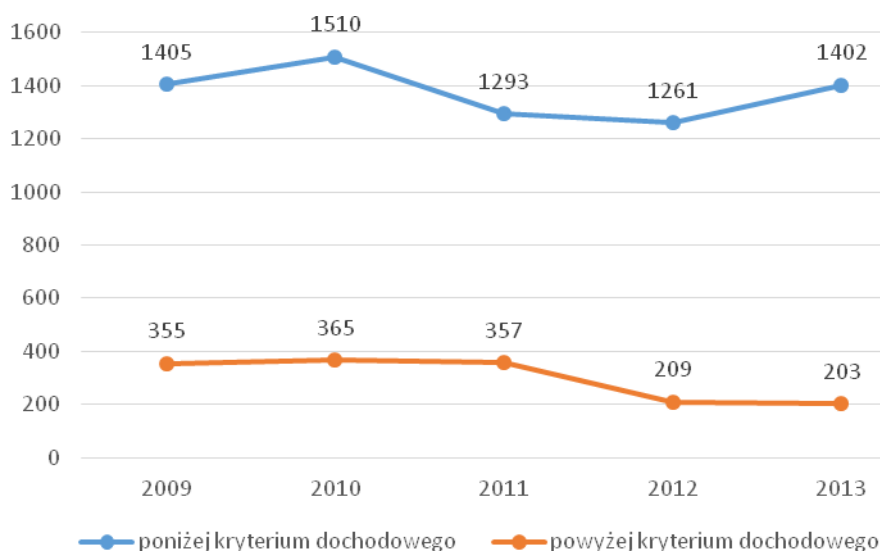


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Podobne tendencje w czasie dotyczą liczby osób w gospodarstwach domowych, które korzystają z pomocy społecznej. W 2013 roku z pomocy społecznej skorzystało 1402 osoby w gospodarstwach domowych poniżej kryterium dochodowego oraz 203 osoby w gospodarstwach powyżej kryterium dochodowego.

Programu Rządowego "Pomoc Państwa w zakresie żywienia" oraz w ustalonych przez gminy zasadach odpłatności za usługi opiekuńcze.

Rysunek 14 Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w Czerwionce-Leszczynach w latach 2009-2013.

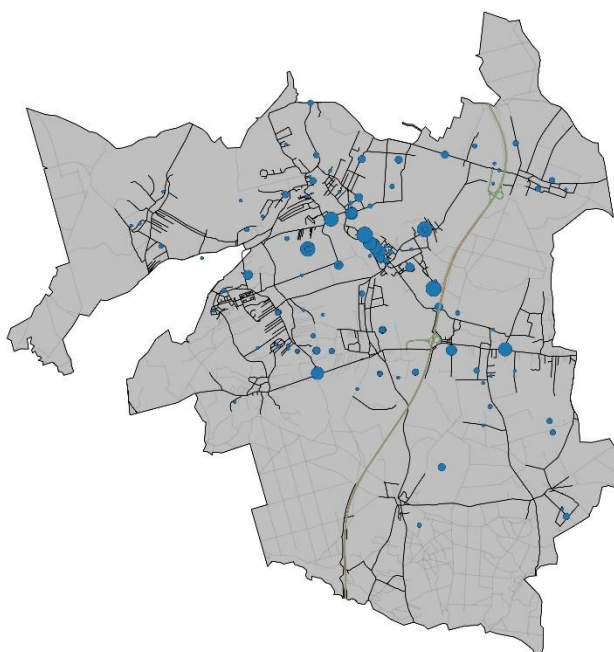


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

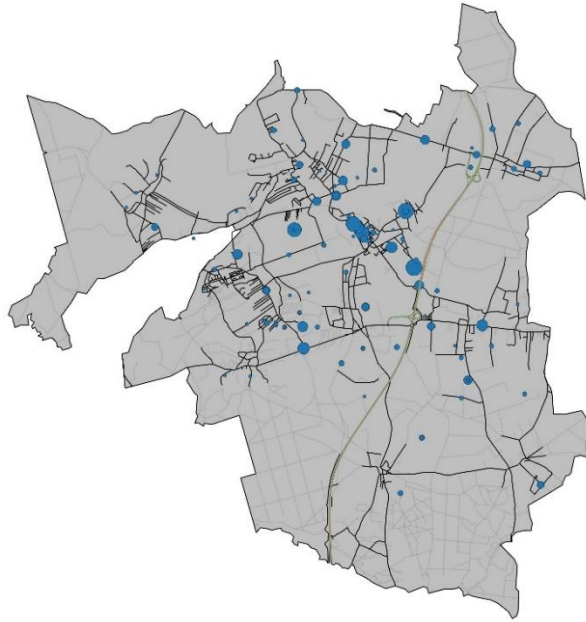
Od 2011 roku wzrasta liczba dzieci, które korzystają z Placówek Wsparcia Dziennego zlokalizowanych na terenie Czerwionki-Leszczyny. W 2011 roku z usług placówek skorzystało 134 dzieci, natomiast w 2014 roku 232 dzieci (wzrost o 73%).

Wielkości przedstawione w układzie tabelarycznym pokazano w układzie przestrzennym poniżej.

Rysunek 15. Rozkład przestrzenny klientów pomocy społecznej w latach 2010 i 2014r.



2010r.



2014r.

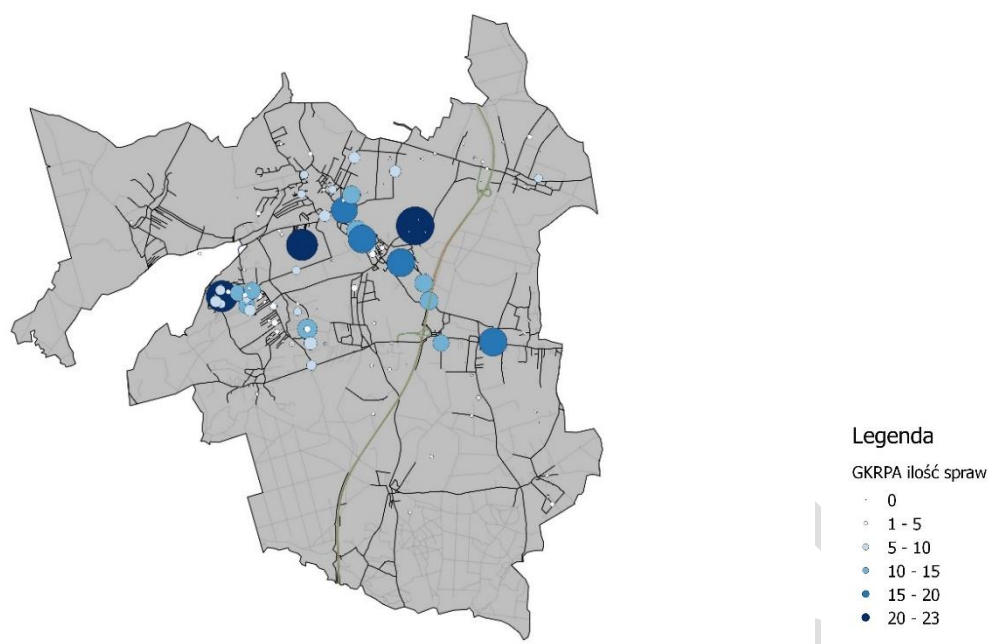
*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.*

Tendencję wzrostową do 2013 roku zauważało się także w liczbie spraw prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA). W 2010 roku takich spraw odnotowano 83, natomiast w 2013 roku już aż 123. W 2014 roku zaobserwowano spadek liczby spraw o 11 (tj. 112).

W układzie przestrzennym widoczne jest nasilenie i skupienie liczby spraw prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w dwu obszarach skupionej zabudowy wielorodzinnej w Czerwionce i Leszczynach.



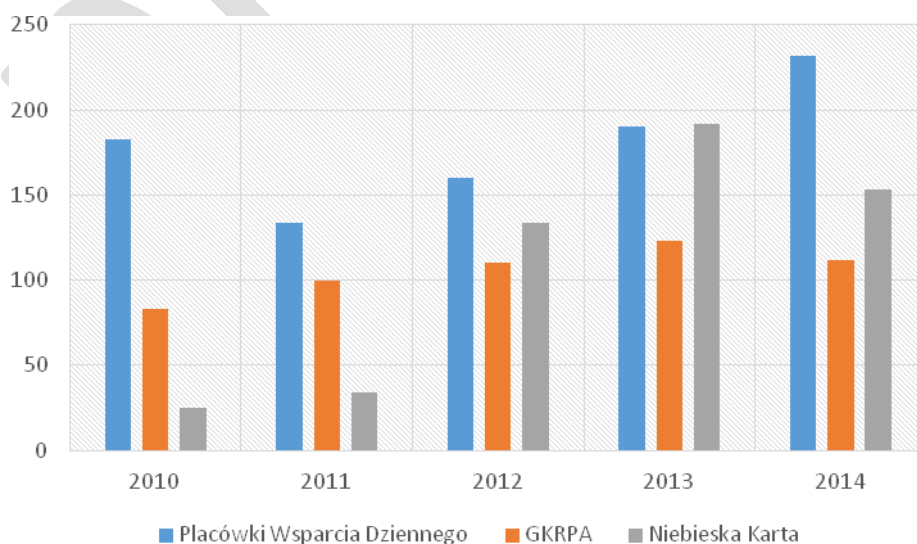
Rysunek 16. Rozkład przestrzenny spraw prowadzonych przez GKRPA w 2014r.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

W 2014 roku na terenie Czerwionki-Leszczyn pomocą w ramach procedury „Niebieska Karta” objętych było 153 rodzin. Jest to znaczący spadek w stosunku do roku 2013, kiedy tych rodzin było 192, ale więcej niż w stosunku do roku 2012 (134 rodziny).

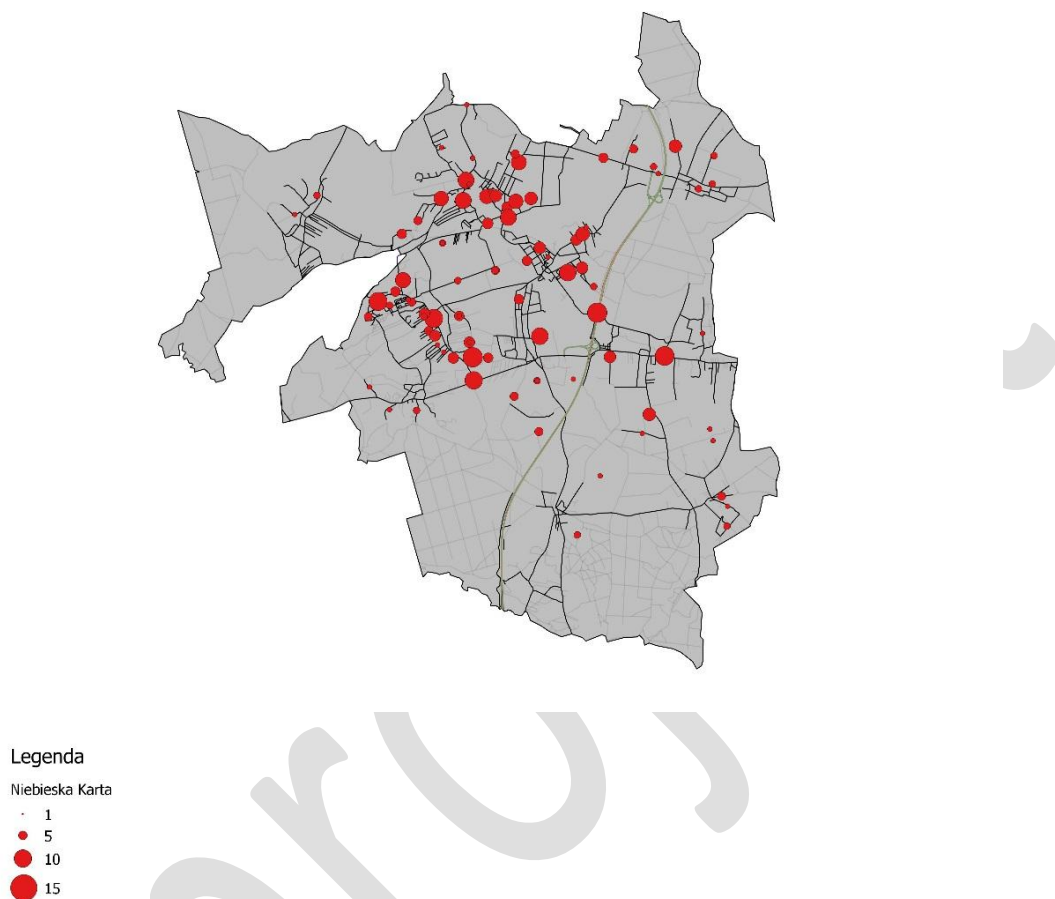
Rysunek 17. Liczba dzieci objętych pomocą w ramach Placówek Wsparcia Dziennego, liczba spraw GKRPA oraz liczba rodzin objętych pomocą w ramach procedury „Niebieska Karta” w Czerwionce-Leszczynach w latach 2010-2014.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

W układzie przestrzennym widoczne jest nasilenie i skupienie liczby rodzin objętych pomocą w ramach procedury „Niebieskiej Karty” w dwu obszarach skupionej zabudowy wielorodzinnej w Czerwionce i Leszczynach.

Rysunek 18. Rozkład przestrzenny rodzin objętych pomocą w ramach procedury „Niebieskiej Karty” w 2014r.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

### Aktywność społeczna

Aktywność społeczna może być analizowana poprzez pryzmat aktywności politycznej mieszkańców (udział wyborów) oraz ich skłonności do podejmowania działalności w formie organizacji pozarządowych. Frekwencja w wyborach jest zróżnicowana i uzależniona jest od rodzaju wyborów. Najwyższa frekwencja występuje w przypadku wyborów prezydenckich, do Sejmu i Senatu oraz samorządowych, a najniższa do Parlamentu Europejskiego. Frekwencja w wyborach w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny jest bardzo niska. Za wyjątkiem wyborów prezydenckich w 2010 roku frekwencja była zawsze najniższa wśród wszystkich gmin powiatu rybnickiego.

Tabela 1. Frekwencja w wyborach w powiecie rybnickim.

	Wybory prezydenckie 2010	Wybory do Sejmu 2011	Wybory do Parlamentu Europejskiego 2014	Wybory samorządowe 2014
Czerwionka-Leszczyny	52,09	44,30	18,21	42,74
Gaszowice	51,91	45,03	19,30	51,01
Jejkowice	56,47	47,44	22,18	61,05
Lyski	54,34	47,28	22,29	52,23
Świerklany	58,85	50,42	25,28	55,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie PKW.

W 2014 roku na terenie Czerwionki-Leszczyn funkcjonowały 74 organizacje pozarządowe. Najwięcej działa w obszarze sportu i hobby, bo aż 26. Duży odsetek stanowią organizacje kulturalne oraz działające przy kościołach chóry. Ponadto w gminie i mieście działa m.in. 7 Kół Gospodyń Wiejskich, 3 organizacje krwiodawców oraz 2 związane z pomocą społeczną.

W odniesieniu do roku 2010 liczba organizacji zwiększyła się o 3 (jedna powstała w 2011 roku, dwie w 2014 roku).

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba organizacji zlokalizowanych na terenie Czerwionki-Leszczyn stanowi 44,5% ogółu fundacji i stowarzyszeń funkcjonujących na terenie powiatu.

### **Edukacja i wychowanie przedszkolne**

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2013 roku na terenie Czerwionki-Leszczyn funkcjonowało 9 przedszkoli oferujących łącznie 1062 miejsc. W tym samym okresie z usług przedszkoli skorzystało 1025 dzieci.

W 2013 roku na 1 miejsce w placówce przedszkolnej przypadało w Czerwionce-Leszczynach 1,41 dziecka w wieku 3-5 lat. Była to wartość o 12% wyższa niż dla roku 2009. W stosunku do innych gmin w ramach powiatu rybnickiego sytuacja w Czerwionce-Leszczynach jest to wartość raczej wysoka (wyższa wartość wskaźnika dotyczy tylko gminy Jejkowice).

Tabela 2. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego oraz odsetek dzieci w tym wieku objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie rybnickim w 2013 roku.

	dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego	odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym
Powiat rybnicki	1,35	60,4
<i>Czerwionka-Leszczyzny</i>	<b>1,41</b>	<b>58,8</b>
Gaszowice	1,23	59,1
Jejkowice	3,14	40,1
Lyski	0,93	86,9
Świerklany	1,31	58,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

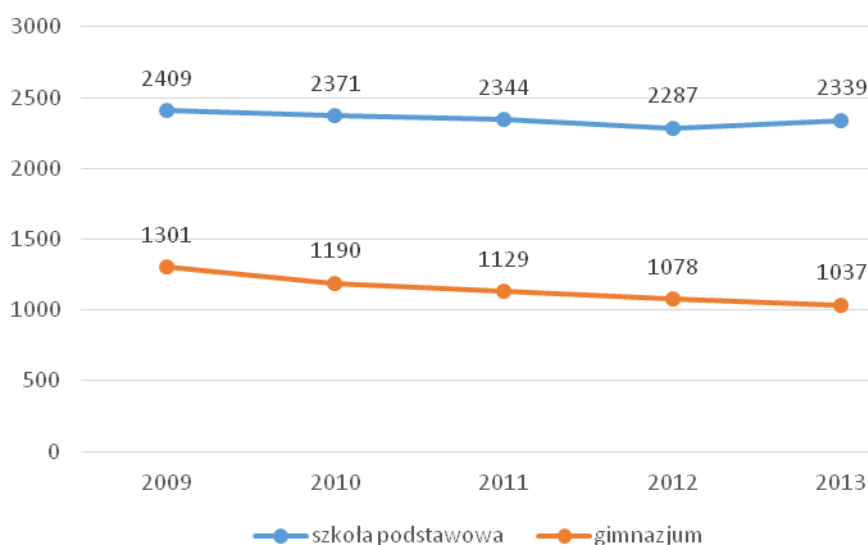
Podobnie wygląda sytuacja w przypadku odsetka dzieci, które są objęte wychowaniem przedszkolnym. W 2013 roku w Czerwionce-Leszczyźnie 58,8% dzieci uczęszczało do przedszkoli z kolei dla porównania w gminie Lyski aż 86,9%.

Ponadto w Gminie działają dwa kluby<sup>5</sup> dziecięce oferujące 21 miejsc. W 2013 roku z usług klubów skorzystało: 4 dzieci w wieku 1 roku, 9 dzieci w wieku 2 lat i 8 dzieci w wieku 3 lat.

W gminie i mieście Czerwionka-Leszczyzny w 2013 roku funkcjonowało 13 szkół podstawowych oraz 7 gimnazjów. Do obu typów szkół uczęszczało w analizowanym czasie odpowiednio 2339 uczniów i 1037 uczniów. W latach 2009-2013 zauważa się tendencję spadkową zarówno w liczbie dzieci szkół podstawowych jak i gimnazjalnych, jednak bardziej dostrzegalne jest to w przypadku starszych uczniów. W przypadku uczniów szkół podstawowych ich liczba spadła o prawie 3%, tymczasem liczba uczniów gimnazjów w o 20%.

<sup>5</sup> Źródło: BDL, GUS. Stan na 2013 rok.

Rysunek 19. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w Czerwionce-Leszczynach w latach 2009-2013.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Wskaźnik skolaryzacji<sup>6</sup> dla szkół podstawowych w przypadku Czerwionki-Leszczyny w 2013 roku wyniósł 94,87% - znaczy to, że w analizowanym okresie nieco ponad 5% dzieci w wieku szkolnym nie uczęszczało na zajęcia. Niższy wskaźnik na terenie powiatu rybnickiego zanotowano tylko w Gaszowicach.

Tabela 3. Współczynnik skolaryzacji netto w powiecie rybnickim w 2013 roku (%).

	Szkoły podstawowe	Gimnazja
Powiat rybnicki	95,46	87,79
<i>Czerwionka-Leszczyny</i>	<b>94,87</b>	<b>82,59</b>
Gaszowice	92,12	69,37
Jejkowice	101,54	164,96
Lyski	96,08	73,53
Świerklany	97,41	101,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

W przypadku wskaźnika skolaryzacji dla gimnazjów wartość ta w Czerwionce-Leszczynach wyniosła 82,59%. Analizując wartości w innych gminach powiatu rybnickiego zauważa się, że wysokimi

<sup>6</sup> Relacja liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

wartościami (powyżej 100%) charakteryzują się gminy Jejkowice oraz Świerklany. Znaczy to, że prawdopodobnie część młodzieży z innych gmin w tym z Czerwionki-Leszczyn uczęszcza do szkół zlokalizowanych w innych gminach.

W ramach szkolnictwa ponadgimnazjalnego w Czerwionce-Leszczynach zlokalizowane są:

- **Zespół Szkół** oferujący naukę w ramach:
  - Liceum Ogólnokształcącego im. Wilhelma Szewczyka,
  - Technikum,
  - Zasadniczej Szkoły Zawodowej,
  - Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych
  - Kwalifikacyjnych Kursów Zawodowych;
- Zespół Szkół Specjalnych im. Weroniki Sherborne.

Obie jednostki podlegają pod Starostwo Powiatowe w Rybniku.

### **Bezpieczeństwo publiczne**

Ochronę przeciwpożarową na terenie Czerwionki-Leszczyn zabezpiecza Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Rybniku. Jej zasięg oddziaływania obejmuje miasto Rybnik oraz powiat rybnicki. Ponadto na terenie gminy i miasta funkcjonuje 10 Ochotniczych Straży Pożarnych, z czego 3 należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (OSP Czerwionka, OSP Leszczyny i OSP Dębieńsko Wielkie).<sup>7</sup>

Ochronę policyjną na terenie gminy i miasta zapewnia Komisariat Policji w Czerwionce-Leszczynach, który swoim zasięgiem obejmuje Gminę i Miasto Czerwionka-Leszczyny oraz dzielnice Rybnika Kamień i Książenice. Komisariat podlega pod Komendę Miejską Policji w Rybniku. Analizując zagrożenie na terenie oddziaływania Komendy Miejskiej Policji należy wskazać, że rejonem o zdecydowanie wyższym poziomie zagrożenia przestępczością bez względu na jej charakter (przestępstwa kryminalne, drogowe, gospodarcze itp.) jest rejon miasta Rybnik. Drugim obszarem zagrożonym, choć poziom tego zagrożenia jest znacznie niżej ulokowany niż w przypadku Miasta Rybnik, jest rejon Miasta Czerwionka- Leszczyny.<sup>8</sup>

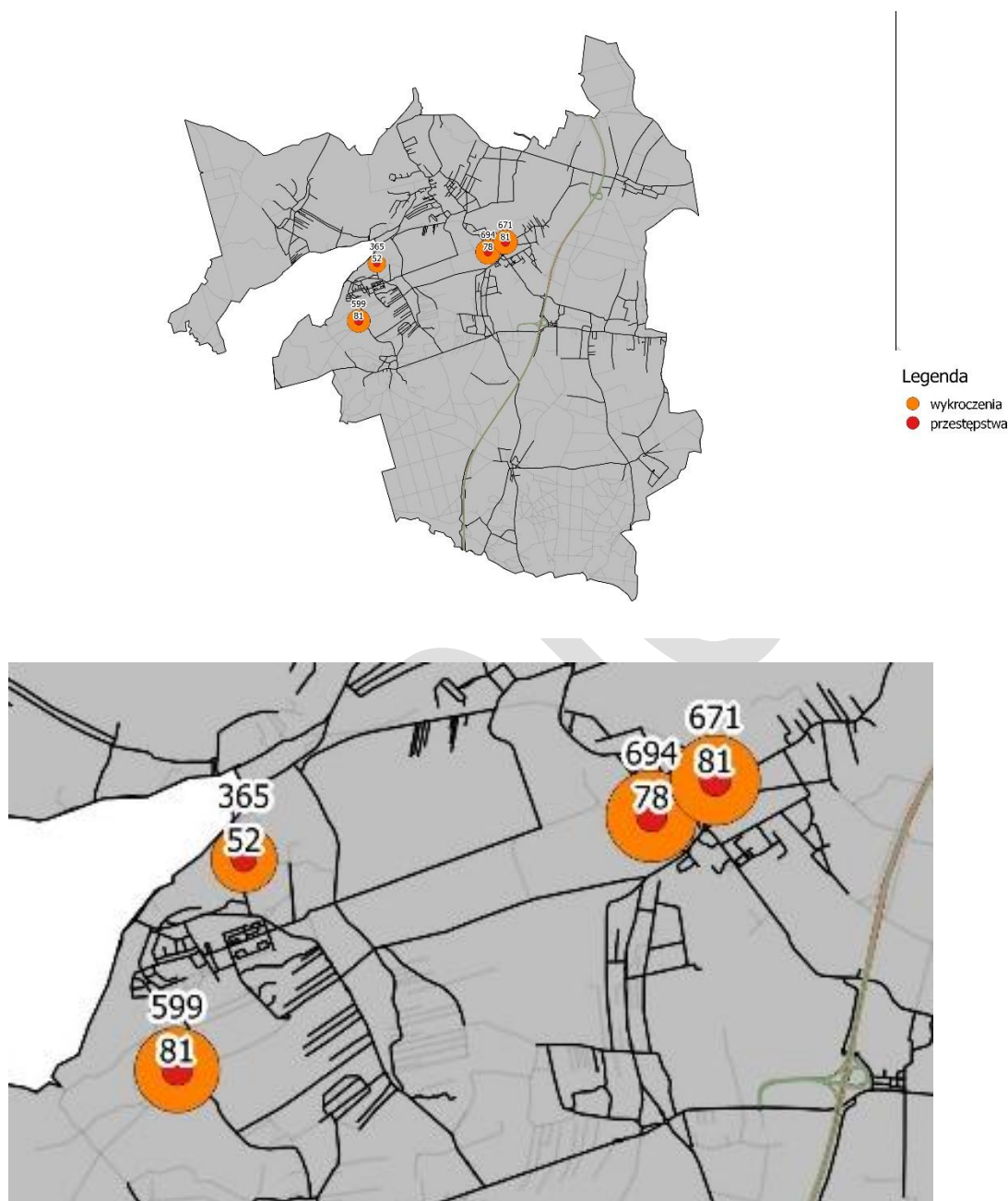
---

<sup>7</sup> <http://www.rybnik.kmpsp.gov.pl/>

<sup>8</sup> [www.rybnik.slaska.policja.gov.pl](http://www.rybnik.slaska.policja.gov.pl)

W układzie przestrzennym widoczne jest zgrupowanie liczby przestępstw i wykroczeń w dwu obszarach skupionej zabudowy w Czerwionce i Leszczynach.

Rysunek 20. Rozkład przestrzenny przestępstw i wykroczeń w 2014r.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

Czerwionka-Leszczyny posiada swoją bazę stacjonowania zespołu ratownictwa medycznego. Zgodnie z danymi Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (dane za 2012 rok) mediana czasu dotarcia zespołu na miejsce zdarzenia wynosiła 11 min. 32 s., natomiast maksymalny czas dotarcia zespołu na miejsce

zdarzenia 58 min. 51 s. Średni czas interwencji zespołu ratownictwa medycznego od przyjęcia zgłoszenia o zdarzeniu do przekazania pacjenta do szpitala wyniósł 47 min. 13s.

## 2.3 Sfera infrastrukturalna i przestrzeń

### Infrastruktura drogowa

Układ drogowy Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny tworzy sieć dróg obejmujący:

- drogę krajową - autostrada A 1 o długości 12,6 km i 2 węzły autostradowe: Dębieńsko i Rybnik,
- drogi wojewódzkie – nr 925 (Rybnik-Orzesze) oraz 924 (Żory-Knurów),
- drogi powiatowe,
- drogi gminne obsługujące tereny zabudowy.

Zgodnie z Zapisami Studium Uwarunkowań Przestrzennego Zagospodarowania Czerwionki-Leszczyny problemem jest brak parkingów zbiorowych, garaży oraz parkingów na poziomie terenu. Istniejące osiedla mieszkaniowe, w znacznej części obejmujące starą zabudowę, nie są dostosowane do aktualnego zapotrzebowania na miejsca parkingowe.

Przez obszar Czerwionki-Leszczyny przebiegają również linie kolejowe: nr 140 na przebiegu Rybnik-Katowice oraz 149 na przebiegu Leszczyny – Zabrze Makoszowy. Na obszarze GiM są 2 stacje kolejowe Czerwionka, Leszczyny oraz przystanek kolejowy Czerwionka-Dębieńsko. Ze względu na związanie obszaru z górnictwem węgla kamiennego na terenie zlokalizowane są kolejowe linie przemysłowe do nieczynnej kopalni Dębieńsko oraz z kopalni Budryk do Knuruwa i liczne bocznicie kolejowe.

W Gminie działa komunikacja publiczna opierająca się na liniach autobusowych MZK w Jastrzębiu Zdroju, Zarządu Transportu Zbiorowego w Rybniku oraz Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Ze względu na charakter Gminy, na jej terenie komunikacja rowerowa stanowić może istotny element systemu transportu. Sieć rowerowa w GiM obejmuje trasy pierwszorzędne nr 2 i 10 (Rybnik-Orzesze, Żory- Rybnik), drugorzędne (Leszczyny-Żory, Ornontowice- Woszczyce) i trasę lokalną Orzesze-Żory.

### Infrastruktura komunalna

Czerwionka-Leszczyny jest wyposażona w infrastrukturę wodną, kanalizacyjną oraz gazową. Łączna długość sieci kanalizacyjnej wynosi 35,8 km, co daje 0,31km/km<sup>2</sup>. Z sieci tej korzysta 18303 osób, ze

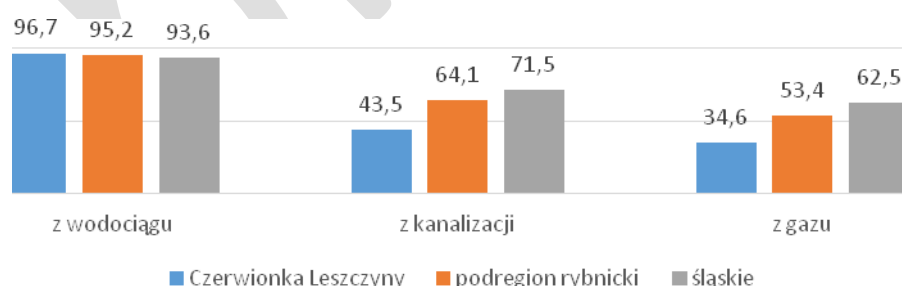


względem na duże rozproszenie zabudowy z kanalizacji korzysta tylko 43,5% mieszkańców, głównie w obszarach zwartej zabudowy mieszkaniowej, w tym osiedli zabudowy wielorodzinnej. W dzielnicy Czerwionka zlokalizowana jest oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 6300 m<sup>3</sup>/dobę obsługująca 22500 mieszkańców. Należy podkreślić, że z sieci kanalizacyjnej korzysta zdecydowanie mniejsza część mieszkańców niż przeciętnie w subregionie rybnickim i województwie śląskim. W subregionie z sieci korzysta przeciętnie 64,1%, natomiast w regionie aż 71,5%.

Mieszkańcy Czerwionki-Leszczyny zaopatrywani są w wodę ze źródeł lokalnych, korzystają także z wody dostarczanej przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągowe (największy producent wody pitnej w regionie). Długość sieci wodociągowej rozdzielczej wynosi 188,7 km i jest dostarczana do 40701 mieszkańców. Z sieci korzysta 96,7% mieszkańców co jest nieznacznie lepszym wskaźnikiem niż przeciętnie w subregionie i całym województwie śląskim. W latach 2009-2013 nieznacznie wzrosło zużycie wody w gospodarstwach domowych i w 2013 roku wynosiło 25,3 m<sup>3</sup>, przy średniej wojewódzkiej 29,4 m<sup>3</sup>.

Na terenie Gminy nie ma gazociągów wysokiego ciśnienia natomiast przebiegają gazociągi o podwyższonym ciśnieniu oraz sieć niskoprężna dla dostaw gazu dla mieszkańców. Z gazu w Czerwionce-Leszczynach korzysta zaledwie 34,6% mieszkańców, co jest zdecydowanie niższym wskaźnikiem niż w subregionie i całym województwie, gdzie wskaźniki te wynoszą odpowiednio 53,4% oraz 62,5%. Taki stan rzeczy przekłada się na niskie zużycie gazu na 1 mieszkańca, które w 2013 roku wynosiło 26,9m<sup>3</sup> przy średniej w regionie 95,5 m<sup>3</sup>.

Rysunek 21 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

W latach 2009-2013 wzrosło zużycie energii elektrycznej, w tym w gospodarstwach domowych, przy jednocześnie stałej liczbie odbiorców (2013 r. – 10373). W okresie tym wzrost wyniósł 35%, do 22217

MWh, a w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca do 779,8 kWh. Zużycie to było na poziomie średniej w regionie wynoszącej 777,4 kWh.

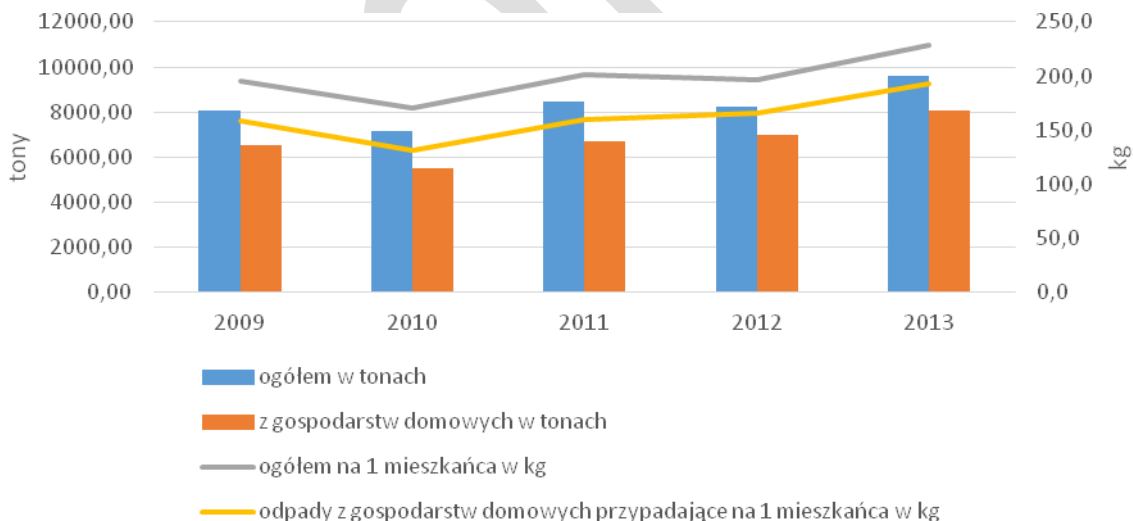
Tabela 4 Zużycie wody, energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych

		Czerwionka-Leszczyny	podregion rybnicki	śląskie
zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m3	25,3	27,0	29,4
zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	kWh	779,8	746,5	777,4
zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m3	26,9	59,7	95,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

W Gminie Czerwionka-Leszczyny w 2013 roku zebrano 9605,33 ton odpadów, z czego 84% z gospodarstw domowych. W okresie 2008-2013 nastąpił wzrost ilości odpadów zebranych o 19% do 9605,33 ton.

Rysunek 22 Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

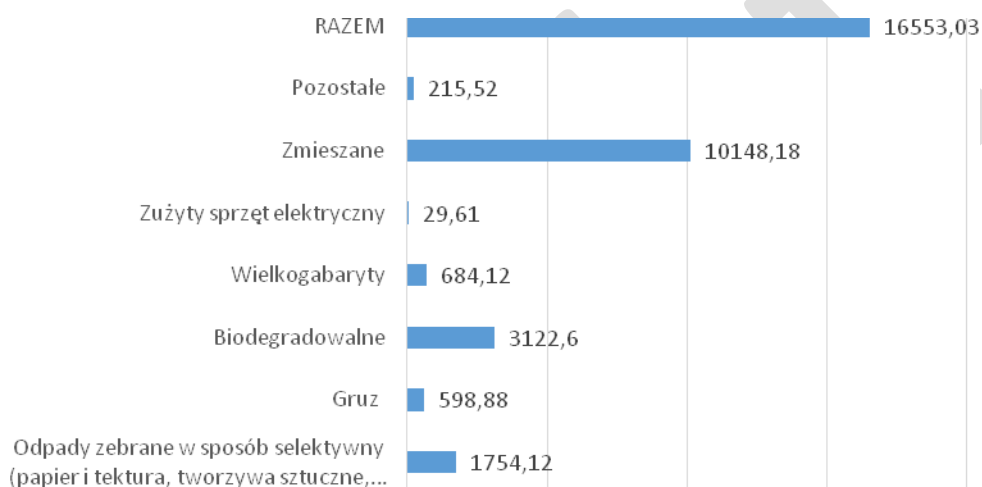
Mieszkańcy Gminy objęci są zorganizowanym systemem gospodarki odpadami. Gmina i Miasto osiągnęła do czerwca 2014 roku wymagane poziomy recyklingu oraz przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych, w tym:

- papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło - wymagany poziom 12% - osiągnięty 32.11 %,

- inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe - wymagany poziom 36% - osiągnięty 36,85 %

W zakresie poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. nie więcej niż 50 % - poddano składowaniu 5,73 %.

Rysunek 23 Odebrane odpady komunalne VII 2013 r. - VI 2014 r. wg frakcji w Mg



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UGiM Czerwionka-Leszczyzny,  
<http://ekoakcja.czerwionka-leszczyzny.pl/analiza>

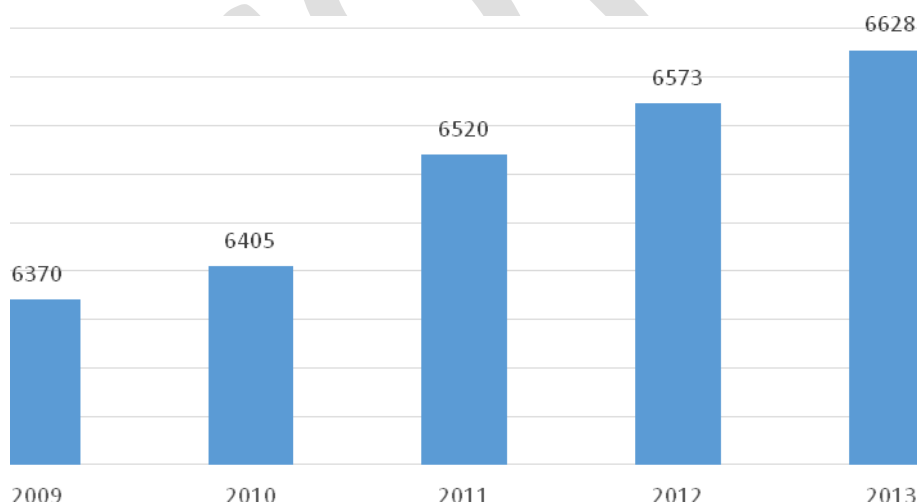
Na terenie Gminy i Miasta działają dwa główne źródła energii cieplnej. Ciepłownia zlokalizowana jest w Leszczynach, natomiast energociepłownia w Czerwionce. Łączna długość sieci ciepłowniczej wynosi 11 km. Część obiektów jest również ogrzewana z indywidualnych źródeł ciepła.

## Zasoby mieszkaniowe

Gmina od lat prowadzi działania w kierunku podwyższania wartości gminnego zasobu mieszkaniowego oraz jakości przestrzeni publicznych. Działania dotyczyły podniesienia wartości technicznej przez poprawę stanu infrastruktury i obiektów, zwłaszcza w kierunku zmniejszenia uciążliwości środowiskowej, wyposażenia sanitarnego oraz energochłonności. Działania te stanowiły przygotowanie infrastrukturalne do podjęcia procesu rewitalizacji realizowanej w płaszczyźnie społecznej i gospodarczej. W ten sposób konsekwentnie od lat realizowana jest polityka przygotowania infrastrukturalnego do zasadniczych projektów społeczno-gospodarczych w przestrzeni, w której występuje skumulowanie budynków stanowiących własność komunalną.

Na terenie Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny zlokalizowanych jest 6628 budynków mieszkalnych (2013r.). Liczba mieszkań w Gminie w 2013 roku wynosiła 13379, a ich łączna powierzchnia 1036547 m<sup>2</sup>. Zasób komunalny obejmuje 2149 mieszkań, spadek liczby mieszkań w stosunku do 2009 roku wynosi 12%. W puli mieszkań komunalnych 120 stanowią mieszkania socjalne, których przeciętna powierzchnia wynosi 31,5 m<sup>2</sup>. W 2009 roku z zasobów mieszkaniowych Gminy sprzedanych zostało 308 mieszkań, natomiast w 2013 roku 125.

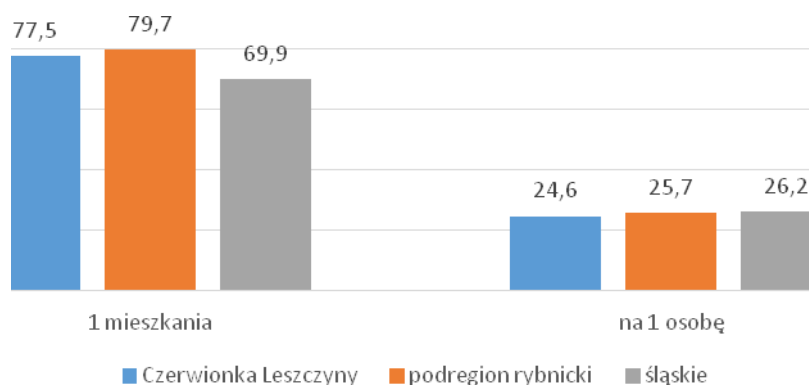
Rysunek 24 Budynki mieszkalne w Czerwionce-Leszczynach



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie wynosi 77,5m<sup>2</sup> i jest nieznacznie wyższa niż w regionie, która wynosi 69,9m<sup>2</sup>. Średnia powierzchnia mieszkania na 1 osobę w gminie wynosi 24,6 m<sup>2</sup> i jest nieznacznie wyższa niż w subregionie i regionie.

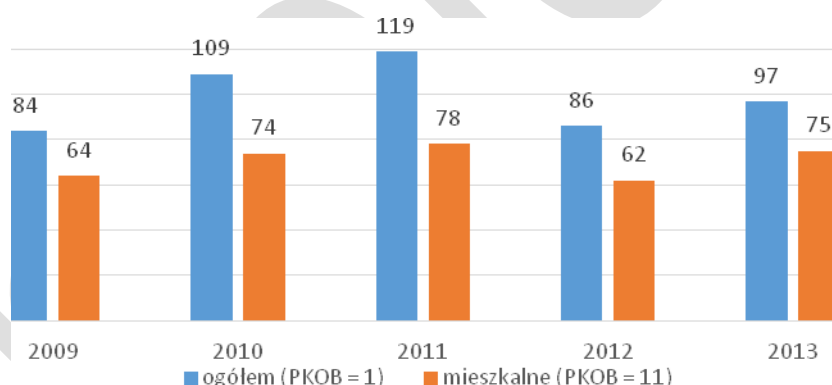
Rysunek 25 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań w Czerwionce-Leszczynach w m<sup>2</sup>



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

W Gminie w 2013 roku oddano do użytkowania 97 budynków. Średniorocznie oddaje się do użytkowania ok. 70 mieszkań na rok. W 2013 oddano ich 75 i wszystkie były w obiektach indywidualnych. Nowe mieszkania komunalne (12 mieszkań) oddano do użytku w 2011 roku.

Rysunek 26 Budynki nowe oddane do użytkowania

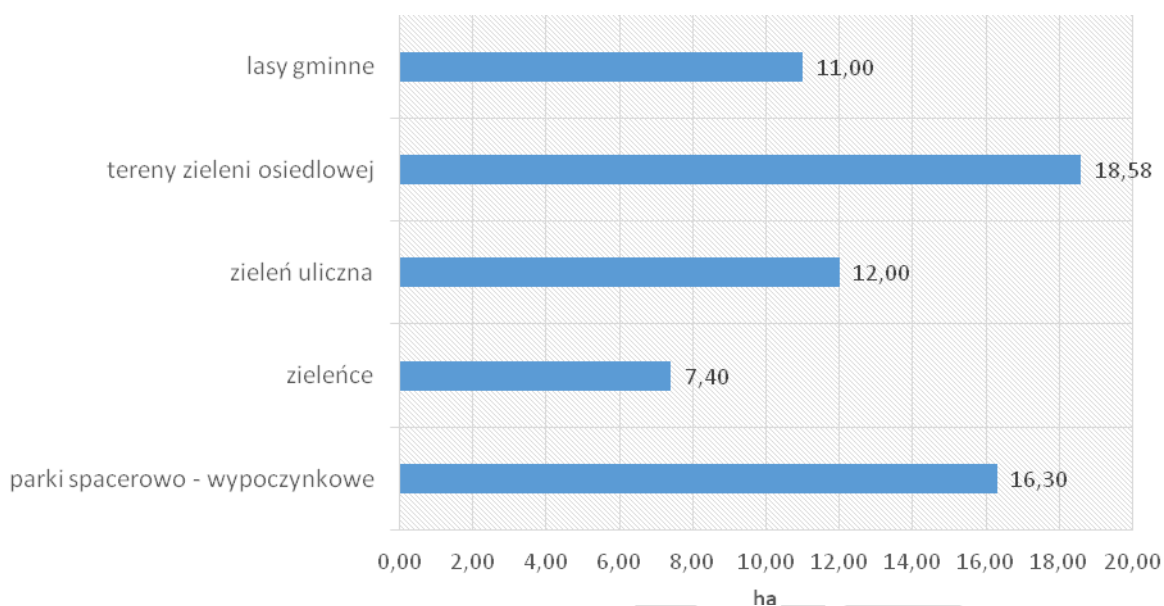


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Istotnym elementem kształtującym warunki zamieszkania jest infrastruktura rekreacyjna dla mieszkańców. Element ten stanowi istotny problem i wyzwanie w zakresie zagospodarowania stref mieszkaniowych w Gminie. Udział terenów zielni w powierzchni ogółem wynosi zaledwie 0,4%, przy średniej w regionie kształtującej się na poziomie 0,8%.

Największą powierzchnię terenów zielonych stanowią tereny zielni osiedlowej o łącznej powierzchni 18,58 ha. W Gminie zlokalizowane są również 4 parki spacerowo-wypoczynkowe o powierzchni 16,3 ha.

Rysunek 27 Tereny zieleni w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

## 2.4 Sfera gospodarcza

Podstawowym elementem oceny aktywności gospodarczej w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny jest analiza podmiotów gospodarczych w zakresie ich struktury, dynamiki tworzenia się nowych podmiotów, przedmiotu ich działania czy oddziaływania na rynek pracy. Istotnym jest także przedstawienie danych zarówno w odniesieniu do Gminy i Miasta jako całości jak również z wyodrębnieniem miasta i obszaru wiejskiego. Ponadto porównawczo dane odnoszą się także do otoczenia dzięki czemu można łatwiej określić swoją pozycję na jego tle. Relacje z otoczeniem zostały również przeanalizowane poprzez połączenia gminy z rynkiem pracy, w tym zarówno w aspekcie wyjazdów jak i dojazdów do Gminy.

Poniższa tabela przedstawia strukturę podmiotów wpisanych do rejestru Regon w okresie 2009-2013 zarówno w odniesieniu do ogółu ludności jak również w stosunku do mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Tabela 5. Podmioty wpisane do rejestru REGON w latach 2009-2013.

	podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności				
	2009	2010	2011	2012	2013
<b>ŚLĄSKIE</b>	93	97	96	98	100
Podregion rybnicki	72	76	75	77	78
Czerwionka-Leszczyny	<b>60</b>	<b>62</b>	<b>62</b>	<b>63</b>	<b>63</b>
Czerwionka-Leszczyny - miasto	55	58	57	58	57
Czerwionka-Leszczyny - obszar wiejski	70	71	71	73	74
Rybnik	89	95	93	95	97
	podmioty wpisane do rejestru na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym				
	2009	2010	2011	2012	2013
<b>ŚLĄSKIE</b>	142	150	148	153	157
Podregion rybnicki	110	116	116	119	122
Czerwionka-Leszczyny	<b>92</b>	<b>95</b>	<b>95</b>	<b>96</b>	<b>97</b>
Czerwionka-Leszczyny - miasto	84	88	87	88	88
Czerwionka-Leszczyny - obszar wiejski	109	111	112	115	117
Rybnik	134	143	142	146	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, podobnie jak dla pozostałych porównywanych jednostek, można zauważyć tendencję rosnącą zarówno w odniesieniu do zarejestrowanych podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jak i na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Nie zmienia to jednak faktu, że wielkości te dla Czerwionki-Leszczyn plasują się poniżej danych dla podregionu rybnickiego, miasta Rybnika czy też całego województwa śląskiego.

Odrębną grupą danych stanowiącą obraz aktywności ekonomicznej mieszkańców, szczególnie w zakresie małej i mikro przedsiębiorczości, jest analiza w zakresie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Poniższa tabela przedstawia te dane na tle otoczenia zarówno w przeliczeniu na 1000 ludności jak i na 100 osób w wieku produkcyjnym. Także i w tym wymiarze wielkości te są niższe niż dla najbliższego otoczenia (Rybnik, podregion rybnicki) jak i dla całego województwa śląskiego. Dane te charakteryzują się także znacznie wyższym poziomem stabilności w okresie 2009-2013 wskazując na bardzo niewielką tendencję wzrostową.

Tabela 6. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w latach 2009-2013.

	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności				
	2009	2010	2011	2012	2013

ŚLĄSKIE	70	74	72	73	74
Podregion rybnicki	56	59	58	59	59
Czerwionka-Leszczyny	<b>48</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>50</b>	<b>50</b>
Czerwionka-Leszczyny - miasto	42	45	44	44	44
Czerwionka-Leszczyny - obszar wiejski	61	62	62	63	63
Rybnik	68	72	71	72	72
<b>osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym</b>					
ŚLĄSKIE	10,7	11,4	11,1	11,3	11,5
Podregion rybnicki	8,5	9,0	8,9	9,1	9,2
Czerwionka-Leszczyny	<b>7,4</b>	<b>7,7</b>	<b>7,7</b>	<b>7,7</b>	<b>7,8</b>
Czerwionka-Leszczyny - miasto	6,4	6,8	6,7	6,7	6,7
Czerwionka-Leszczyny - obszar wiejski	9,5	9,7	9,7	10,0	10,1
Rybnik	10,3	10,9	10,8	11,0	11,2

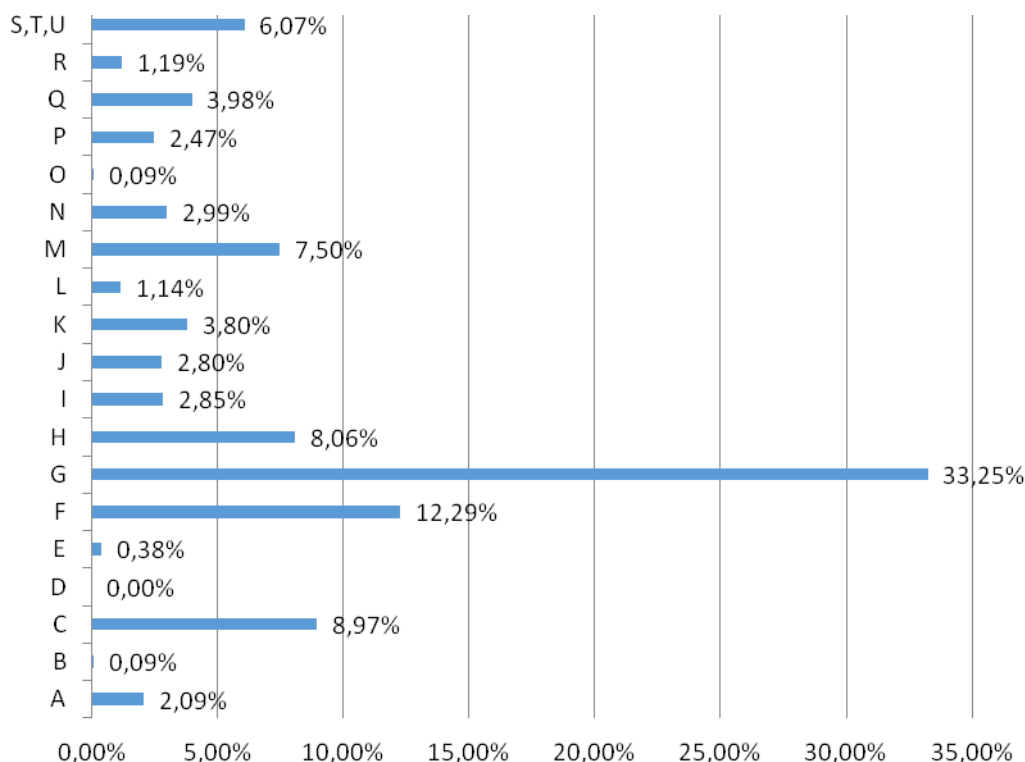
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Ciekawych danych dostarcza szczegółowa analiza struktury osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Czerwionce-Leszczynach w 2013 roku wg sekcji PKD 2007. Ich procentowy udział prezentuje poniższy rysunek, przy czym klasyfikacja sekcji PKD przedstawia się następująco:

Sekcja A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
Sekcja B	górnictwo i wydobywanie
Sekcja C	przetwórstwo przemysłowe
Sekcja D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Sekcja E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Sekcja F	budownictwo
Sekcja G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Sekcja H	transport i gospodarka magazynowa
Sekcja I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Sekcja J	informacja i komunikacja
Sekcja K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa
Sekcja L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Sekcja M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Sekcja N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Sekcja O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
Sekcja P	edukacja
Sekcja Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna
Sekcja R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
Sekcja S	pozostała działalność usługowa
Sekcja T	gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
Sekcja U	organizacje i zespoły eksterytorialne



Rysunek 28 Struktura osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Czerwionce-Leszczynach w 2013 roku wg sekcji PKD 2007 w %.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Jedna trzecia ogółu osób fizycznych prowadzi działalność związaną przede wszystkim z handlem hurtowym i detalicznym, natomiast ponad 12 % zajmuje się działalnością budowlaną. Kolejne miejsca zajmują działalności związane z przetwórstwem przemysłowym - 9% oraz transportem i gospodarką magazynową - 8%.

Kolejnym wymiarem analizy dotyczącym rodzajów prowadzonej działalności według grup sekcji PKD są wielkości podmiotów nowozakładanych. Pierwsza podgrupa obejmuje sekcję A, tj. – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, druga podgrupa dotycząca przemysłu i budownictwa zawiera w sobie sekcje B, C, D, E oraz F, natomiast działalność pozostała dotyczy sekcji G-U. Szczegółowe dane w tym zakresie w latach 2009-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007 w latach 2009-2013.

	liczba podmiotów ogółem				
	2009	2010	2011	2012	2013
<b>Powiat rybnicki</b>	480	542	446	426	430
<b>Czerwionka-Leszczyny</b>	269	294	258	233	219

Czerwionka-Leszczyny - miasto	173	204	168	143	117
Czerwionka-Leszczyny - obszar wiejski	96	90	90	90	102
Rybnik	1124	1466	1020	979	1027
<b>rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (udział %)</b>					
Powiat rybnicki	1,0%	1,1%	1,8%	1,6%	1,6%
Czerwionka-Leszczyny	<b>0,7%</b>	<b>1,4%</b>	<b>1,6%</b>	<b>1,3%</b>	<b>1,8%</b>
Czerwionka-Leszczyny - miasto	0,6%	1,5%	0,0%	0,7%	0,9%
Czerwionka-Leszczyny - obszar wiejski	1,0%	1,1%	4,4%	2,2%	2,9%
Rybnik	0,3%	0,8%	0,5%	0,9%	0,3%
<b>przemysł i budownictwo (udział %)</b>					
Powiat rybnicki	23,5%	24,2%	27,6%	22,1%	19,5%
Czerwionka-Leszczyny	<b>21,2%</b>	<b>19,7%</b>	<b>26,4%</b>	<b>17,2%</b>	<b>15,1%</b>
Czerwionka-Leszczyny - miasto	18,5%	21,1%	24,4%	18,2%	18,8%
Czerwionka-Leszczyny - obszar wiejski	26,0%	16,7%	30,0%	15,6%	10,8%
Rybnik	21,4%	22,6%	22,3%	19,6%	20,4%
<b>pozostała działalność (udział %)</b>					
Powiat rybnicki	75,4%	74,7%	70,6%	76,3%	78,8%
Czerwionka-Leszczyny	<b>78,1%</b>	<b>78,9%</b>	<b>72,1%</b>	<b>81,5%</b>	<b>83,1%</b>
Czerwionka-Leszczyny - miasto	80,9%	77,5%	75,6%	81,1%	80,3%
Czerwionka-Leszczyny - obszar wiejski	72,9%	82,2%	65,6%	82,2%	86,3%
Rybnik	78,4%	76,6%	77,3%	79,5%	79,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

W Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny od 2010 roku można zaobserwować spadek ilości nowozakładanych podmiotów o ponad 25%. W tym okresie struktura podmiotów zmienia się poprzez spadek udziału przemysłu i budownictwa przy wzroście pozostałych rodzajów działalności, a także niewielkiego wzrostu działalności rolniczej, stanowiącej jednakże niespełna 2% ogółu działalności.

Dodatkowo analiza podmiotów nowo zarejestrowanych w wartościach względnych plasuje Czerwionkę-Leszczyny także poniżej wskazań dla miasta Rybnika, podregionu rybnickiego i potwierdza tendencję spadkową począwszy od 2010 roku. Należy jednakże zauważyć, że dane te wykazane odrębnie dla obszaru wiejskiego Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny np. dla 2013 roku są powyżej wskazań w porównaniu do całego podregionu rybnickiego, czy też miasta Rybnika i niewiele niższe od danych dla całego województwa śląskiego. Na tym tle dane z obszaru miejskiego gminy są znacząco niższe od porównywanych jednostek i nie stanowią nawet połowy potencjału dla całego województwa śląskiego.

Tabela 8. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2009-2013

	podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym				
	2009	2010	2011	2012	2013
<b>ŚLĄSKIE</b>	131	154	123	129	127
<b>Podregion rybnicki</b>	107	125	99	96	96

<b>Czerwionka-Leszczyny</b>	<b>100</b>	<b>108</b>	<b>94</b>	<b>85</b>	<b>81</b>
Czerwionka-Leszczyny - miasto	94	108	89	76	63
Czerwionka-Leszczyny - obszar wiejski	115	106	105	106	119
Rybnik	120	157	110	107	113

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Uzupełnienie analiz podmiotowych stanowi działalność fundacji stowarzyszeń i organizacji społecznych, których część np. poprzez możliwość prowadzenia działalności gospodarczej ma także przełożenie na lokalną gospodarkę i rynek pracy. Ich wielkość względna wykazuje niewielką tendencję wzrostową zarówno dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, jak i dla analizowanego otoczenia, przy czym wskazania te są o kilkadziesiąt procent wyższe w porównywanych jednostkach w otoczeniu gminy. Szczegółowe dane w tym zakresie w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców

	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców				
	2009	2010	2011	2012	2013
<b>ŚLĄSKIE</b>	19	20	21	22	23
Podregion rybnicki	17	17	18	19	20
<b>Czerwionka-Leszczyny</b>	<b>11</b>	<b>12</b>	<b>12</b>	<b>13</b>	<b>14</b>
Czerwionka-Leszczyny - miasto	11	12	12	13	13
Czerwionka-Leszczyny - obszar wiejski	13	13	13	13	14
Rybnik	17	18	19	19	21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Analiza sfery gospodarczej miasta nie może być przeprowadzona w oderwaniu od rynku pracy. Część informacji w tym zakresie zostało już zaprezentowanych w punkcie 2.2. przy okazji prezentacji sfery społecznej, jednakże poniższe dane stanowią ich uzupełnienie.

Poniższa tabela przedstawia bezrobotnych zarejestrowanych w okresie 2010-2014 zarówno w wielkościach bezwzględnych (liczba osób) oraz względnych (udział %).

Tabela 10. Bezrobotni zarejestrowani w latach 2010-2014 (osoby, udział %)

	ogółem (osoby)					ogółem (udział %)				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
<b>Czerwionka-Leszczyny</b>	1209	1262	1277	1392	1135					
Dzielnica Czerwionka	203	256	247	281	233	16,8%	20,3%	19,3%	20,2%	20,5%
Dzielnica Leszczyny	324	311	327	392	309	26,8%	24,6%	25,6%	28,2%	27,2%
	w tym do 30 roku życia (osoby)					w tym do 30 roku życia (udział %)				

<b>Czerwionka-Leszczyny</b>	519	525	491	509	354	42,9%	41,6%	38,4%	36,6%	31,2%
<b>Dzielnica Czerwionka</b>	73	92	87	94	59	36,0%	35,9%	35,2%	33,5%	25,3%
<b>Dzielnica Leszczyny</b>	141	119	115	143	82	43,5%	38,3%	35,2%	36,5%	26,5%
	<b>w tym powyżej 50 roku życia (osoby)</b>					<b>w tym powyżej 50 roku życia (udział %)</b>				
<b>Czerwionka-Leszczyny</b>	230	266	288	306	289	19,0%	21,1%	22,6%	22,0%	25,5%
<b>Dzielnica Czerwionka</b>	43	47	49	47	53	21,2%	18,4%	19,8%	16,7%	22,7%
<b>Dzielnica Leszczyny</b>	72	79	75	86	87	22,2%	25,4%	22,9%	21,9%	28,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Rybniku.

Powyższe dane przedstawione w osobach odnoszą się do stanu na 31 grudnia danego roku. Wielkości względne wyrażone w procentach należy interpretować w następujący sposób. Bezrobotni ogółem w dzielnicy Czerwionka lub dzielnicy Leszczyny to odsetek bezrobotnych danej dzielnicy w stosunku do ogółu bezrobotnych w gminie i mieście w danym roku. Udział procentowy bezrobotnych w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny w grupie do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia wyliczony został także w stosunku do ogółu bezrobotnych w gminie i mieście w danym roku. Natomiast udział procentowy bezrobotnych w grupie do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia w poszczególnych dzielnicach wyliczony został w stosunku do ogółu bezrobotnych z każdej dzielnicy w danym roku.

W analizowanym okresie można zauważyć znaczącą tendencję do obniżania się odsetka osób bezrobotnych wśród osób do 30 roku życia, który wyniósł w każdym przypadku ponad 10 %, a w dzielnicy Leszczyny w okresie 5 lat spadł nawet o 17%. Towarzyszy temu nieco łagodniejsza tendencja wzrostowa w grupie osób powyżej 50 roku życia.

Podczas gdy w Gminie i Mieście Czerwionka-Leszczyny ogół bezrobotnych w ciągu 5 lat obniżył się o ponad 6 %, to spadek ten w dzielnicy Leszczyny wyniósł niespełna 5%, natomiast w dzielnicy Czerwionka nastąpił wzrost ogółu bezrobotnych o niemal 13%. Warto także zauważyć, że wszyscy bezrobotni w obu dzielnicach stanowili w 2010 roku 43,6% ogółu bezrobotnych, natomiast na koniec 2014 roku odsetek ten wynosił już 47,7%. Przy ogólnym zmniejszeniu liczby bezrobotnych w całej gminie i mieście oznacza to, że pozostałe dzielnice gminy i miasta cechuje wyższa dynamika spadku bezrobocia. Fakt ten tylko potwierdza zasadność delimitowania obszarów rewitalizacji całej Gminy i Miasta w ramach dzielnic Czerwionka oraz Leszczyny.

Ciekawe wnioski płyną także z danych dotyczących udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2009-2013 na tle otoczenia. Czerwionka-Leszczyny plasuje się poniżej wskaźników dla województwa śląskiego oraz podregionu rybnickiego. Choć udział bezrobotnych wskazuje stałą tendencję rosnącą to wydaje się, że zarówno dla gminy jak i jej otoczenia powiatowego i regionalnego kluczowe znaczenie ma obniżanie się populacji w wieku

produkcyjnym spowodowane między innymi starzeniem się społeczeństwa. Fakt ten, nawet przy nominalnie zmniejszającej się liczbie zarejestrowanych bezrobotnych powoduje ich względny wzrost licząc w odniesieniu do grupy osób w wieku produkcyjnym.

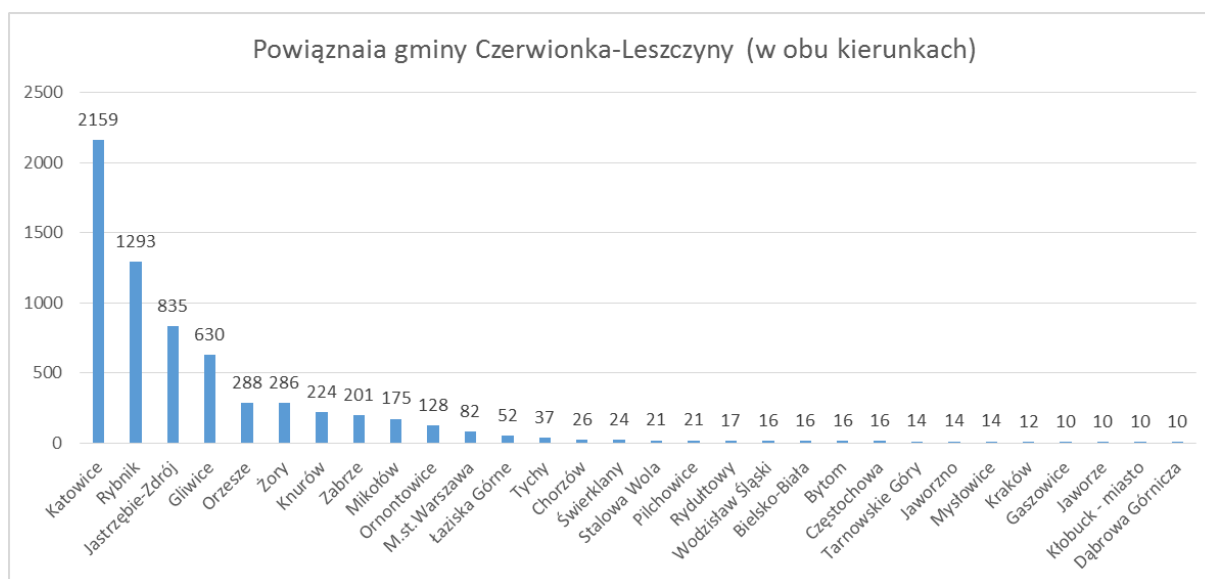
Tabela 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2009-2013 w %.

	ogółem				
	2009	2010	2011	2012	2013
<b>ŚLĄSKIE</b>	5,6	6,0	6,2	6,9	7,1
Podregion rybnicki	4,4	4,8	4,8	5,1	5,4
Powiat rybnicki	3,6	3,9	4,1	4,3	4,6
<b>Czerwionka-Leszczyny</b>	<b>4,0</b>	<b>4,4</b>	<b>4,6</b>	<b>4,7</b>	<b>5,1</b>
	mężczyźni				
<b>ŚLĄSKIE</b>	5,0	5,3	5,2	6,0	6,3
Podregion rybnicki	3,4	3,6	3,2	3,5	3,9
Powiat rybnicki	2,6	3,0	2,7	3,0	3,5
<b>Czerwionka-Leszczyny</b>	<b>3,0</b>	<b>3,4</b>	<b>3,1</b>	<b>3,4</b>	<b>3,9</b>
	kobiety				
<b>ŚLĄSKIE</b>	6,1	6,8	7,3	7,9	8,0
Podregion rybnicki	5,4	6,1	6,6	6,9	7,0
Powiat rybnicki	4,6	5,0	5,8	5,8	6,0
<b>Czerwionka-Leszczyny</b>	<b>5,0</b>	<b>5,6</b>	<b>6,3</b>	<b>6,1</b>	<b>6,5</b>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Prezentacja powiązań rynku pracy Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny z otoczeniem ukazuje, że najsilniejsze połączenia zarówno w zakresie dojazdów do gminy jak i wyjazdów z gminy dotyczą odpowiednio Katowic i Rybnika, przy czym skala powiązań z Katowicami mimo znacznie większej odległości niż do sąsiedniego Rybnika jest niemal dwukrotnie wyższa. Na kolejnych miejscach uplasowały się Jastrzębie Zdrój i Gliwice, przy czym w porównaniu do wielkości powiązań z Katowicami relacje te wynoszą odpowiednio 39% oraz 29%. Dwukierunkowe powiązania gminy Czerwionka-Leszczyny z trzydziestoma najsilniej powiązаныmi gminami/miastami przedstawia poniższy rysunek

Rysunek 29 Dwukierunkowe powiązania gminy Czerwionka-Leszczyny z otoczeniem w zakresie przepływu pracowników w osobach.

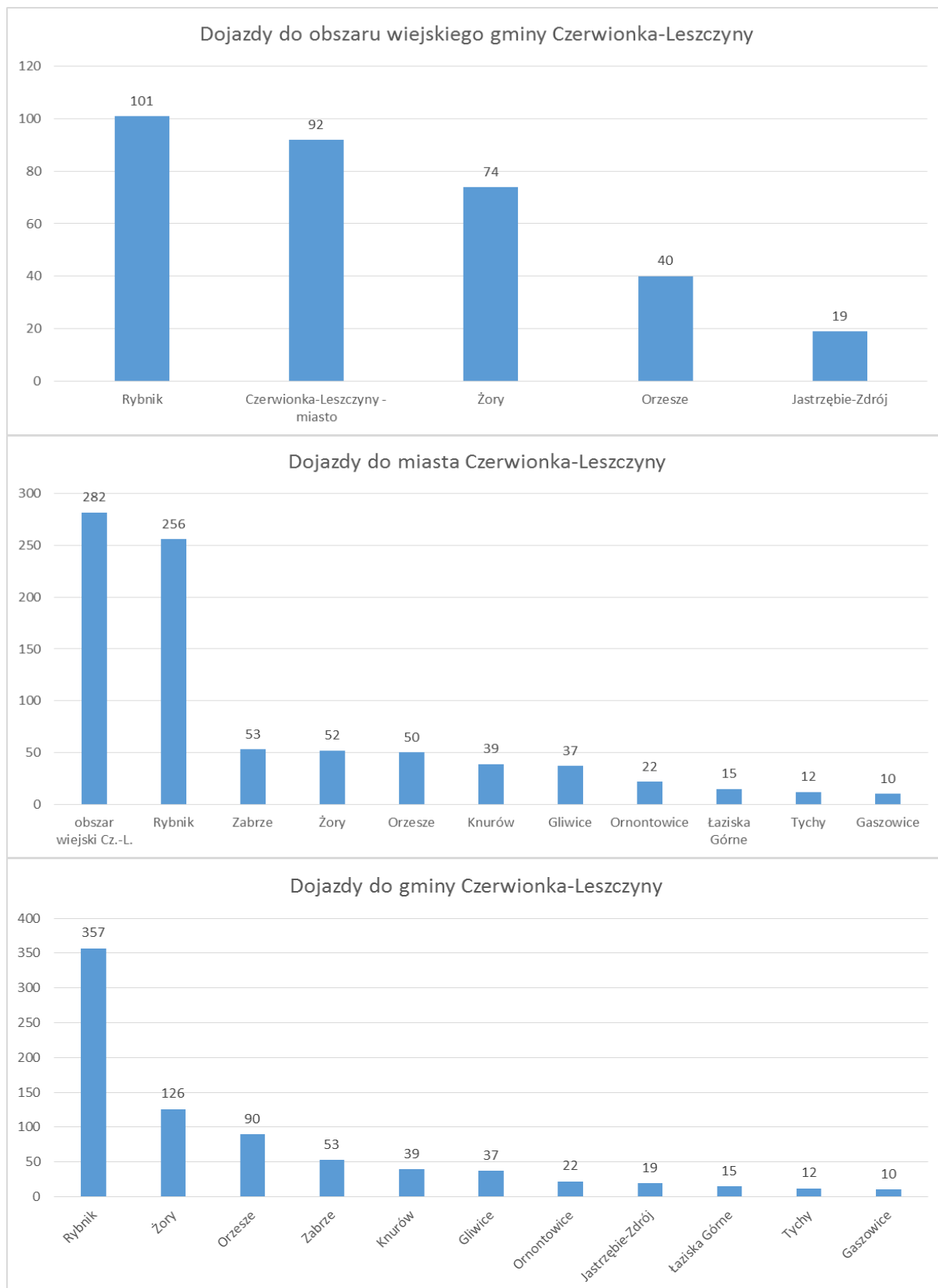


Źródło: opracowanie własne

Z kolei poniższe rysunki przedstawiają odpowiednio dojazdy oraz wyjazdy pracowników do i z Czerwionki-Leszczyny. Po pierwsze skala wyjazdów jest kilkukrotnie większa od wielkości przyjazdów do Czerwionki-Leszczyny. W przyjazdach do gminy na poziomie 357 osób dominują połączenia z Rybnikiem, natomiast w przepływach pomiędzy częścią wiejską a Miastem Czerwionka-Leszczyny dwa dominujące kierunki to obok Rybnika także odpowiednio obszar miejski i wiejski gminy.

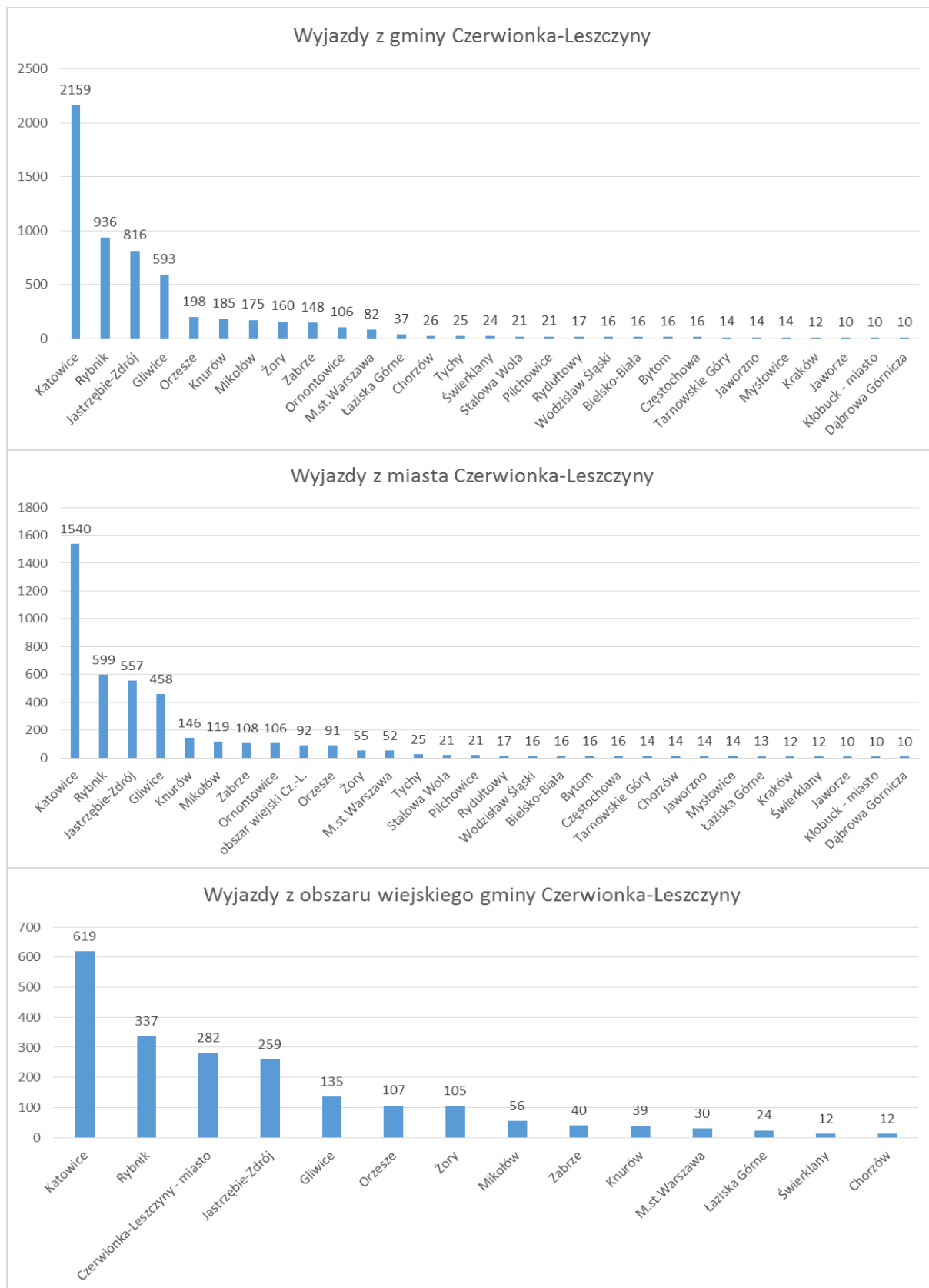
Analiza wyjazdów pracowników zarówno w odniesieniu do całej gminy jak i odrębnie do miasta i terenu wiejskiego zdecydowanie wskazuje na Katowice oraz Rybnik jako dwie najpopularniejsze destynacje. Na trzecim miejscu uplasowało się Jastrzębie Zdrój, przy czym dla mieszkańców terenów wiejskich Czerwionki-Leszczyny trzecim kierunkiem wyjazdów pracowniczych jest teren miasta w - ramach tej samej gminy.

Rysunek 30 Dojazdy pracowników do Czerwionki-Leszczyny.



Źródło: opracowanie własne

Rysunek 31 Wyjazdy pracowników z obszaru Czerwionki-Leszczyń.



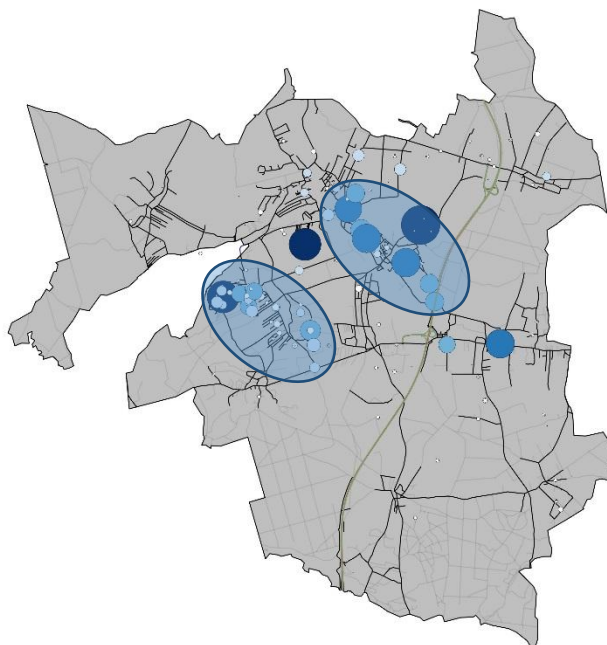
Źródło: opracowanie własne



### 3. Wyznaczenie obszarów rewitalizacji

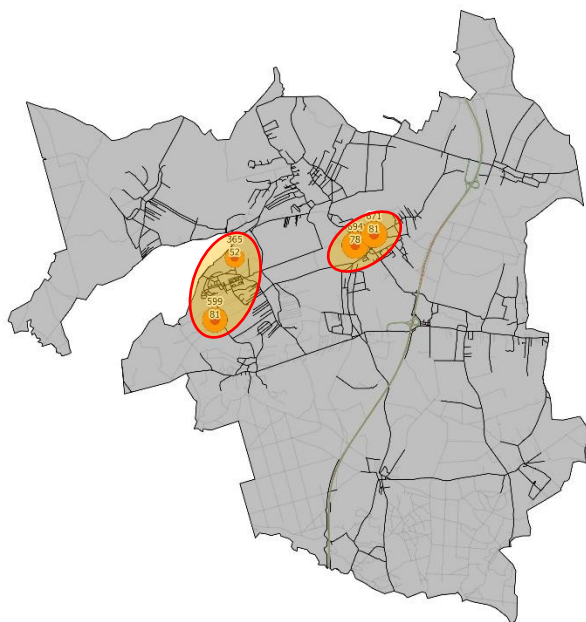
Wyznaczanie obszarów rewitalizacji przeprowadzono na podstawie danych pozyskanych z Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny. Analizę ilościową przeprowadzono z dokładnością dostosowaną do systemu gromadzenia danych w poszczególnych jednostkach. Większość danych przypisana jest do ulic. Pozwoliło to na wyznaczenie w przestrzeni gminy stref skupienia zjawisk kryzysowych. W oparciu o wykaz zasobów mieszkaniowych w zabudowie wielorodzinnej wraz ze zjawiskami kryzysowymi identyfikowanymi adresowo doprecyzowano granice obszarów rewitalizacji.

*Rysunek 32. Rozkład przestrzenny spraw prowadzonych przez GKRPA w 2014r.*



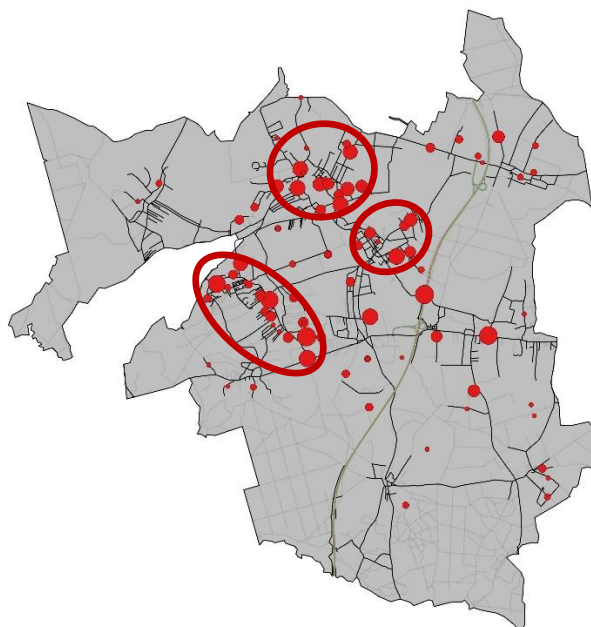
*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.*

Rysunek 33. Rozkład przestrzenny przestępstw i wykroczeń w 2014r.



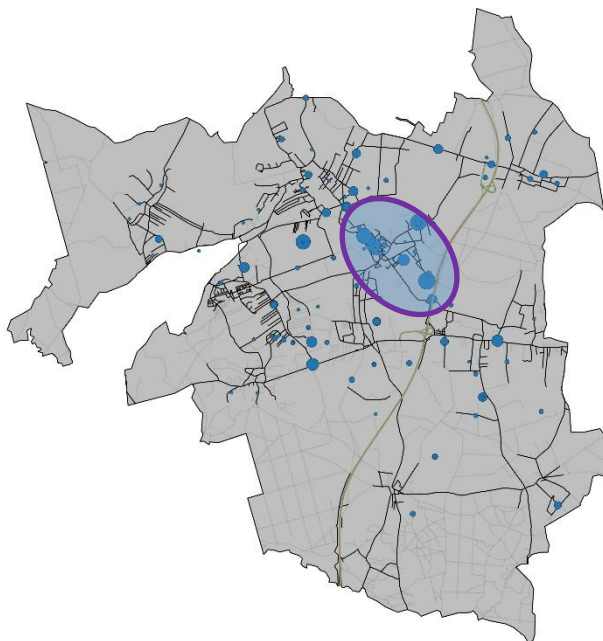
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

Rysunek 34. Rozkład przestrzenny rodzin objętych pomocą w ramach procedury „Niebieskiej Karty” w 2014r.



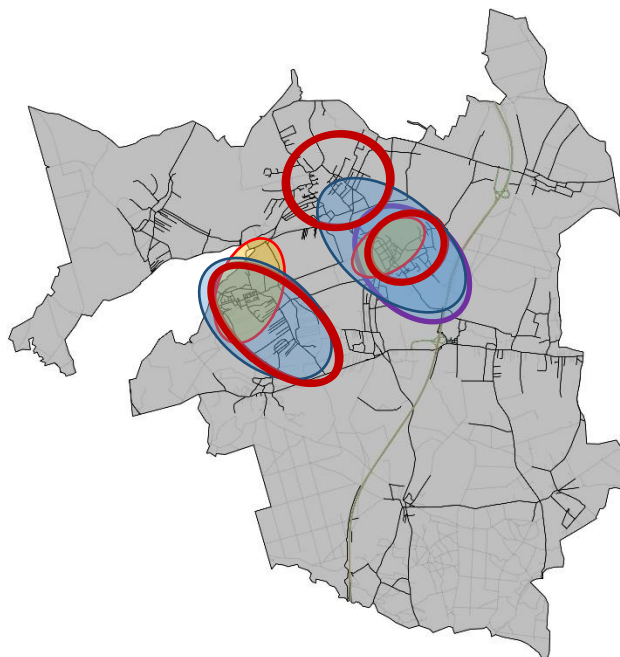
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

Rysunek 35. Rozkład przestrzenny klientów pomocy społecznej w 2014r.



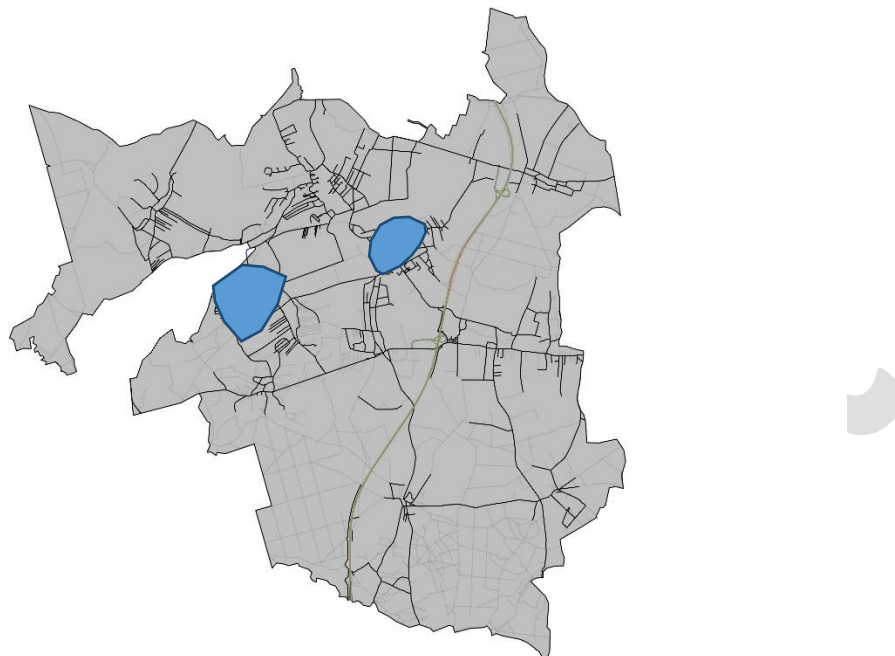
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

Rysunek 36. Rozkład przestrzenny zjawisk kryzysowych – synteza .



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

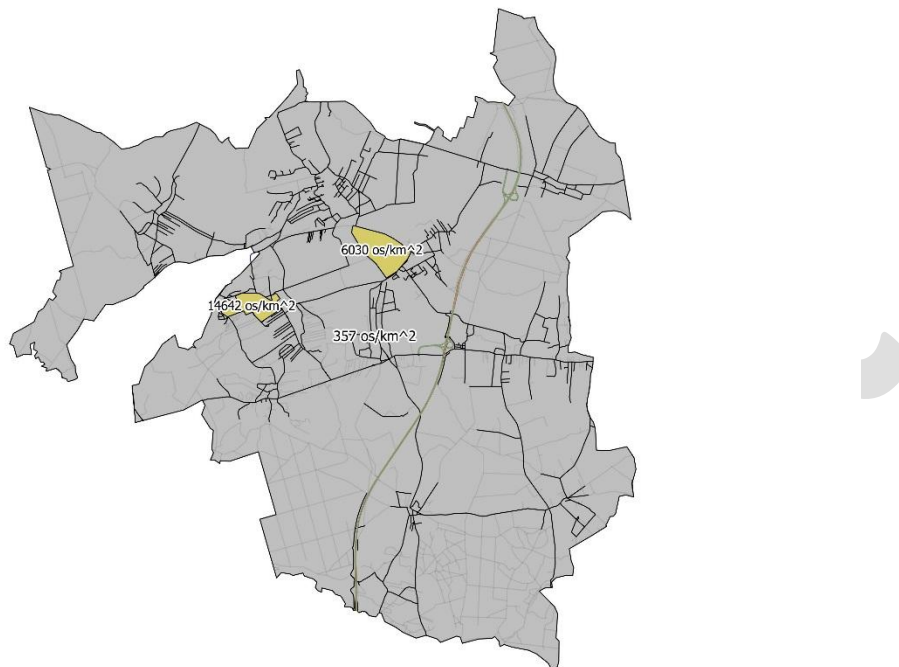
*Rysunek 37. Rozkład przestrzenny zjawisk kryzysowych – obszar wspólny kumulacji zjawisk kryzysowych.*



*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.*

W oparciu o podsumowanie analiz ilościowych i wyznaczonych w oparciu o nie stref nasilenia zjawisk konfliktowych wyznaczono granice obszaru rewitalizacji, jako podstawę do uszczegółowienia w procesie konsultacji społecznych. Z analiz wynikał wyraźny podział przestrzenny skupienia zjawisk negatywnych, związany z historycznymi uwarunkowaniami rozwoju Gminy jako dwu zespołów z oddzielnymi zgrupowaniami zabudowy wielorodzinnej. Dlatego wyznaczono wstępnie dwa obszary rewitalizacji jako podstawę do uszczegółowienia ich zakresów w procesie konsultacji społecznych.

*Rysunek 38. Granice obszarów rewitalizacji „Czerwionka” i „Leszczyny” określone wstępnie na podstawie przestrzennego rozkładu zjawisk społeczno-gospodarczych i cech przestrzennych ( w tym gęstości zamieszkania)*



*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.*

Obszary rewitalizacji określono zgodnie z uwarunkowaniami rozwoju jako „Czerwionka” i „Leszczyny”. Obszary te cechuje również najwyższy w gminie stopień zagęszczenia mieszkańców.

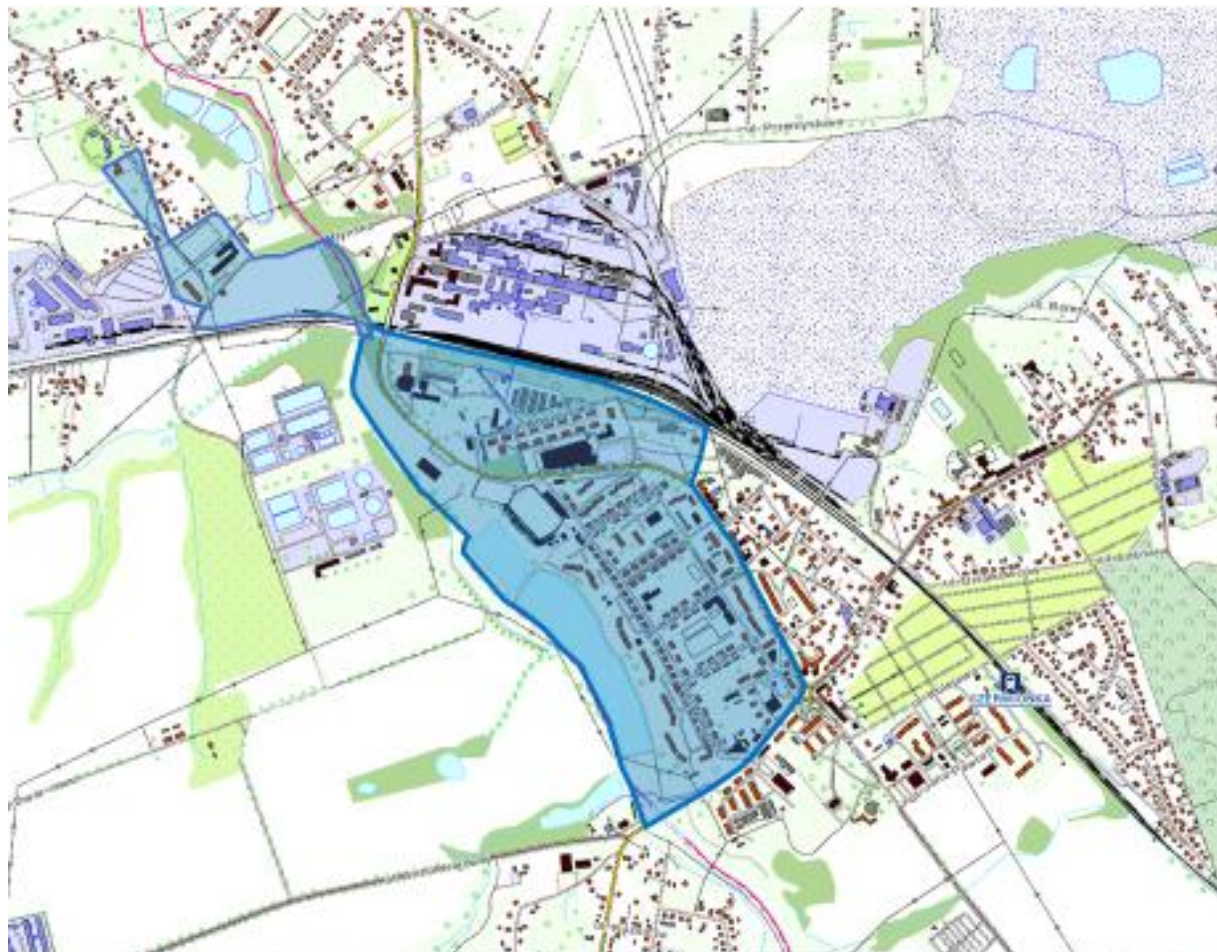
Konsultacje przeprowadzono dla obszarów traktowanych rozłącznie co odzwierciedla postrzeganie problemów przez mieszkańców w obszarze swojego otoczenia.

W toku konsultacji wyznaczono istotne dla przyszłych aktorów procesu rewitalizacji przestrzenie warunkujące ich zdaniem prawidłowe funkcjonowanie obszarów. Należy zauważyć, iż w znacznej mierze są to tereny przestrzeni publicznych i silnie powiązane funkcjonalnie z wyznaczonym wcześniej na podstawie analizy ilościowej „ściśłym” obszarem rewitalizacji.

### **Obszar rewitalizacji „Czerwionka”.**

Dla obszaru rewitalizacji „Czerwionka ” głównym zespołem zabudowy wokół którego ogniskują się problemy jest zespół historycznej zabudowy wielorodzinnej obejmujące zabudowę kolonii robotniczej oraz budynki wielorodzinne w otoczeniu.

*Rysunek 39. Granice obszaru rewitalizacji „Czerwionka” określone wstępnie na podstawie przestrzennego rozkładu zjawisk społeczno-gospodarczych i cech przestrzennych (projekt delimitacji do dalszych prac).*



*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.*

Tabela poniżej określa zasadnicze, zdaniem interesariuszy, dla powodzenia procesu rewitalizacji przestrzenie i obiekty.

*Tabela 12 Obiekty występujące na terenie obszaru „Czerwionka”*

Lp.	Typ terenów i obiektów	Konkretne tereny i obiekty
-----	------------------------	----------------------------

1	Wizerunkowe przestrzenie publiczne – place, ulice handlowe, pasaże, targowiska, ...	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ rynek w okolicach „Supersamu”; przestrzeń tzw. „Rynku” obejmująca teren po rozbiórze stacji CPN wraz z przyległymi odcinkami ulic oraz obszar byłej restauracji „Skarbek”;</li> <li>▪ przestrzeń osiedla familoki z placem rekreacyjnym</li> <li>▪ targowisko,</li> <li>▪ teren na całej długości PKP od Czerwionki do Domu Górnika 1 i 2,</li> <li>▪ al. św. Barbary,</li> <li>▪ ul. 3-go Maja,</li> <li>▪ Stara Kolonia,</li> <li>▪ deptak przy zbiorniku Tama</li> </ul>
2	Kolonie robotnicze, „stare” osiedla mieszkaniowe, przestrzenie publiczne/wspólne na osiedlach, podwórka,	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ osiedla Stara Kolonia, podwórka Starej Kolonii ul. Kościuszki / Głowackiego,</li> <li>▪ familoki; familoki ul. Wolności, Szkolna, Hallera, Mickiewicza, Kombatantów, Słowackiego</li> <li>▪ teren wokół Biblioteki Publicznej,</li> </ul>
3	Blokowiska (osiedla z „wielkiej płyty”), osiedla socjalne,	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ otoczenie budynków galeriowych przy ul. 3 Maja 17 a, b, c</li> <li>▪ osiedle „nad Tamą”,</li> <li>▪ hotel robotniczy,</li> <li>▪ Szyb Zachodni 1,</li> <li>▪ ul. Wolności,</li> <li>▪ 3 Maja,</li> <li>▪ Ratusz,</li> </ul>
4	Przestrzenie publiczne/wspólne na osiedlach, podwórka, miejsca spotkań mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ rynek,</li> <li>▪ plac u zbiegu ul. Hallera i Szkolnej,</li> <li>▪ pas zieleni przy ul. Szkolnej, przy ul. 3 Maja,</li> <li>▪ teren za starym MOK,</li> <li>▪ Stara Kolonia,</li> <li>▪ osiedla SM Karlik,</li> <li>▪ park przy al. św. Barbary i Parkowej,</li> </ul>
5	Tereny/obiekty dziedzictwa kulturowego, obiekty sakralne (kościół, kaplice, cmentarze)	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ budynek zameczku przy al. św. Barbary,</li> <li>▪ osiedle Stara Kolonia,</li> <li>▪ park przy ul. Furgoła wraz z zapleczem,</li> <li>▪ kościół ewangelicki ul 3 Maja,</li> <li>▪ osiedle patronackie kopalni Dębieńsko - familoki</li> </ul>
6	Tereny i obiekty przemysłowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ plac składowy drewna przy ul. Młyńskiej,</li> <li>▪ budynek dawnego hotelu robotniczego przy ul. Młyńskiej; Dom Górnika 1 i 2 przy ul. Młyńskiej,</li> <li>▪ budynek przy Szybie Zachodnim 1,</li> <li>▪ osiedle patronackie kopalni Dębieńsko,</li> <li>▪ okolice przejazdu kolejowego przy ul. Furgoła,</li> <li>▪ Stara Cegielnia,</li> <li>▪ zajezdnia przy KWK,</li> <li>▪ teren po CPN,</li> </ul>
7	Infrastruktura edukacyjna, kulturalna	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ MOK,</li> <li>▪ Centrum Kulturalno-Edukacyjne,</li> <li>▪ park Furgoła,</li> <li>▪ Bibliotek Publiczna wraz z otoczeniem,</li> <li>▪ hala przy ul. 3 Maja,</li> <li>▪ przedszkole nr 6 w Czerwionce,</li> <li>▪ ZS nr 3,</li> </ul>
8	Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ klub i stadion KS 23 Górnik Czerwionka,</li> <li>▪ zbiornik Tama; tereny o potencjale rekreacyjnym wokół Tamy w połączeniu z terenem osiedla po byłym PGR,</li> <li>▪ kryta pływalnia,</li> <li>▪ korty tenisowe,</li> </ul>

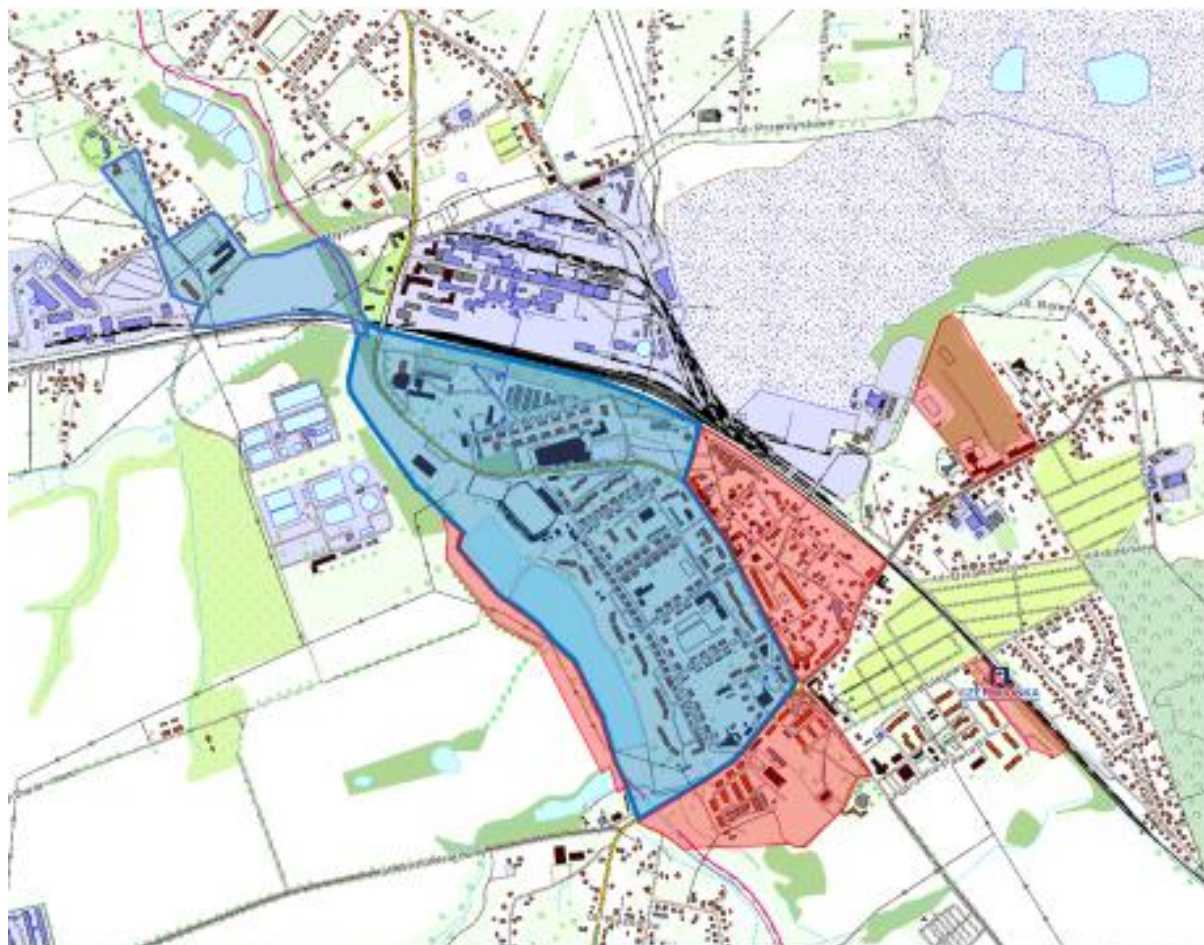
		<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ tereny wzdłuż Bierawki.</li> </ul>
9	Przystanki komunikacji publicznej, dworce, ...	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ dworzec PKP – Czerwionka i Dębieńsko,</li> <li>▪ dawny dworzec autobusowy naprzeciw KWK Dębieńsko,</li> <li>▪ infrastruktura związana z komunikacją,</li> <li>▪ wymagające unowocześnienia przystanki autobusowe,</li> </ul>
10	Tereny dziedzictwa przyrodniczego, parki, zieleń miejska	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ park Furgoła,</li> <li>▪ park przy zamczku (al. św. Barbary / ul. Parkowa),</li> <li>▪ teren wokół zbiornika Tama,</li> <li>▪ osiedle robotnicze – familoki.</li> </ul>
11	Inne	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ teren pomiędzy garażami przy ul Rymera a halą targową,</li> <li>▪ niezagospodarowana część budynku CKE,</li> <li>▪ ośrodek zdrowia,</li> <li>▪ pawilony gospodarcze – PSS Społem, Rynek, Skarbek,</li> </ul>

Źródło: opracowane własne

W wyniku konsultacji określono obszar rewitalizacji oraz fragmenty związane z funkcjonowaniem obszaru rewitalizacji, z fragmentami zabudowy wielorodzinnej wraz z przyległym do nich parkiem i zabytkowym budynkiem, terenami rekreacji warunkującymi racjonalne zagospodarowanie otoczenia „Zbiornika Tama” od strony południowo-zachodniej, terenami usług i zieleni po północnej stronie układu torowego, terenami zieleni i rekreacji – Park Furgoła oraz rejon stacji kolejowej Czerwionka.



*Rysunek 40 Granice obszaru rewitalizacji „Czerwionka” i tereny powiązane określone w wyniku konsultacji społecznych (projekt delimitacji do dalszych prac).*



*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.*

## Obszar rewitalizacji „Leszczyny”

Dla obszaru rewitalizacji „Leszczyny” głównym zespołem zabudowy, wokół którego ogniskują się problemy jest zespół wielorodzinnej zabudowy administrowanej przez spółdzielnię mieszkaniową „Karlik”.

*Rysunek 41. Granice obszaru rewitalizacji „Leszczyny” określone wstępnie na podstawie przestrzennego rozkładu zjawisk społeczno-gospodarczych i cech przestrzennych (projekt delimitacji do dalszych prac).*



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

Tabela poniżej określa zasadnicze, zdaniem interesariuszy, dla powodzenia procesu rewitalizacji przestrzenie i obiekty.

## Obiekty występujące na terenie obszaru „Leszczyny”

Lp.	Typ terenów i obiektów	Konkretne tereny i obiekty
1	Wizerunkowe przestrzenie publiczne – place, ulice handlowe, pasáže, targowiska, ...	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ park przy ulicy Sportowej,</li> <li>▪ Plac Matejki z ul. Morcinka z targowiskiem; targowisko,</li> <li>▪ Plac pomiędzy ulicą Dworcową a terenem PKP,</li> <li>▪ ul. Ligonja,</li> <li>▪ ul. Broniewskiego,</li> <li>▪ ul. Mostowa,</li> <li>▪ ul. Dworcowa,</li> </ul>
2	Kolonie robotnicze, „stare” osiedla mieszkaniowe, przestrzenie publiczne/wspólne na osiedlach, podwórka,	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przestrzenie wspólne na osiedlach,</li> <li>▪ ul. Rybnicka,</li> <li>▪ ul. Ligonja,</li> <li>▪ ul. Sienkiewicza,</li> <li>▪ ul. Ogrodowa,</li> <li>▪ ul. Orzeszkowej,</li> <li>▪ ul. Reymonta,</li> <li>▪ ul. Krótka,</li> <li>▪ ul. Sportowa,</li> <li>▪ ul. Żeromskiego,</li> <li>▪ ul. Jagiellońska,</li> <li>▪ ul. Dworcowa,</li> <li>▪ ul. Konopnickiej,</li> </ul>
3	Błokowiska (osiedla z „wielkiej płyty”), osiedla socjalne,	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ osiedle Południe - „Manhattan”,</li> <li>▪ ul. Broniewskiego i Sportowa,</li> <li>▪ ul. Polna,</li> <li>▪ ul. ks. Pojdy – Dom Matki z Dzieckiem,</li> </ul>
4	Przestrzenie publiczne/wspólne na osiedlach, podwórka, miejsca spotkań mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przestrzenie wspólne dla mieszkańców,</li> <li>▪ przestrzeń naprzeciw gimnazjum nr 2,</li> <li>▪ pl. Matejki,</li> <li>▪ pl. Kopernika,</li> <li>▪ ul. Dunikowskiego,</li> <li>▪ ul. Wyszyńskiego,</li> <li>▪ ul. Dworcowa,</li> <li>▪ klub osiedlowy „Krokus” ,</li> </ul>
5	Tereny/obiekty dziedzictwa kulturowego, obiekty sakralne (kościół, kaplice, cmentarze)	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Pomnik Ofiar II wojny światowej (pomnik Ofiar „Marszu Śmierci”)</li> <li>▪ Zameczek z otoczeniem</li> </ul>
6	Tereny i obiekty przemysłowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪</li> </ul>
7	Infrastruktura edukacyjna, kulturalna	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ infrastruktura przy przedszkolu nr 11, nr 3,</li> <li>▪ Dom Kultury Ligonja,</li> <li>▪ plac przy gimnazjum nr 2,</li> <li>▪ przedszkole nr 11, nr 3,</li> </ul>
8	Infrastruktura sportowa i rekreacyjna	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ park przy ulicy Sportowej</li> <li>▪ stadion „Piasta Leszczyny”,</li> <li>▪ obiekt sportowy przy gimnazjum nr 2,</li> <li>▪ infrastruktura sportowa przy SP nr 3,</li> <li>▪ infrastruktura sportowa przy osiedlu „Manhattan”,</li> <li>▪ przestrzeń rekreacyjna przy stawie ul. Polna,</li> </ul>
9	Przystanki komunikacji publicznej, dworce, ...	<p>dworzec PKP</p> <p>przystanki autobusowe</p>

10	Tereny dziedzictwa przyrodniczego, parki, zieleń miejska	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ park przy ulicy Sportowej,</li> <li>▪ park przy zameczku w Leszczynach wpisany do rejestru zabytków,</li> <li>▪ Plac Matejki,</li> <li>▪ osiedle Manhattan,</li> </ul>
11	Inne	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ przestrzeń między ul. Piekarniczą i ks. Pojdy,</li> <li>▪ teren pompowni,</li> </ul>

Źródło: opracowanie własne

W wyniku konsultacji wyznaczono obszar rewitalizacji otoczony strefami oddziaływania związanymi z funkcjami sportu i rekreacji na południe od obszaru zwartej zabudowy (stadion, park , rezerwowe tereny niezagospodarowane , teren zielony przy pompowni), dodatkowym obszarem parkowym przy „pałacu” , strefą zabudowy przy ulicy Rybnickiej, skwerami przy ulicy Pojdy i przy stacji kolejowej , a także budynkiem stacji/dworca.

Rysunek 42. Granice obszaru rewitalizacji „Leszczyny” wraz ze strefami oddziaływania określone w wyniku konsultacji społecznych (projekt delimitacji do dalszych prac).



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

W wyniku konsultacji doprecyzowano dwa obszary rewitalizacji z problemami wewnętrznymi, otoczone strefami oddziaływania istotnymi dla procesu rewitalizacji obszarów. Oba tereny

rewitalizacji pozostały rozłączne, a ich jądrem są zwarte obszary zabudowy wielorodzinnej z usługami.

*Rysunek 43. Granice obszarów rewitalizacji „Czerwionka” i „Leszczyny” wraz ze strefami oddziaływania określone na podstawie konsultacji społecznych (projekt delimitacji do dalszych prac).*



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

### 3.1 Sytuacja społeczna - pogłębiona diagnoza obszarów problemowych

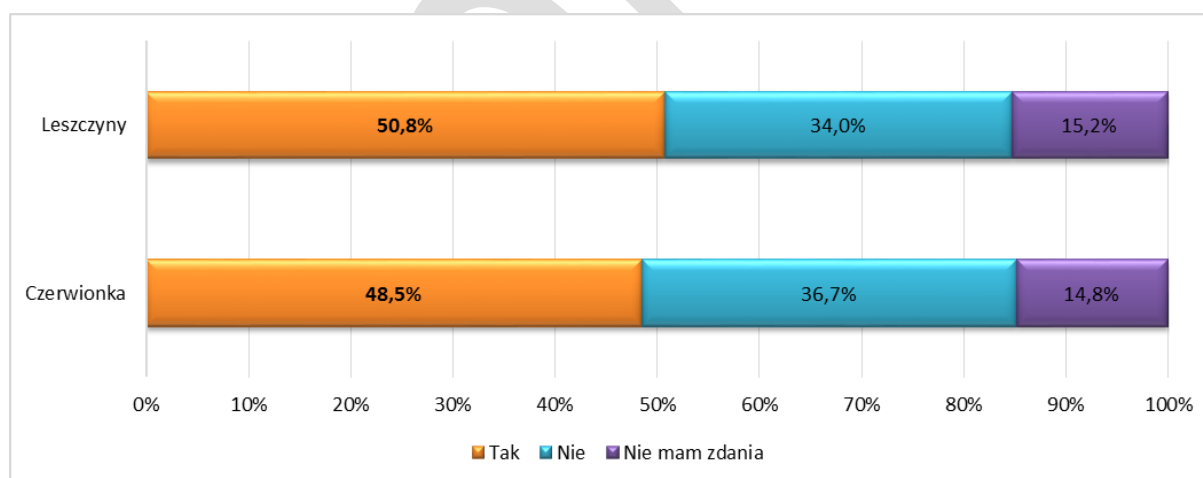
W toku sporządzania Lokalnego Programu Rewitalizacji przeprowadzone zostały w szerokim zakresie badania oceny poszczególnych obszarów rewitalizacji. Badania te prowadzone były w formie ankiety, warsztatów oraz otwartych konsultacji z mieszkańcami.

Jednym z celów pogłębionej diagnozy obszarów problemowych było uzyskanie informacji, jaką opinią wśród mieszkańców cieszą się poddane badaniu tereny. W tym celu respondenci<sup>9</sup> zostali poproszeni o wskazanie stopnia zadowolenia ze swojego miejsca zamieszkania oraz określenie czynników negatywnie wpływających na postrzeganie zamieszkiwanych przez nich dzielnic. Ich zadaniem było także określenie najdotkliwszych problemów społecznych na terenie tychże obszarów oraz wskazanie, kogo wskazane problemy dotyczą najmocniej.

Ponad 1/3 uczestniczących w badaniu mieszkańców dzielnic Czerwionka i Leszczyny wskazała, że jest niezadowolona z miejsca, w którym mieszka. Nieco wyższy poziom niezadowolenia zaobserwowano wśród mieszkańców Czerwionki. Negatywną opinię o swojej dzielnicy wyraziło 37% z nich, natomiast odsetek mieszkańców Leszczyn niezadowolonych ze swojej dzielnicy wyniósł 34%. Satisfakcję z faktu zamieszkiwania w dzielnicach Czerwionka i Leszczyny wyraziła niecała połowa uczestniczących w badaniu ich mieszkańców (48% pochodzących z Czerwionki i 51% z Leszczyn). Zależność pomiędzy zamieszkiwaną dzielnicą a zadowoleniem z niej nie była jednak istotna statystycznie.

#### Rysunek 44 Ocena zadowolenia z obszaru zamieszkania.

##### Czy jesteś zadowolony/a z dzielnicy, na terenie której zamieszkujesz?



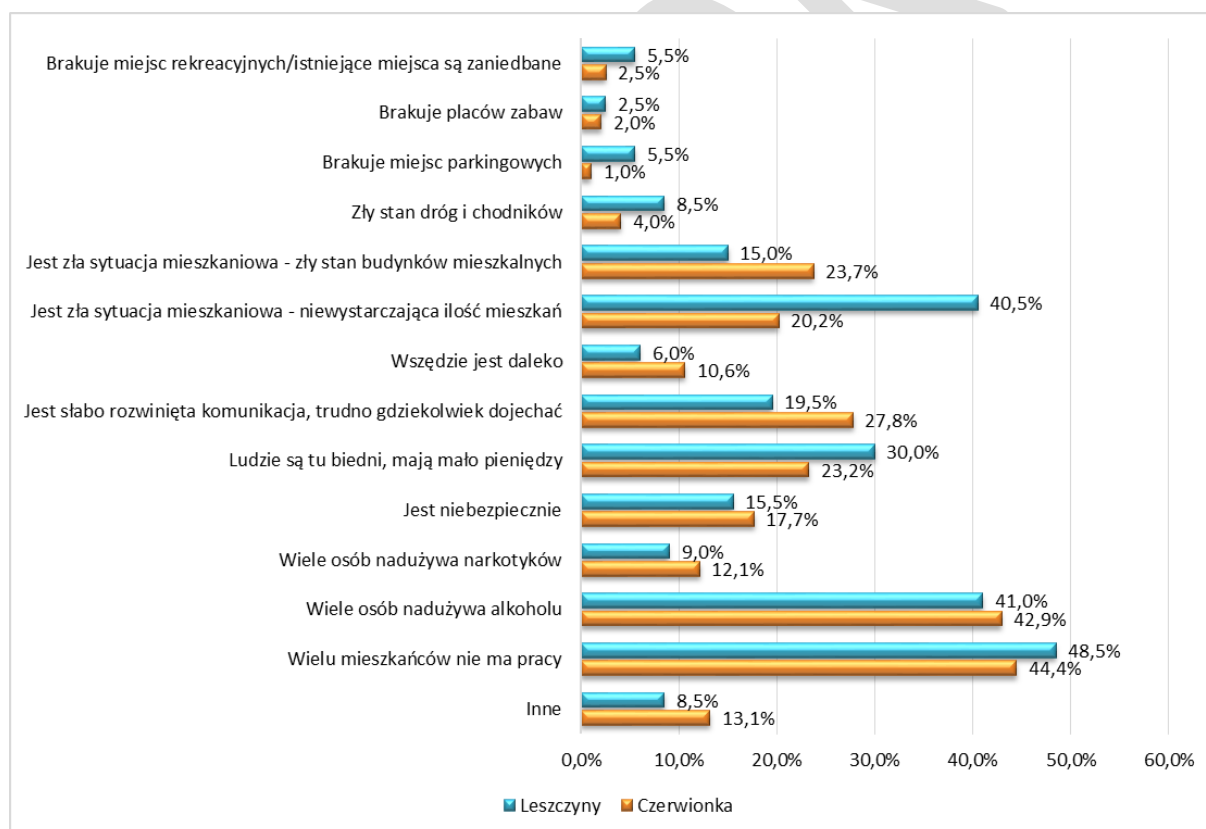
Opracowanie własne na podstawie ankiet

<sup>9</sup> Łącznie wśród mieszkańców Czerwionki i Leszczyn rozprawdzono 2000 kwestionariuszy. Zadbano o zróżnicowane kanały dystrybucji kwestionariuszy – rozprawdzano je m.in. za pośrednictwem szkół, organizacji pozarządowych, ośrodka pomocy społecznej; dodatkowo kwestionariusz był dostępny w wersji elektronicznej w Internecie. Uzyskano 953 wypełnione kwestionariusze, z których wylosowano ankiety odpowiadające wymaganemu rozkładowi badanych ze względu na dzielnicę, płeć i wiek. Do analizy wybrano w ten sposób 400 kwestionariuszy.

Najczęściej wskazywanymi przez ankietowanych negatywnymi zjawiskami występującymi na terenie obu badanych dzielnic okazało się bezrobocie, wskazane przez prawie połowę respondentów (46%) oraz alkoholizm, wymieniony przez 42% ankietowanych. Kolejnym z najczęściej wskazywanych problemów była zła sytuacja mieszkaniowa – kwestia niewystarczającej ilości mieszkań została wymieniona przez 30% badanych. Ponad ¼ ankietowanych wskazała na niewystarczające zasoby finansowe i ubóstwo mieszkańców badanych dzielnic, co może mieć związek ze wskazywanym problemem bezrobocia. Zbliżona liczba respondentów (24%) zgłosiła problem słabo rozwiniętej sieci komunikacyjnej. Niemal co piąty badany (19%) wskazał na zły stan budynków mieszkalnych. 17% respondentów zgłosiło natomiast problem niskiego poziomu bezpieczeństwa na terenie zamieszkiwanych przez nich dzielnic.

Rysunek 45 Ocena atrakcyjności dzielnic

### Co Ci się najbardziej nie podoba na terenie Twojej dzielnicy?



Opracowanie własne na podstawie ankiet

Wśród innych, wskazanych przez 10% respondentów, negatywnych zjawisk znalazły się m.in.:

- zła jakość powietrza m.in. z powodu bliskości koksowni oraz spalania przez mieszkańców odpadów;
- brak sieci kanalizacyjnej;
- brud oraz niewystarczająca ilość koszy na śmieci;
- brak koszy na psie odchody i nie dbanie przez ich właścicieli o zanieczyszczenia, jakie powodują w miejscach publicznych;
- złe oświetlenie dróg i chodników.

Pozostałe problemy uzyskały mniejszą ilość wskazań. Warto jednak zauważyć, że zdaniem respondentów na terenie obu badanych dzielnic występują wszystkie wymienione na wykresie nr 7 zjawiska.

Analizując odpowiedzi osób badanych widać, że zmienną najbardziej różnicującą respondentów z obydwu dzielnic jest kwestia złej sytuacji mieszkaniowej. Problem niewystarczającej ilości mieszkań zasygnalizowało 20% badanych mieszkańców Czerwionki i aż 40% respondentów zamieszkujących Leszczyny.<sup>2</sup> Natomiast zły stan budynków mieszkalnych wskazało o 9 punktów procentowych więcej badanych z Czerwionki niż z Leszczyn (odpowiednio 24% i 15% respondentów z tych dzielnic)

Osoby zamieszkujące Czerwionkę częściej wskazywały problem słabo rozwiniętej komunikacji – 28% w stosunku do 20% sygnalizujących go mieszkańców Leszczyn. Przez mieszkańców Leszczyn częściej wskazywany był natomiast problem ubóstwa (30% wskazań mieszkańców tej dzielnicy w stosunku do 23% pochodzących z Czerwionki), jak również, wskazane przez około 4% ankietowanych więcej, problemy: bezrobocie, złego stanu dróg i chodników oraz niewystarczającej ilości miejsc parkingowych. Różnice te nie były jednak istotne statystycznie.

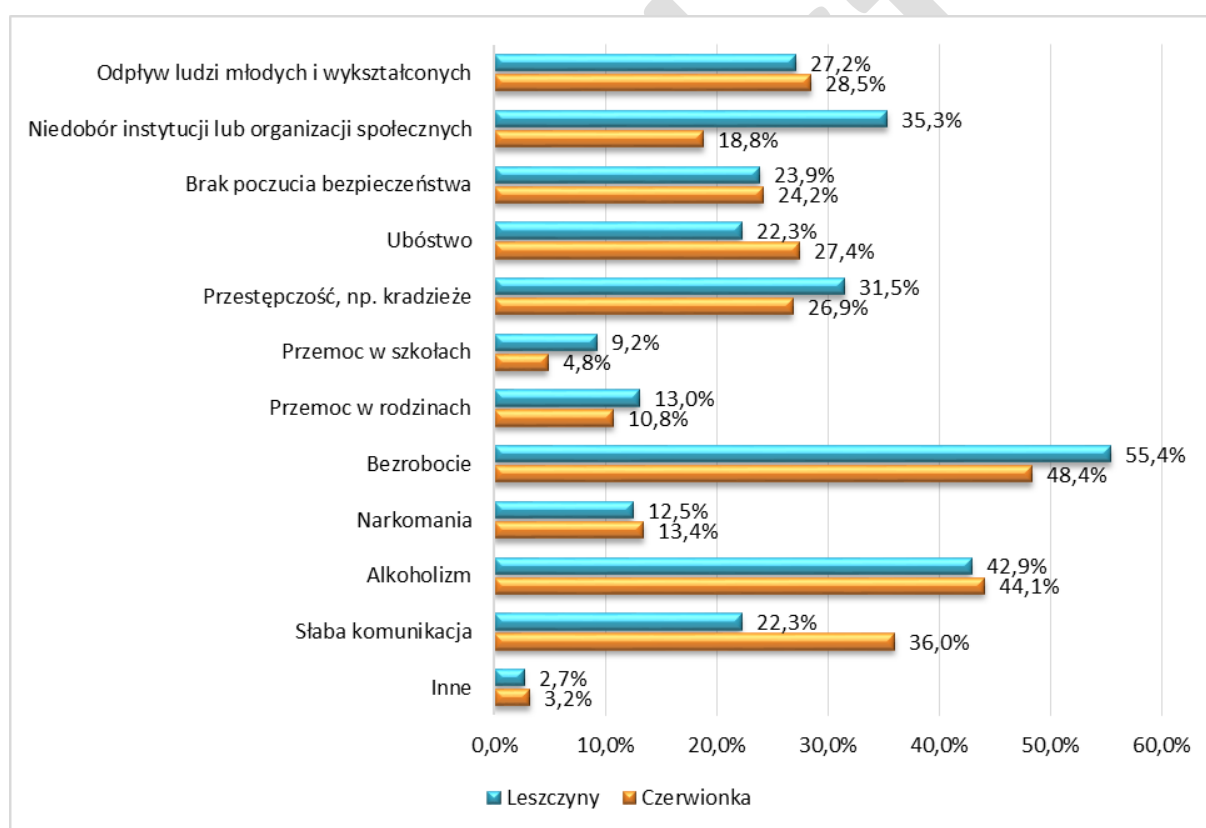
Za najdotkliwszy problem społeczny występujący na terenie badanych dzielnic uznano bezrobocie (niemal 52% wskazań) oraz alkoholizm, wymieniony przez 44% badanych. Wskazania te zasadniczo są zgodne z wcześniej wymienianymi przez respondentów zjawiskami, które budzą ich największe niezadowolenie. Kolejne najczęściej wskazywane problemy, sygnalizowane przez około 1/3 badanych to: źle funkcjonująca komunikacja oraz przestępczość (po 29% wskazań), odpływ ludzi młodych i wykształconych (28%) oraz niedobór instytucji i organizacji działających na rzecz mieszkańców (27%). Jako dotkliwy przez ¼ badanych został uznany problem ubóstwa (25%) oraz braku poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców (24%). Wśród innych najdotkliwszych problemów wskazywanych na terenie badanych dzielnic znalazły się: zła jakość powietrza, zanieczyszczenia powodowane przez koksownię oraz hałdy węglowe, brud, jak również wandalizm i dewastacja mienia publicznego.



Respondenci wywodzący się z obydwu badanych dzielnic w większości wskazywali na podobne natężenie poszczególnych problemów społecznych na terenie każdej z nich. Znaczące różnice wystąpiły jedynie w dwóch obszarach. Największe różnice stwierdzono w ocenie zjawiska niedoboru instytucji i organizacji społecznych działających na rzecz mieszkańców, wskazanego przez 19% mieszkańców Czerwionki i aż 35% mieszkańców Leszczyn. Drugim, wyraźnie odmiennie postrzeganym zjawiskiem, jest zła komunikacja – problem ten wytypowało 36% mieszkańców Czerwionki oraz 22% mieszkańców Leszczyn.

Rysunek 46 Główne problemy społeczne w obszarach rewitalizacji.

### Jakie są Twoim zdaniem najdotkliwsze problemy społeczne na terenie zamieszkiwanej dzielnicy?

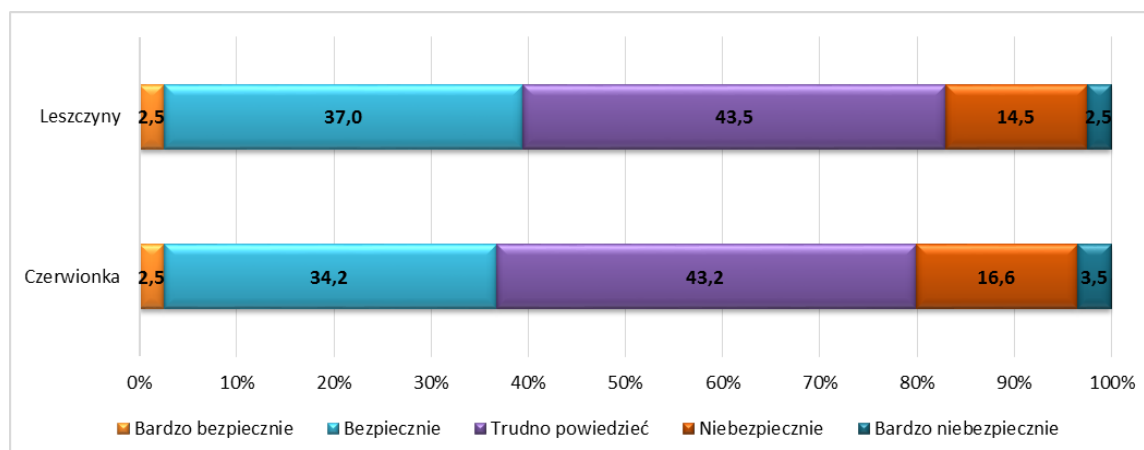


Opracowanie własne na podstawie ankiet

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców obu dzielnic utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Za bezpieczną lub bardzo bezpieczną swoją dzielnicę uznało tylko 37% mieszkańców Czerwionki oraz 40% mieszkańców dzielnicy Leszczyny. Co piąty mieszkaniec Czerwionki oraz 17% mieszkańców Leszczyn uznało swoją dzielnicę za niebezpieczną lub bardzo niebezpieczną. Nie stwierdzono istotnych statystycznie różnic pomiędzy mieszkańcami Czerwionki a mieszkańcami Leszczyn w zakresie dotyczącym oceny poczucia bezpieczeństwa w swojej dzielnicy.

Rysunek 47 Ocena poczucia bezpieczeństwa w dzielnicach

### Czy czujesz się bezpiecznie na terenie swojej dzielnicy? – podział na dzielnice



#### Opracowanie własne na podstawie ankiet

Ponad połowa mieszkańców (51%) dzielnic Czerwionka i Leszczyny uznała najbliższe sąsiedztwo swojego miejsca zamieszkania za nie dość bezpieczne. Poziom bezpieczeństwa w domu nieco lepiej oceniali mieszkańcy Leszczyn, niż mieszkańcy Czerwionki. Aż 88% mieszkańców Leszczyn uznało dom za miejsce bezpieczne lub bardzo bezpieczne. Tak samo ocenia swój dom tylko 76% mieszkańców dzielnicy Czerwionka. W obu badanych dzielnicach występuje koncentracja zjawisk mających negatywny wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. 35% badanych mieszkańców Czerwionki i 38% mieszkańców Leszczyn twierdzi, że w okolicach ich miejsca zamieszkania dochodzi do kradzieży. 45% badanych z obu dzielnic obserwuje w swoich okolicach hałasujące grupki młodzieży. Z kolei aż 63% mieszkańców Czerwionki oraz 60% mieszkańców Leszczyn spotyka w okolicach swego domu osoby pijane. Na terenie Czerwionki oraz Leszczyn dochodzi również do niebezpiecznych sytuacji drogowych (tak uważa 40% respondentów z Czerwionki i 42% z Leszczyn) oraz łamania ciszy nocnej (21% mieszkańców Czerwionki oraz 17% mieszkańców Leszczyn). W obu dzielnicach pojawia się także problem bezdomności oraz zbieractwa złomu. Poziom postrzegania poszczególnych problemów w obu dzielnicach jest porównywalny.

W obu badanych dzielnicach dochodzi do dewastacji przestrzeni publicznej. Zniszczenia lub uszkodzenia małej architektury stanowią największy problem. Dewastację m.in. ławek, czy ogrodzeń zasygnalizowało 81% ogółu badanych. Kolejne 74% badanych wskazało na napisy na murach. Dużym problemem jest również kradzież elementów metalowych – takie wskazanie wystąpiło w 42% przypadków. Problem z niszczeniem zieleni wskazało 35% badanych.

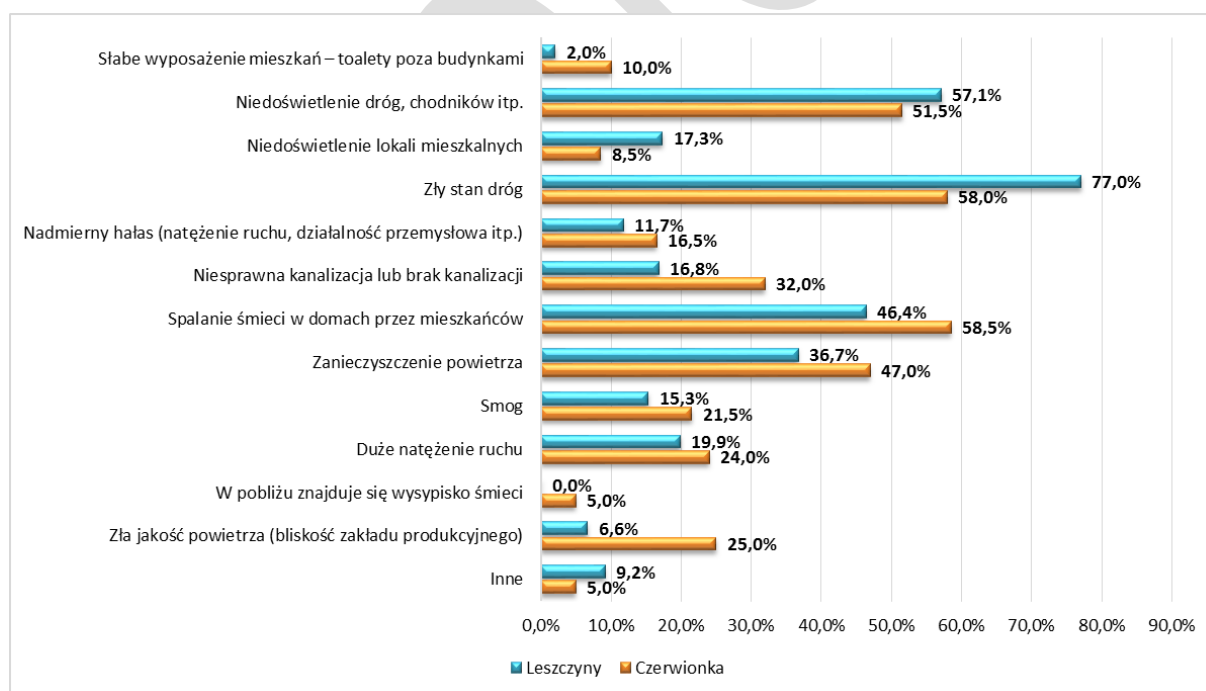
Na wymienione powyżej problemy porównywalnie często wskazywali mieszkańcy dwóch badanych dzielnic. Istotne różnice stwierdzono jedynie w odniesieniu do problemu związanego z napisami na murach – na problem ten wskazało 85% mieszkańców Leszczyn i 64% mieszkańców Czerwionki.

Prawie połowa mieszkańców (43%) obszaru zdegradowanego w dzielnicach Czerwionka i Leszczyny wskazała, że na terenie ich dzielnic nie występują grupy subkulturowe, powodujące zmniejszenie poczucia bezpieczeństwa. Istnienie takich grup zauważa mniej, niż 10% badanych. Respondenci zauważający funkcjonowanie grup subkulturowych najczęściej wskazywali na pseudokibiców (50%). Pozostali ankietowani stwierdzili, że grupami powodującymi zmniejszenie poczucia bezpieczeństwa są osoby pozostające pod wpływem środków odurzających (alkoholu, narkotyków) oraz tzw. dresiarze.

Największy problem związany z jakością życia, zdaniem osób badanych, stanowi zły stan dróg – na kwestię tę wskazało aż 67% respondentów. Ponad połowa mieszkańców Czerwionki i Leszczyn zwróciła także uwagę na niedoświetlenie dróg i chodników (54%) oraz spalanie odpadów w domach przez mieszkańców (53%). Nieco mniejsza grupa osób zwróciła uwagę na zanieczyszczenie powietrza (42%). Można więc na tej podstawie stwierdzić, że mieszkańcom Czerwionki i Leszczyn najbardziej doskwierają problemy związane z infrastrukturą drogową oraz jakością powietrza. Na pozostałe kwestie uwagę zwróciła mniej niż ¼ badanych.

Rysunek 48 Problemy wpływające na jakość życia

#### Jakie problemy wpływające na jakość życia mieszkańców występują na terenie Twojej dzielnicy?



Opracowanie własne na podstawie ankiet

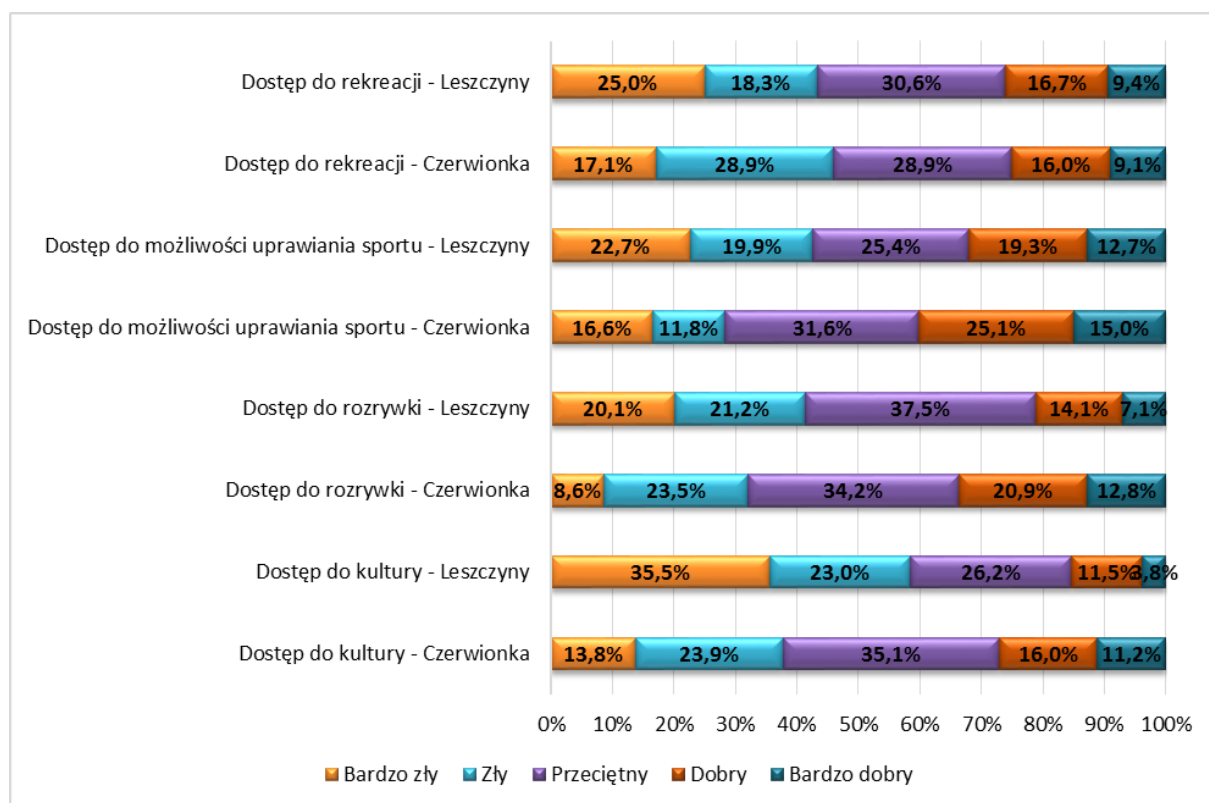
Mieszkańcy Czerwionki wśród największych problemów wpływających na jakość ich życia wymieniali: spalanie śmieci w domach (59%), zły stan dróg (58%) oraz niedoświetlenie dróg i chodników (52%). Na te same problemy zwracali uwagę mieszkańcy Leszczyn – były one wskazywane jednak w innej kolejności: zły stan dróg (77%), niedoświetlenie dróg i chodników (57%) oraz spalanie odpadów w domach przez mieszkańców (46%). Wyniki te zaprezentowano na poniższym wykresie.

Problemy związane z jakością powietrza w większym stopniu okazały się uciążliwe dla mieszkańców Czerwionki: 59% spośród nich wskazało na problem spalania śmieci w domach przez mieszkańców (46% mieszkańców Leszczyn) 10, 47% – na zanieczyszczenie powietrza (37% mieszkańców Leszczyn), 25% – na złą jakość powietrza spowodowaną bliskością zakładu produkcyjnego (7% mieszkańców Leszczyn). Mieszkańcy Czerwionki częściej wskazywali też na problemy natury sanitarnej: 32% spośród nich wskazywało na problemy związane z niesprawną kanalizacją lub jej brakiem (17% mieszkańców Leszczyn)13, 10% – na brak toalet w budynkach (2% mieszkańców Leszczyn). Dla części respondentów z Czerwionki problem stanowiła też obecność wysypiska śmieci w pobliżu – na tę kwestię wskazało 6% badanych z tej dzielnicy oraz żaden badany z Leszczyn.

Dla mieszkańców Leszczyn z kolei bardziej uciążliwe okazały się problemy związane ze złym stanem dróg (mieszkańcy Leszczyn: 77%, mieszkańcy Czerwionki: 58%) oraz niedoświetleniem lokali mieszkalnych (mieszkańcy Leszczyn: 17%, mieszkańcy Czerwionki: 9%).

W każdym z badanych obszarów co najmniej 35% badanych wskazało na zły lub bardzo zły dostęp do badanych form spędzania wolnego czasu. Najlepiej respondenci ocenili dostęp do możliwości uprawiania sportu, a więc na przykład dostęp do boisk sportowych czy siłowni na świeżym powietrzu – obszar ten jako dobry lub bardzo dobry oceniło 36% badanych. Zadowolonych z dostępu do rozrywki (np. poprzez możliwość udziału w wydarzeniach, festynach, koncertach) było 28% badanych, a z dostępu do rekreacji (np. ścieżki spacerowe, rowerowe) – 26%. Najgorzej respondenci ocenili dostęp do kultury (np. zajęcia artystyczne, kino, instytucja kultury) – tylko 21% wskazało ocenę dobrą lub bardzo dobrą. Prawie połowa badanych (48%) oceniła z kolei dostęp do kultury jako zły lub bardzo zły.

Rysunek 49 *Ocena dostępu do form spędzania wolnego czasu – podział na dzielnice*



#### Opracowanie własne na podstawie ankiet

W badaniu stwierdzono istotne różnice w ocenie dostępu do form spędzania wolnego czasu pomiędzy mieszkańcami Czerwionki a mieszkańcami Leszczyn w obszarach związanych z dostępem do: sportu, rozrywki i kultury. W każdym z tych trzech aspektów lepsze oceny formułowali mieszkańcy Czerwionki:

- 40% mieszkańców Czerwionki i 32% mieszkańców Leszczyn było zadowolonych (ocena 4 lub 5) z dostępu do możliwości uprawiania sportu
- 34% mieszkańców Czerwionki i 21% mieszkańców Leszczyn było zadowolonych (ocena 4 lub 5) z dostępu do rozrywki;
- 27% mieszkańców Czerwionki i 15% mieszkańców Leszczyn było zadowolonych (ocena 4 lub 5) z dostępu do kultury.

## 3.2 Sytuacja w sferze zagospodarowania przestrzennego

### 3.2.1. Opis przestrzeni zdegradowanej

#### Obszar rewitalizacji w Czerwionce - charakterystyka

Obszar rewitalizacji Czerwionka położony jest w centralnej części dzielnicy miejskiej Czerwionka. Zajmuje on powierzchnie ok 81 ha.

W obszarze występują zróżnicowane formy zabudowy mieszkaniowej. W strefie północno-wschodniej, pomiędzy ulicami 3-maja, Furgoła i układem torowym dominuje zabudowa jednorodzinna, z dwoma budynkami wielorodzinnymi, klatkowymi dominującymi skalą otaczającą zabudowę. W strefie tej występuje również zabudowa wielorodzinna z usługami jako ulicowa oraz zespół wielorodzinny postmodernistyczny w rejonie ronda – silnie akcentujący ten fragment miasta. W budynkach usługi wbudowane oraz pojedyncze obiekty administracji. W strefie północno zachodniej ograniczonej ul 3-Maja oraz układem torowym kopalni, oś kompozycyjną stanowi zespół zabytkowej zabudowy kolonii robotniczej równoległy do ul Kościuszki oraz zlokalizowane przy ul 3-Maja obiekty sportu, kultury i edukacji oraz handlu stanowiące powierzchniowo dominującą część układu. W części północnej zgrupowanie garaży. Zasadniczy zespół zabudowy zlokalizowany jest w części południowo- zachodniej terenu. Można go podzielić na fragment związany z zespołem stawów równoległych do rzeki Bierawka oraz tereny mieszkaniowe pomiędzy stawami i ul.3-Maja i Furgoła (od południowego wschodu). Obszar ten nie jest jednorodny mimo, iż dominującą część stanowi zespół budynków zabytkowych – kolonii robotniczej przy ulicach Wolności, Hallera, Kombatantów i Słowackiego, Mickiewicza ( do ul. Szkolnej). Zespół ten stanowi wyjątkowy w skali regionu zabytek tak architektury jak i urbanistyki. Charakterystyczną cechą tego fragmentu obszaru rewitalizacji jest obrzeżna wobec zespołu historycznego zabudowa wielorodzinna głównie galeriowa o wysokości 5 kondygnacji. Usługi zlokalizowane głównie wzdłuż ulicy 3-Maja oraz usługi edukacji pomiędzy Szkolną /Słowackiego i Wolności (w centralnej części układu zabytkowego). W części północnej tereny sportu (stadion) oraz sklep sieciowy. Charakterystyczne w części wschodniej nieuporządkowany zespół zabudowy przy ul.Rynek. Brak jest jakiegokolwiek odniesienia przestrzennego do funkcji i układu sugerowanego nazwą. W zakresie niedostaków układu wymienić można:

- niską jakość zabudowy z drugiej połowy XX w.;
- niską jakość przestrzeni publicznych/półpublicznych ( czasem określanych w literaturze jako społecznych) z drugiej połowy XX w., w bezpośrednim ich otoczeniu , mającą ścisły związek z kształtowaniem obsługi komunikacyjnej budynków;

- niską jakość przestrzeni publicznych/półpublicznych ( czasem określanych w literaturze jako społecznych) z XIX w, w ich otoczeniu
- niską jakość zieleni w strefie północnej ( przy torach);
- niska jakość infrastruktury technicznej , w tym dróg ,w części północnej terenu opracowania
- nieuporządkowany układ przestrzenny w części północno-wschodniej;
- brak przestrzeni publicznej o charakterze placowym mimo położenia w bezpośrednim sąsiedztwie faktycznego centrum miasta ( związane z dezagregacją usług ogólnomiejskich).

Tabela 13 Charakterystyka statystyczna obszaru rewitalizacji Czerwionka

SFERA	Problemy	Wskaźnik dla obszaru	Udział w Gminie i Mieście
<b>Społeczna</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Wzrastająca liczba dzieci objętych pomocą w ramach Placówek Wsparcia Dziennego</li> <li>• Wzrastająca liczba rodzin objętych pomocą z terenu w ramach procedury „Niebieskiej Karty”</li> <li>• Ograniczone możliwości inwestycyjne mieszkańców obiektów komunalnych,</li> </ul>	<p>2010r. - <b>61</b> dzieci, 2014 r. – <b>94</b>,</p> <p>2010r. - <b>7</b> osób, 2014 r. – <b>28</b> osób</p> <p><b>2,2</b> os./mieszkanie</p>	<p><b>18%</b> procedur w gminie</p> <p>średnio w gminie <b>3,1</b> os./mieszkanie</p>
<b>Gospodarcza</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Niewielka liczba podmiotów gospodarczych,</li> </ul>	<b>252 podmioty</b>	<b>14%</b> wszystkich podmiotów w gminie
<b>Przestrzenna</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ograniczona liczba mieszkań w zasobie zakładu gospodarki mieszkaniowej i wspólnotach mieszkaniowych</li> <li>• Mieszkaniowe zasoby komunalne z początku XX wieku – nie wyposażone w gaz, ogrzewanie piecowe wpływające na jakość powietrza, wymagające nakładów na modernizację i remonty.</li> </ul>	<b>1129</b> mieszkań, <b>2575</b> osób	

Źródło opracowanie własne na podstawie danych UGiM Czerwionka-Leszczyny

### Obszar rewitalizacji w Leszczynach - charakterystyka.

Obszar rewitalizacji Leszczyny położony jest w centralnej części dzielnicy miejskiej Leszczyny. Zajmuje on powierzchnię ok 56 ha.

Na obszarze dominują obiekty mieszkaniowe wielorodzinne w zabudowie klatkowej z drugiej połowy XX w. W części wschodniej starsze ( lata 1950/60) mimo, iż nie stanowią zespołu zabytkowego są

odzwierciedleniem zasad zabudowy socrealistycznej w fazie schyłkowej okresu. Łącznie zespół zabudowy stanowi zestaw dwu jednostek strukturalnych z typowym rozmieszczeniem usług oświaty oraz położonymi bezpośrednio poza jego granicami terenami sportu i rekreacji (boisko, park, ogrody działkowe). W częściach północnej i południowej niewielkie zgrupowania zabudowy jednorodzinnej. Od południa obszar zamyka ciek wodny. Zabudowa handlowo - usługowa w układzie obiektów wolnostojących rozmieszczonych równomiernie, oraz w parterach budynków mieszkalnych – głównie w części wschodniej.

W zakresie niedostatków układu wymienić można:

- niską jakość przestrzeni publicznych/półpublicznych (czasem określanych w literaturze jako społecznych) z drugiej połowy XX w., w bezpośrednim ich otoczeniu, mającą ścisły związek z kształtowaniem obsługi komunikacyjnej budynków;
- niską jakość zieleni w strefie przyległej od zachodu (przy torach);
- brak przestrzeni publicznej o charakterze placowym mimo istotnej wielkości zespołu mieszkaniowego.

Tabela 14 Charakterystyka statystyczna obszaru rewitalizacji Leszczyny

SFERA	Problemy	Wskaźnik dla obszaru	Udział w Gminie i Mieście
<b>Spółeczna</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• niska liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze,</li> <li>• Znaczna liczba dzieci objętych pomocą w ramach Placówek Wsparcia Dziennego 2010r</li> <li>• Wzrastająca liczba dzieci objętych pomocą w ramach Placówek Wsparcia Dziennego</li> <li>• Wzrastająca liczba rodzin objętych pomocą z terenu w ramach procedury „Niebieskiej Karty”–</li> <li>• Ograniczone możliwości inwestycyjne mieszkańców obiektów komunalnych–,</li> <li>• Liczba spraw prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</li> </ul>	<p><b>3 organizacje</b></p> <p><b>2010r. - 52 dzieci,</b> <b>2014 r. – 94 dzieci,</b></p> <p>2010r. - <b>3 osoby,</b> 2014 r. – <b>27 osób</b></p> <p><b>2 os./mieszkanie</b></p>	<p><b>4%</b> wszystkich tego typu organizacji</p> <p><b>18%</b> procedur w gminie średnio w gminie</p> <p><b>3,1 os./mieszkanie</b></p> <p><b>19%</b> wszystkich spraw w gminie</p>
<b>Gospodarcza</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Słabo rozwinięty sektor przedsiębiorstwa oraz</li> </ul>	233 firmy	12%



	niski poziom aktywności gospodarczej		
<b>Przestrzenna</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Ograniczona liczba mieszkań w zasobie zakładu gospodarki mieszkaniowej i wspólnotach mieszkaniowych</li> <li>Mieszkaniowe zasoby komunalne z lat 50 XX wieku, wymagające nakładów na modernizując i remonty,</li> </ul>	<b>2283</b> mieszkań, <b>4665</b> osób,	

Źródło opracowanie własne na podstawie danych UGiM Czerwionka-Leszczyzny

### 3.2.2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego

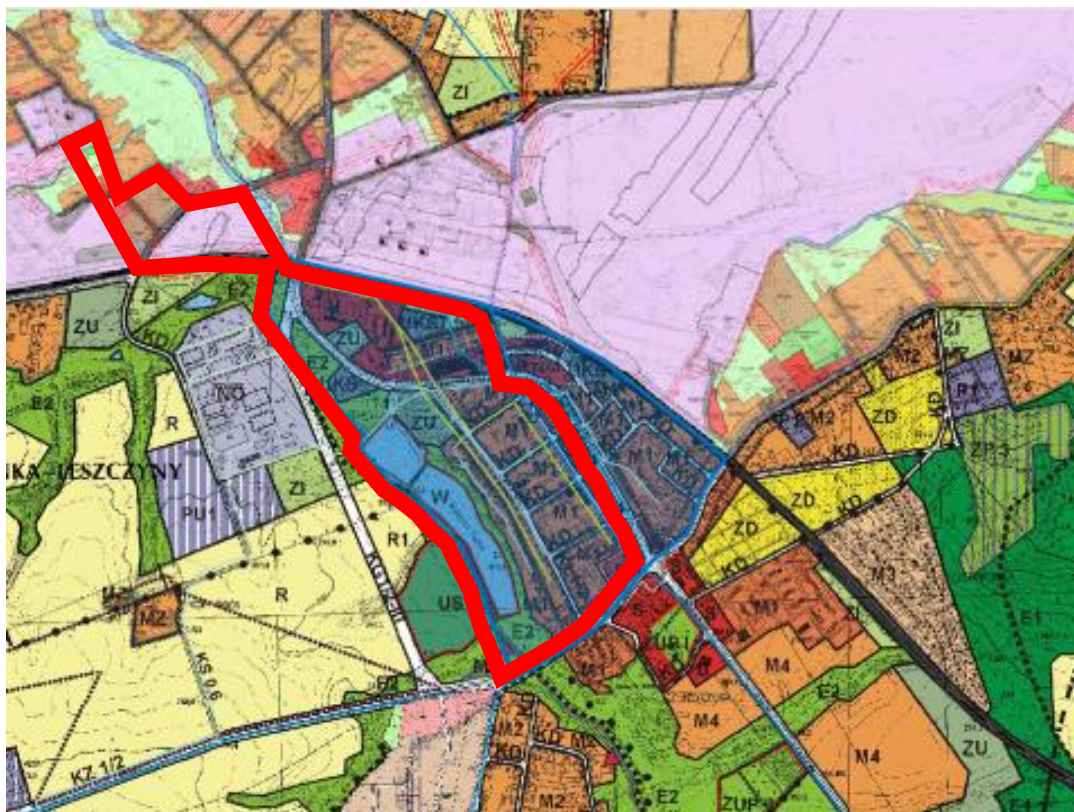
Dla terenu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyzny został uchwalony w roku 2002<sup>10</sup>. Fragmenty rysunków planów zamieszczono poniżej.

Obszar rewitalizacji „Czerwionka” obejmuje swym zasięgiem następujące przeznaczenia/ ustalenia dla terenów:

- 1) tereny zabudowy mieszkaniowej wraz z usługami ją obsługującymi oznaczone na rysunku planu symbolami: M1, MZ,
- 2) tereny usługowe oznaczone na rysunku planu symbolami: U, S, US,
- 3) tereny ekosystemu miasta oznaczone na rysunku planu symbolami: E2, ZU, ZD, ZI W,
- 4) tereny urzędzeń i tras komunikacyjnych oznaczonych na rysunku planu symbolami: KG1/2-III, KZ1/2, KD, KK, UKS,
- 5) ciągi infrastruktury technicznej w tym trasy rowerowe.

Rysunek 50. Granice obszaru rewitalizacji „Czerwionka” na tle rysunku MPZP.

<sup>10</sup> UCHWAŁA Nr IX/78/2002 RADY MIEJSKIEJ W CZERWIONCE – LESZCZYNACH Z DNIA 26 września 2002r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Czerwionka – Leszczyzny.

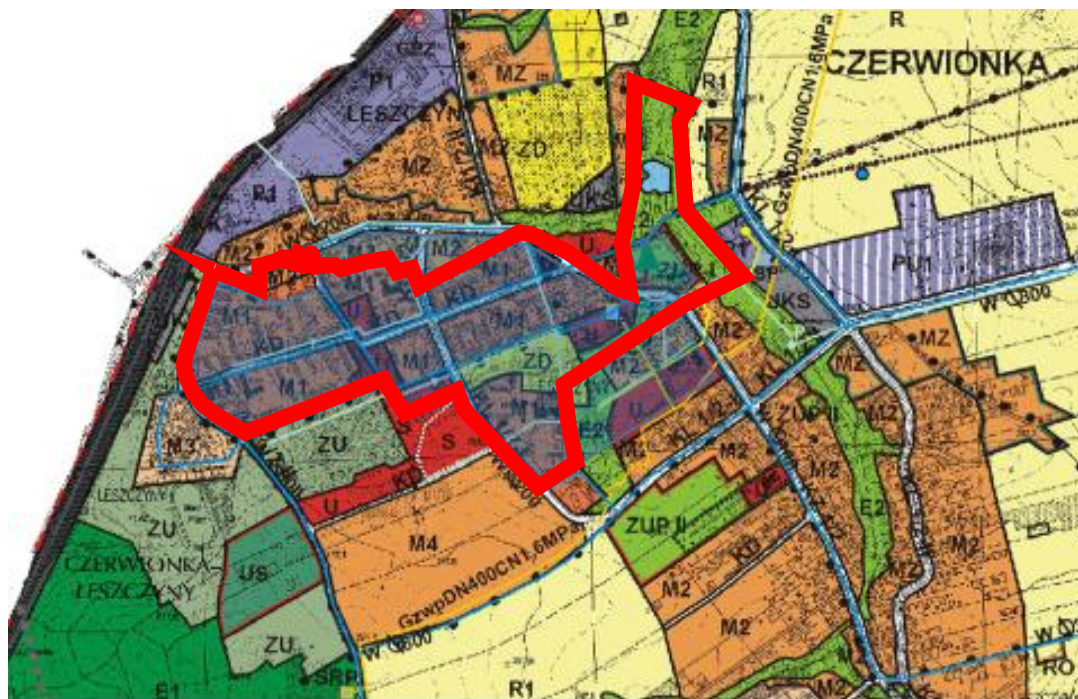


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

Obszar rewitalizacji „Leszczyny” obejmuje swym zasięgiem następujące przeznaczenia/ ustalenia dla terenów:

1. tereny zabudowy mieszkaniowej wraz z usługami ją obsługującymi oznaczone na rysunku planu symbolami: M1, M2,
2. tereny usługowe oznaczone na rysunku planu symbolami: U, S,
3. tereny ekosystemu miasta oznaczone na rysunku planu symbolami: E2, ZD, ZP1,
4. tereny urzędów i tras komunikacyjnych oznaczonych na rysunku planu symbolami: KZ1/2, KL1/2-I, KL1/2-II, KD,
5. ciągi infrastruktury technicznej oznaczone na rysunku planu w tym ścieżki rowerowe .

Rysunek 51. Granice obszaru rewitalizacji „Leszczyny” na tle rysunku MPZP.

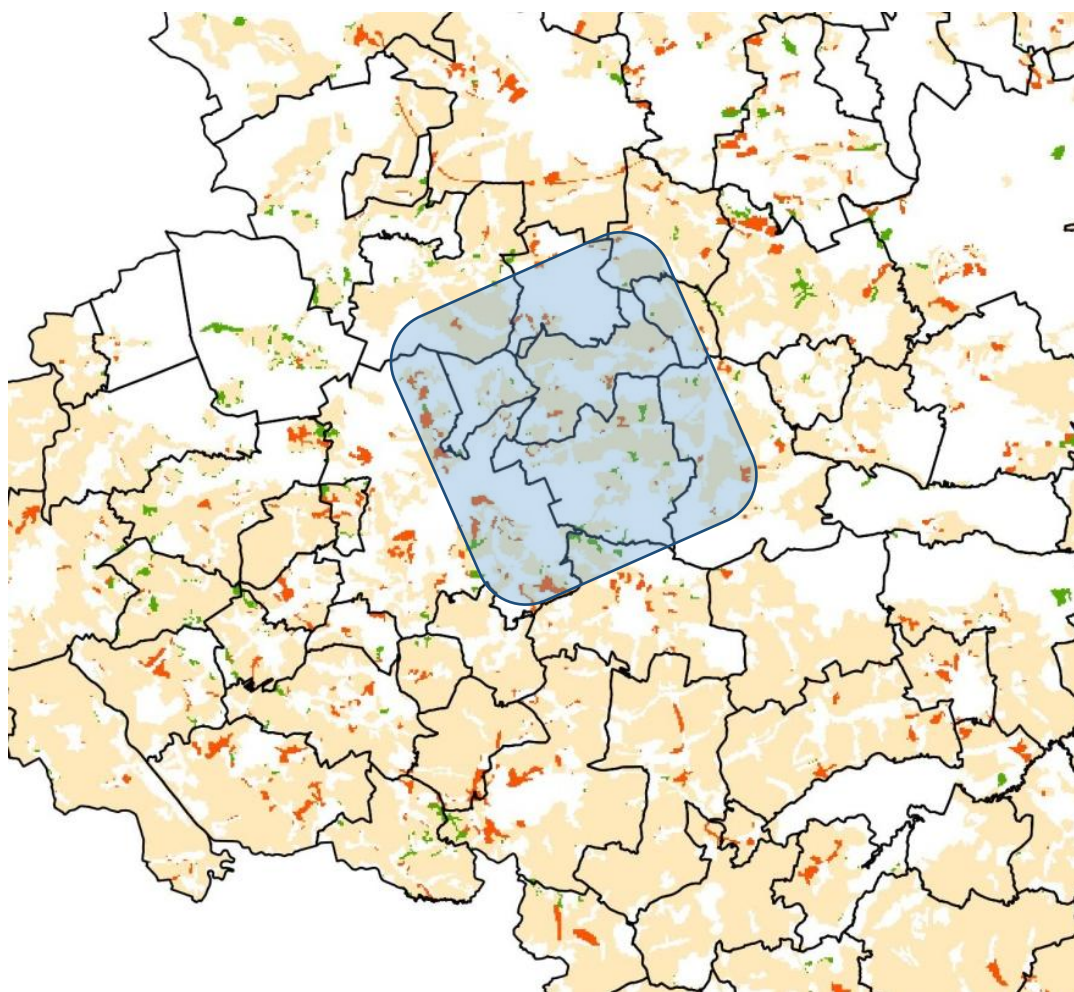


Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny.

### 3.2.3. Depopulacja i suburbanizacja miast – w tym negatywny wpływ na efektywność wykorzystania zasobów, zrównoważony rozwój i finanse samorządów, rola rewitalizacji

W oparciu o dostępne dane stanu użytkowania terenów można zauważyć mniejszą presję inwestycyjną na tereny rolnicze w obszarze Czerwionki-Leszczyny niż w gminach sąsiednich.

Rysunek 52. Zmiany pokrycia terenu w subregionie zachodnim za lata 2000-2006 .



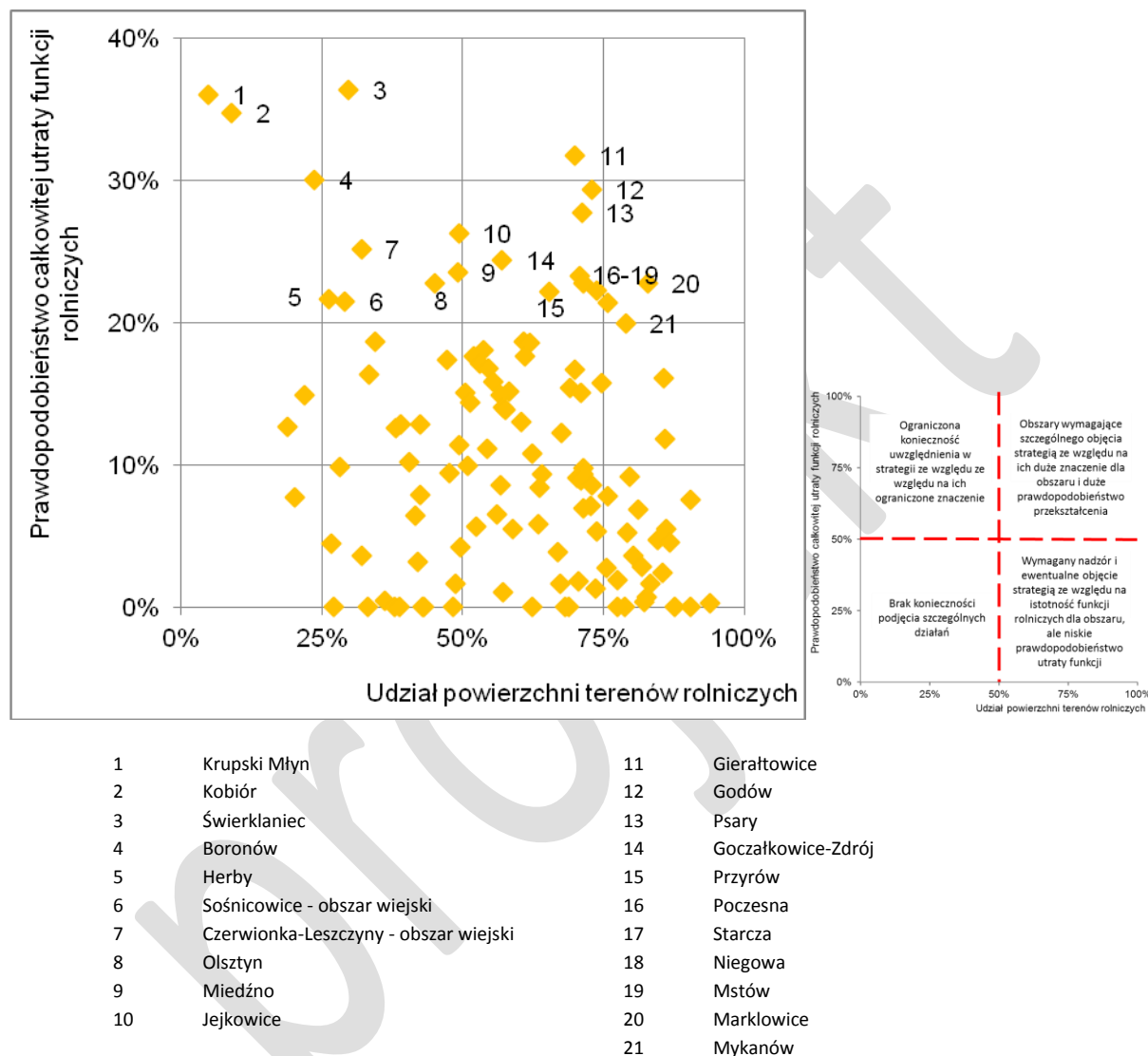
- użytki rolne wykorzystane pod zabudowę
- użytki rolne (nie zmieniły funkcji)
- użytki rolne zalesione

Źródło: „Kierunki zmian presji inwestycyjnej na tereny rolnicze Województwa Śląskiego wraz z analizą dokumentów strategicznych” Część II: „Analiza kierunków zmian oraz prognoza do roku 2030” , Katowice, 22 czerwca 2014r opracowanie: Port- Tadeusz Kmieć.

Prognoza zmian – utraty funkcji rolniczej wskazuje na relatywnie niższe w stosunku do gmin otaczających prawdopodobieństwo utraty funkcji rolniczej na skutek presji inwestycyjnej z uwagi na położenie graniczne Czerwionki-Leszczyny w stosunku do Metropolii Górnośląskiej i Aglomeracji Rybnickiej. Prawdopodobieństwo całkowitej utraty funkcji rolniczych w obszarze gminy wiejskiej Czerwionka-Leszczyny należy do wysokich na tle województwa śląskiego ( 25%). Należy jednak zauważyć iż jest ono średnie (7%) jeśli uwzględnić presję inwestycyjną. W gminie miejskiej prawdopodobieństwo całkowitej utraty funkcji rolniczych należy do relatywnie niższych (23%) na tle województwa śląskiego lecz wynika ono prawie w całości z presji inwestycyjnej. Tym samym Gmina mimo, iż zakwalifikowana jest do grupy gmin o ograniczonej konieczności ochrony terenów rolniczych w opracowaniach strategicznych, to jednak nosi cechy podwyższonej presji inwestycyjnej na tereny

rolnicze, a więc narażona jest na presję inwestycyjną wynikającą z procesów suburbanizacyjnych w subregionie zachodnim województwa śląskiego.

Rysunek 53. Macierz zależności dla obszarów wiejskich w Województwie Śląskim wraz ze wskazaniem 20 obszarów, na których występuje najwyższe prawdopodobieństwo utraty funkcji rolniczych.



Źródło: „Kierunki zmian presji inwestycyjnej na tereny rolnicze Województwa Śląskiego wraz z analizą dokumentów strategicznych” Część II: „Analiza kierunków zmian oraz prognoza do roku 2030” , Katowice, 22 czerwca 2014r opracowanie: Port- Tadeusz Kmieć.

### 3.2.4. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe gminy stanowią w dominującej części zasób prywatny. Natomiast w obszarach skoncentrowanej zabudowy wielorodzinnej i postulowanym do rewitalizacji są to zasoby we władaniu gminnym oraz spółdzielcze. Mimo wysokiej jakości infrastruktury technicznej i wyposażenia

mieszkań nie są one postrzegane jako lokalizacje prestiżowe, niezależnie od działań podejmowanych przez władze miasta.

#### 4. Dokumenty strategiczne wyznaczające kierunki rozwoju

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny opracowany został z uwzględnieniem ram procesu rewitalizacji określonymi w krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych i planistycznych. Ponadto uwzględnia on kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego Czerwionki-Leszczyn.

Do kluczowych krajowych, regionalnych i lokalnych dokumentów, które stanowią tło działań zaprojektowanych LPR zaliczono:

- Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 13 grudnia 2011 roku,
- Strategię Rozwoju Kraju 2020, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 25 września 2012 roku,
- Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 13 lipca 2010 r.,
- Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, przyjętą uchwałą Nr IV/38/2/2013 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 1 lipca 2013 roku,
- 

#### **Rewitalizacja na szczeblu krajowym**

Jednym z istotnych zagadnień poruszanych w KPZK 2030 jest rewitalizacja. Dokument postuluje podjęcie działań rewitalizacyjnych w obszarach zdegradowanych. Wskazuje na występowanie zjawisk związanych z powstawaniem pustki osadniczej, do których zalicza obszary o najniższym dostępie do usług oraz obszary degradacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej. Jednocześnie diagnozuje, że na obszarach zurbanizowanych w miastach i dzielnicach głównie o charakterze przemysłowym, dochodzi do kumulacji negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych i przestrzennych. Jest to związane m.in. z procesami restrukturyzacyjnymi, degradacją fizyczną zabudowy lub zmianami w formie użytkowania terenu. KPZK do obszarów narażonych na tego typu procesy degradacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej zalicza m.in. stare dzielnice śródmiejskie, osiedla w zabudowie blokowej oraz obszary przemysłowe, powojenne i pokolejowe zlokalizowane na obszarach zurbanizowanych. W koncepcji zauważa się, że „*Degradacja tych obszarów związana jest często ze skutkami ich długotrwałego użytkowania w celach przemysłowych,*

*z zamieraniem tradycyjnych gałęzi gospodarki lub z ich restrukturyzacją. Utrata dotychczasowych funkcji społeczno-gospodarczych pełnionych przez miasta lub ich dzielnice prowadzi do postępującej degradacji przejawiającej się niskim poziomem przedsiębiorczości, bezrobociem, niską jakością infrastruktury, a także intensyfikacją problemów społecznych związanych z depopulacją oraz często występującą koncentracją patologii i ubóstwa.”*

Szczególnie istotnym, z punktu widzenia tych procesów, jest cel 2. *Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.* W ramach tego celu wyznaczono 2 kierunki działań:

- Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych.
- Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast

Dla prawidłowego przeprowadzenia działań restrukturyzacyjnych koncepcja postuluje obowiązek przygotowania lokalnych programów rewitalizacji, które powinny obejmować priorytety techniczne, przestrzenne, społeczne, kulturowe, gospodarcze i ekologiczne.

**Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego jako jeden z celów wskazuje że „wyzwaniem dla polityki regionalnej (...) jest znalezienie odpowiednich do skali wyzwań instrumentów wspomaganie (...) restrukturyzacji społeczno-gospodarczej obszarów w mniejszych skalach przestrzennych”.** Jednym z celów wskazanych z KSRR jest *Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze.* Strategia postuluje na tych obszarach wspieranie kompleksowych działań na rzecz odtworzenia zdolności do rozwoju miast, dzielnic miast, obszarów przemysłowych i innych terenów zdegradowanych przez przywracanie lub nadawanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych oraz wspomaganie realizacji kompleksowych programów rewitalizacji społeczno-gospodarczej. Działania związane z rewitalizacją powinny być nakierowane na:

- wsparcie jakości kapitału społecznego,
- modernizację struktury gospodarczej,
- rozwój infrastruktury technicznej,
- rozwój i modernizację infrastruktury obiektów użyteczności publicznej,
- wspieranie kompleksowych programów.

### **Rewitalizacja w dokumentach regionalnych województwa śląskiego**

**Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”** wskazuje, że rewitalizacji powinny podlegać obszary, „na których istnieją tereny i obiekty zdegradowane, zdewastowane, w tym głównie

poprzemysłowe dotknięte problemami związanymi z degradacją środowiska przyrodniczego oraz nasileniem negatywnych zjawisk społecznych.” Wyzwaniem dla tego typu obszarów będzie przywrócenie im funkcji społecznych i gospodarczych.

Mając na względzie szeroki wymiar pojęcia rewitalizacji Strategia wśród celów i kierunków działań definiuje m.in.

- Cel operacyjny: B.3 Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców, w ramach którego należy m.in. podejmować działania związane z rewitalizacją społeczną obszarów o niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz nagromadzonymi problemami społecznymi,
- Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni - postulujący działania w kierunku:
  - Rewitalizacji terenów i obiektów, w tym przemysłowych i zdegradowanych na tereny/obiekty o funkcjach społeczno - gospodarczych oraz zapewnienie ich dostępności.
  - Poprawy jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast i centrów dzielnic oraz przestrzeni recepcyjnych.
  - Tworzenia i rewitalizacji obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych.
  - Przywracania pozycji lub nadawanie nowych funkcji obiektom zabytkowym oraz symbolicznym w życiu społeczności lokalnych.
  - Rewitalizacji osiedli mieszkaniowych, w tym starych dzielnic.
  - Wspierania powstawania atrakcyjnych terenów mieszkaniowych w miastach oraz przeciwdziałanie procesom suburbanizacji.

Jednym z kluczowych instrumentów wdrażania polityki rozwoju latach 2014-2020 w województwie śląskim jest Regionalny Program Operacyjny określający kierunki interwencji publicznej we współfinansowaniu wspólnotowym. Program ten definiuje priorytet inwestycyjny pn. „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich”.

W dokumencie zakłada się, że realizacja priorytetu przyczyni się do zwiększenia aktywizacji społeczno-gospodarczej ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny. Podejmowane działania przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ożywienia gospodarczego i społecznego danego obszaru, przez co ograniczone zostanie ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego na tych obszarach.



W ramach działań rewitalizacyjnych powinny być podejmowane projekty mające na celu wywołanie jakościowej, pozytywnej zmiany na zidentyfikowanym obszarze. Celem działań infrastrukturalnych będzie wsparcie społeczności zamieszkującej obszar zdegradowany poprzez zastosowanie instrumentów aktywizacji społeczno-zawodowej oraz uzupełniająco zdrowotnej i kulturalnej.

Głównym dokumentem strategicznym określającym politykę i kierunki rozwoju Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyń jest Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyń na lata 2014 - 2020 – przyjęta Uchwałą Nr XLVII/622/14 Rady Miejskiej w Czerwionce-Leszczyń w dniu 26.09.2014 r.

Strategia określa główny cel rozwoju jako „Czerwionka-Leszczyń gminą, w której można realizować swoje pomysły i kariery zawodowe, miejscem zapewniającym przyjazne warunki dla rozwoju mieszkańców i biznesu, a także najlepszy dostęp do udogodnień w sąsiednich aglomeracjach”. W dokumencie określono, że rozwój strategiczny gminy i miasta Czerwionka-Leszczyń powinien skupić się na dwu priorytetach: gospodarczym i społecznym. Zakłada się, że rozwój gospodarczy Czerwionki-Leszczyń oprócz należy m.in. na aktywności przedsiębiorczej mieszkańców, warunkach dla przyciągania kapitału ludzkiego, kwalifikacjach i kompetencjach mieszkańców. Jednocześnie rozwój gospodarczy gminy powinien być prowadzony zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w tym równoważenia funkcji gospodarczych i mieszkaniowych z zachowaniem wartości i zasobów przyrodniczych i kulturowych. Strategia podkreśla rolę kapitału społecznego w rozwoju Gminy i Miasta, wskazując że rozwój społeczny wymaga łączenia tradycji z otwartością na przyszłość oraz rozwoju indywidualnego z rozwojem wspólnoty. Tak sformułowane cele rozwojowe oraz filary rozwoju lokalnego stanowią podstawę do podejmowania działań rewitalizacyjnych w gminie, która stanowi istotny element przeobrażeń i rozwoju Czerwionki-Leszczyń.

## 5. Analiza SWOT dla obszarów rewitalizacji

Analiza SWOT została opracowana w oparciu o przeprowadzone analizy statystyczne, wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych, warsztatów z przedstawicielami środowisk lokalnych, oraz ankiet prowadzonych wśród mieszkańców dzielnic w obszarach rewitalizacji.

Tabela 15 Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji „Czerwionka”

SIŁY	SŁABOŚCI
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Wysoka wartość historyczna i kulturowa zasobu gminnego.</li> <li>• Zwartość układu przestrzennego zasobu gminnego i spółdzielczego.</li> <li>• Wysoki poziom tożsamości lokalnej i przywiązanie do miejsca zamieszkania.</li> <li>• Bliskość przystanku kolejowego prowadzącego ruch aglomeracyjny.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Zadłużenie użytkowników lokali zasobów gminnych.</li> <li>• Brak miejsc do spędzania wolnego czasu,</li> <li>• Duże obciążenie układu komunikacyjnego wpływającego na jego stan.</li> <li>• Brak miejsc parkingowych.</li> <li>• Niska jakość przestrzeni publicznych wynikająca z dewastacji</li> <li>• Brak dbałości o jakość przestrzeni publicznych przez niektórych mieszkańców.</li> <li>• Narastające rozwarstwienie społeczne.</li> <li>• Brak nowych zasobów mieszkaniowych.</li> <li>• Starzenie się społeczeństwa w obszarze.</li> <li>• Wysoki poziom przestępczości i zakłócenie ładu publicznego.</li> <li>• Słaba komunikacja.</li> <li>• Wysoki poziom bezrobocia.</li> <li>• Ubożenie mieszkańców.</li> <li>• Brak możliwości rekreacji i uprawiania sportu.</li> <li>• Niska świadomość ekologiczna – spalanie śmieci w piecach.</li> <li>• Brak chodników i oświetlenia traktów pieszych.</li> </ul>
<b>SZANSE</b>	<b>ZAGROŻENIA</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Bliskość i silne powiązania z dynamicznymi ośrodkami rozwoju</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Ograniczone środki finansowe na</li> </ul>

<p><b>Aglomeracją Rybnicką i Metropolią Górnośląską</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Konsekwencja w realizacji lokalnej polityki rozwoju</b></li> </ul>	<p>realizację działań modernizacyjnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ograniczenie aktywności społecznej i zawodowej w związku z restrukturyzacją sektora wydobywczego.</li> <li>• Narastanie rozwarstwienia społecznego.</li> </ul>
--	---

Tabela 16 Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji „Leszczyny”

SIŁY	SŁABOŚCI
<ul style="list-style-type: none"> <li>• <b>Wysoka wartość historyczna i kulturowa zasobu gminnego.</b></li> <li>• <b>Zwartość układu przestrzennego zasobu gminnego i spółdzielczego.</b></li> <li>• <b>Bliskość przystanku kolejowego prowadzącego ruch aglomeracyjny.</b></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Stan zadłużenia użytkowników lokali zasobów gminnych .</li> <li>• Niewystarczający zasób mieszkań</li> <li>• Wysoki poziom bezrobocia.</li> <li>• Ubożenie mieszkańców.</li> <li>• Wysoki poziom przestępczości i zakłócenie ładu publicznego.</li> <li>• Niedobór podmiotów działających w sferze społecznej.</li> <li>• Niska jakość przestrzeni publicznych, w tym terenów zielonych, wynikająca z dewastacji.</li> <li>• Zły stan dróg oraz niewystarczająca ilość miejsc parkingowych.</li> <li>• Niska jakość lub brak dostępu do infrastruktury kanalizacyjnej,</li> <li>• Brak chodników i oświetlenia traktów pieszych</li> <li>• Niska jakość infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.</li> <li>• Niewystarczające udogodnienia infrastrukturalne dla osób niepełnosprawnych.</li> </ul>

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"><li>• <b>Bliskość i silne powiązania z dynamicznymi ośrodkami rozwoju Aglomeracją Rybnicką i Metropolią Górnośląską</b></li><li>• <b>Konsekwencja w realizacji lokalnej polityki rozwoju</b></li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Ograniczone środki finansowe na realizację działań modernizacyjnych.</li><li>• Ograniczenie aktywności społecznej i zawodowej w związku z restrukturyzacją sektora wydobywczego.</li><li>• Narastanie dążeń do podziału Gminy i Miasta.</li></ul>

## 6. Cele rewitalizacji

Analiza wewnętrznych potencjałów, zewnętrznych uwarunkowań oraz wyzwań i potrzeb rozwojowych zidentyfikowanych na podstawie analizy sytuacji gminy i obszarów rewitalizacji oraz partycypacji społecznej stanowi podstawę dla sformułowania wizji rewitalizacji Czerwionki-Leszczyn.

### Wizja rewitalizacji Czerwionki-Leszczyn

Rewitalizacja Czerwionki-Leszczyn w wyznaczonych obszarach rewitalizacji to proces, którego efektem będzie:

- wzmocnienie relacji między mieszkańcami, w szczególności w oparciu o wspólnie podejmowane działania na rzecz wspólnoty lokalnej oraz swojej dzielnicy,
- nawiązanie współpracy z sektorem samorządowym, biznesowym, pozarządowym, parafiami i nieformalnymi gremiami funkcjonującymi w dzielnicach i gminie,
- podnoszenie poziomu aspiracji mieszkańców w wymiarze zawodowym, rodzinnym, osobistym
- wyrównywanie szans rozwoju mieszkańców, poszerzanie możliwości rozwijania swoich talentów bez względu na wiek, sytuację ekonomiczną, poziom sprawności,
- odbudowanie poczucia wartości grup mieszkańców, którzy obecnie są lub czują się marginalizowani,
- podniesienie jakości środowiska zamieszkania, w tym ograniczenie uciążliwości generowanych działalnością człowieka,
- poprawa estetyki dzielnic opierająca się na wykorzystaniu i wyeksponowaniu lokalnego dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego,

- poprawa warunków mieszkaniowych w aspekcie infrastrukturalnym,
- wzrost bezpieczeństwa, którego podstawą staną się odpowiedzialne i zintegrowane społeczności lokalne,
- odbudowanie wizerunku dzielnicy, wzmocnienie pozycji dzielnicy w gminie oraz otoczeniu gminy, rozwój funkcji społecznych i ekonomicznych o znaczeniu ponaddzielnicowym,
- stworzenie mechanizmów utrwalających samodzielność mieszkańców oraz rozwój dzielnic.

Dla osiągnięcia wyznaczonej wizji wielowymiarowej rewitalizacji obejmującej zagadnienie społeczne, gospodarcze i infrastrukturalne wyznaczono cele rewitalizacyjne obszaru Czerwionka i Leszczyny w podziale na wymiary rewitalizacji.

Tabela 17 Cele rewitalizacji w wyznaczonych obszarach rewitalizacji

Wymiary rewitalizacji	Cele rewitalizacji	
	Obszar rewitalizacji Czerwionka	Obszar rewitalizacji Leszczyny
<b>kapitał ludzki, kapitał społeczny, sytuacja społeczna, warunki życia w miejscu zamieszkania</b>	<p>CC.1. Wzmocnienie więzi społecznych w oparciu o tradycje i dziedzictwo kulturowe dzielnicy.</p> <p>CC.2. Podnoszenie kompetencji cywilizacyjnych zwiększających zdolność mieszkańców do funkcjonowania we współczesnym świecie.</p> <p>CC.3. Ograniczenie skali problemów społecznych i postaw roszczeniowych oraz wzrost samodzielności mieszkańców.</p>	<p>CL.1. Integracja mieszkańców i wzrost aktywności na rzecz wspólnoty lokalnej.</p> <p>CL.2. Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców.</p> <p>CL.3. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców.</p>
<b>struktura gospodarcza, warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i przyciągania inwestycji, rynek pracy</b>	<p>CC.4. Wzrost poziomu przedsiębiorczości mieszkańców.</p> <p>CC.5. Podnoszenie poziomu elastyczności zachowań mieszkańców na rynku pracy.</p>	<p>CL.4. Wzrost poziomu przedsiębiorczości mieszkańców.</p> <p>CL.5. Podnoszenie poziomu elastyczności zachowań mieszkańców na rynku pracy.</p>

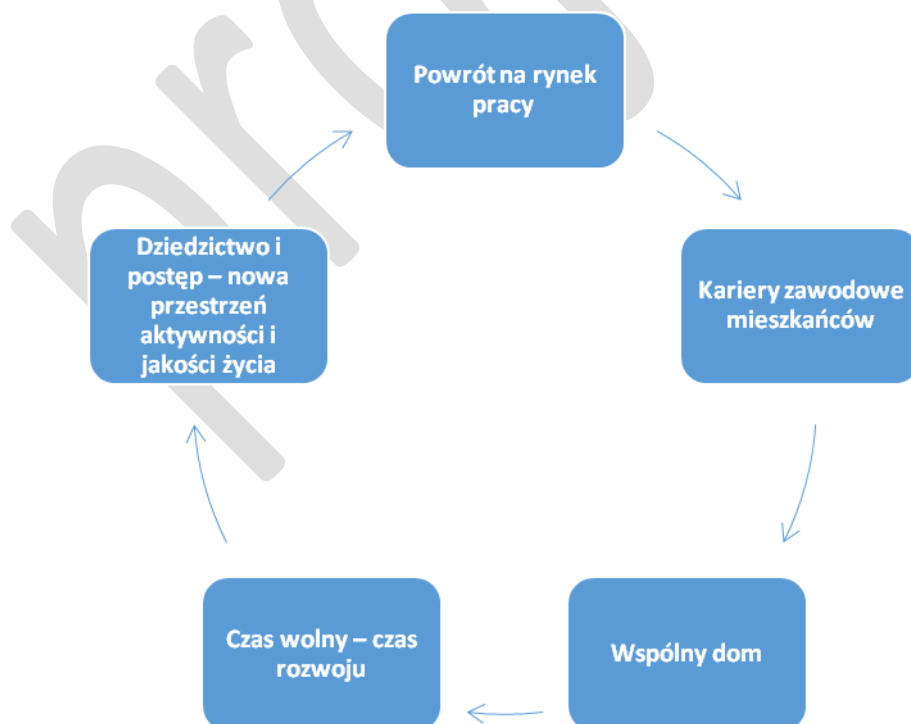
<b>ład przestrzenny, środowisko, wyposażenie infrastrukturalne, łączalność komunikacyjna</b>	CC.6. Infrastrukturalne wzbogacenie mieszkań i przestrzeni mieszkaniowych. CC.7. Podnoszenie estetyki przestrzeni w nawiązaniu do jej cech kulturowych.	CL.6. Podnoszenie w przestrzeni dzielnicy dostępności do usług i infrastruktury podnoszących jakość życia.
<b>kultura, turystyka, rekreacja</b>	CC.8. Wykorzystanie kulturowych i przyrodniczych walorów przestrzeni do rozwoju usług czasu wolnego.	CL.7. Rozwój funkcji rekreacyjnych w oparciu o cechy obszaru i jego bezpośrednie sąsiedztwo.

Źródło opracowanie własne

## 7. Identyfikacja działań rozwiązujących problemy.

Dla osiągnięcia zarysowanej wizji oraz celów rewitalizacji obszarów Czerwionka i Leszczyny w oparciu o identyfikację potrzeb społecznych, gospodarczych i przestrzennych i możliwości inwestycyjne, przy wsparciu zewnętrznym, wyznaczono listę projektów rewitalizacyjnych. Projekty te zostały pogrupowane w 5 wiązek projektów.

Rysunek 54 Wiązki projektów LPR Czerwionki-Leszczyn



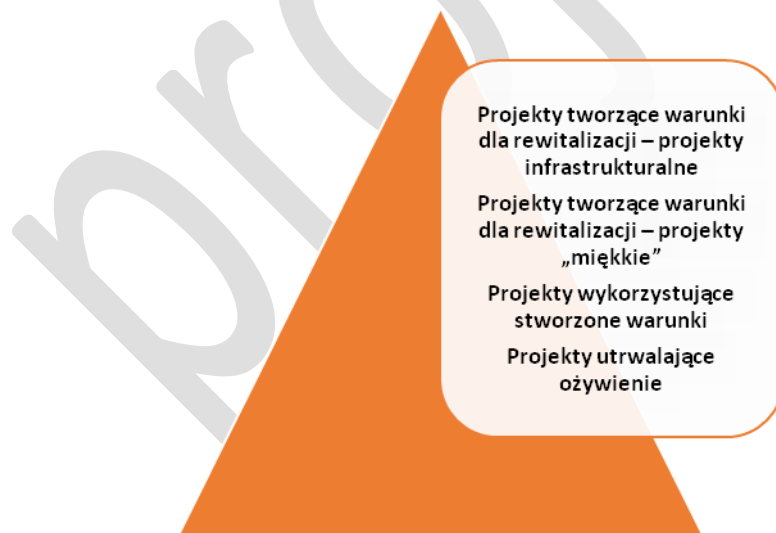
Źródło opracowanie własne

W ramach każdej wiązki uwzględniono możliwe projekty w każdym z przyjętych wymiarów rewitalizacji:

- kapitał ludzki, kapitał społeczny, sytuacja społeczna, warunki życia w miejscu zamieszkania,
- struktura gospodarcza, warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i przyciągania inwestycji, rynek pracy,
- ład przestrzenny, środowisko, wyposażenie infrastrukturalne, łączalność komunikacyjna,
- kultura, turystyka, rekreacja.





Dla osiągnięcia zamierzonych celów wyznaczono cztery typy projektów, które składają się na ciąg logiczny procesu rewitalizacji: projekty tworzące warunki dla rewitalizacji, w tym projekty infrastrukturalne i projekty „miękkie”, projekty wykorzystujące stworzone warunki oraz projekty utrwalające ożywienie. Ten sposób opisu zwraca uwagę na współzależność projektów i konieczność ich kompleksowej realizacji. Projekty o podobnej orientacji zostały zgrupowane w kierunki.

Rysunek 55 Typy projektów



Źródło opracowanie własne

W poniższej tabeli z wiązkami projektów zaznaczono do jakiego obszaru dany projekt się odnosi; oznaczenia kolorystyczne projektów zamieszczonych w tabelach z wiązkami projektów przedstawiają się następująco:

	projekty realizowane w całej gminie wspierające proces rewitalizacji (projekty komplementarne dla projektów w obszarach)
	projekty realizowane w obszarze rewitalizacji Czerwionka i w obszarze rewitalizacji Leszczyny
	projekty realizowane w obszarze rewitalizacji Czerwionka
	projekty realizowane w obszarze rewitalizacji Leszczyny

projekt



## Wiązka projektów 1. POWRÓT NA RYNEK PRACY

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
<b>KAPITAŁ LUDZKI, KAPITAŁ SPOŁECZNY, SYTUACJA SPOŁECZNA, WARUNKI ŻYCIA W MIEJSCU ZAMIESZKANIA</b>				
<b>Ograniczenie postaw roszczeniowych mieszkańców</b>		<p>P1. „Szansa dla aktywnych” - prace na rzecz swojego miejsca zamieszkania i gminy – uzależnienie wielkości zasiłków i pomocy od zaangażowania w organizowane prace. „Moje mieszkanie – mój majątek” -projekt dofinansowania prac modernizacyjnych i remontowych w zakresie mieszkań i posesji osób trwale nieaktywnych i wymagających aktywizacji</p> <p>P2. Edukacja zasiłkobiorców – uzależnienie wielkości zasiłków i pomocy od udziału w zajęciach i uzyskiwaniu certyfikatów ważnych na rynku pracy.</p> <p>P3. „Kariera od nowa” – projekt zindywidualizowanego uzupełniania kwalifikacji przy uwzględnieniu możliwości osoby bezrobotnej oraz potrzeb lokalnego rynku pracy.</p> <p>P4. Szkolenia w zakresie kompetencji społecznych dla osób wykluczonych z rynku pracy.</p> <p>P5. Wsparcie degresywne osób długotrwale bezrobotnych- subsydiowane zatrudnienie osób długotrwale bezrobotnych (dodatki</p>	<p>P6. Stworzenie (we współpracy z przedsiębiorcami) oferty pracy adresowanej do osób podejmujących działania na rzecz reintegracji zawodowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- aktualizowana baza o osobach i ich kompetencjach,</li> <li>- zindywidualizowana oferta uwzględniająca predyspozycje konkretnych osób,</li> <li>- udogodnienia dla firm uczestniczących w projekcie.</li> </ul> <p>P7. Stworzenie lokalnej giełdy pracy dla osób bezrobotnych chcących podjąć pracę</p>	

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
		dla osób podejmujących i otrzymujących pracę oraz zatrudniającego pracodawcę ) (modyfikacja projektu pilotażowego rynku pracy )		
<b>STRUKTURA GOSPODARCZA, WARUNKI DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I PRZYCIĄGANIA INWESTYCJI, RYNEK PRACY</b>				
<b>Stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości społecznej</b>	P8. Utworzenie inkubatora spółdzielni socjalnych – obiekty niewykorzystywane, pomieszczenia w budynkach użyteczności publicznej.	P9. Utworzenie punktu doradztwa i szkoleń dla osób, które są zainteresowane działaniem w ramach spółdzielni socjalnej, wymiana doświadczeń, pomoc doradcza w prowadzeniu spółdzielni w pierwszej fazie działania.	P10. Mikro fundusz pożyczkowy w tym dla spółdzielni socjalnych – zwrotne instrumenty finansowe dla spółdzielni opuszczających inkubator lub podejmujących działalność poza nim	P11. Promocja oferty spółdzielni socjalnych zakładanych przez mieszkańców obszarów rewitalizowanych.
<b>Wspieranie rozwoju rodzin przez usuwanie barier na rynku pracy</b>	P12. Uruchomienie Dziennego Domu Pobytu. P13. Utworzenie Domu Pomocy Społecznej. P14. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury świetlic środowiskowych.	P15. Edukacja zawodowa i opieka – szkolenia połączone z opieką nad dziećmi dla rodziców, których powrót na rynek pracy utrudniany jest przez obowiązki rodzinne. P16. Promowanie działalności opiekuńczej nad dziećmi – kampania informacyjna, pomoc doradcza dla podmiotów planujących rozwinięcie oferty w tym zakresie. P17. Animator dziecięcy - szkolenie i doskonalenie – projekt dla osób rekrutujących się głównie spośród rodziców o utrudnionym dostępie do rynku pracy	P18. Wsparcie podmiotów prywatnych uruchamiających żłobki, przedszkola, kluby malucha – wsparcie finansowe i organizacyjne oraz doradcze osób i podmiotów przedsiębiorczości społecznej, wsparcie dla firm tworzących placówki opieki nad dziećmi swoich pracowników. P19. Wsparcie dla powstawania grup rodziców dzielących się obowiązkami opieki nad dziećmi w ramach domu, ulicy, osiedla.	

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
Rozwój elastycznych form zatrudnienia	P20. Bezpieczny i tani Internet w Czerwionce Leszczynach - podniesienie poziomu infrastrukturalnej dostępności do Internetu jako narzędzia rozwoju elastycznych form zatrudnienia, w tym stworzenie na obszarach rewitalizowanych punktów dostępu do Internetu dla osób poszukujących pracy.	P21. Stworzenie „wirtualnego” Inkubatora przedsiębiorczości – umożliwienie świadczenia usług i prace na rzecz pracodawców na odległość	P22. Stworzenie banku czasu umożliwiającego aktywność zawodową osób o utrudnionym dostępie do rynku pracy.	
		P23. Szkolenia dla osób o utrudnionym dostępie do rynku pracy w zakresie możliwości elastycznych form zatrudnienia. Stworzenie Klubów Poszukiwaczy Pracy ułatwiających kontakt osób bezrobotnych z pracodawcami.		
<b>ŁAD PRZESTRZENNY, ŚRODOWISKO, WYPOSAŻENIE INFRASTRUKTURALNE, POŁĄCZALNOŚĆ KOMUNIKACYJNA</b>				

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
Usuwanie barier transportowych w dostępie do rynku pracy	P24. Rozwój alternatywnych ciągów komunikacyjnych –budowa i modernizacja ścieżek rowerowych, poprawa stanu chodników i lokalnych dróg) przyczyniających się do obniżania kosztów dotarcia do pracy.	P25. Bilet do pracy - stworzenie finansowych udogodnień w dostępie do transportu zbiorowego dla osób, które chcą podjąć pracę w innych częściach gminy lub poza gminą oraz w pierwszym okresie jej wykonywania		
<b>KULTURA, TURYSTYKA, REKREACJA</b>				
		„Czas na aktywność” – cykl wydarzeń i oferta aktywizacji przez kulturę, sport i rekreację (projekty kulturalne zwiększające poziom aktywności osób bezrobotnych).		

## Wiązka projektów 2. KARIERY ZAWODOWE MIESZKAŃCÓW

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
<b>KAPITAŁ LUDZKI, KAPITAŁ SPOŁECZNY, SYTUACJA SPOŁECZNA, WARUNKI ŻYCIA W MIEJSCU ZAMIESZKANIA</b>				
<b>Wsparcie startu młodych mieszkańców na rynku pracy</b>	P26. Edukacja dla rozwoju mieszkańców – modernizacja obiektów oświatowych z zapleczem w celu powiązania procesu kształcenia na każdym szczeblu z potrzebami społeczno-ekonomicznymi.	P27. Utworzenie punktu doradczego w ramach systemu wspierania młodych w wyborze kariery zawodowej: <ul style="list-style-type: none"> <li>– dostęp do doradcy zawodowego,</li> <li>– spotkania uczniów z przedstawicielami różnych zawodów,</li> <li>– testy w szkołach odkrywające predyspozycje zawodowe uczniów.</li> </ul> P28. Utworzenie programu stypendialnego dla uczniów z mniej zamożnych rodzin ułatwiający zdobycie wykształcenia.		
<b>Rozwój kadr na lokalnym rynku pracy</b>		P29. Kompetencje na zamówienie - edukacja u potencjalnego pracodawcy – program szkoleń zawodowych na stanowisku pracy ,wzajemne poznawanie pracodawcy i potencjalnego pracownika w procesie przyuczania do zawodu na realnym stanowisku pracy.		P30. Biuro obsługi przedsiębiorcy, w tym system informacji o zasobach ludzkich dostępnych na lokalnym rynku pracy wykorzystywany do budowania atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
<b>STRUKTURA GOSPODARCZA, WARUNKI DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I PRZYCIĄGANIA INWESTYCJI, RYNEK PRACY</b>				
<b>Harmonizacja lokalnego</b>	P31. „Złapać pracę w sieci” – stworzenie narzędzi	P33. Organizacja cyklicznych targów pracy. P34. Stworzenie systemu zachęt dla		

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
rynku pracy	informatycznych umożliwiających bieżące zamieszczanie ofert pracy lokalnych przedsiębiorców. P32. Stworzenie internetowej bazy instytucji oferujących praktyki i staże.	przedsiębiorców umożliwiających odbywanie staży i praktyk.		
<b>ŁAD PRZESTRZENNY, ŚRODOWISKO, WYPOSAŻENIE INFRASTRUKTURALNE, POŁĄCZALNOŚĆ KOMUNIKACYJNA</b>				
Przygotowanie przestrzeni biznesu w obszarach rewitalizacji	P35. Inkubator przedsiębiorczości wraz z infrastrukturą (budynek na Starej Kolonii lub Rostka) P40. Przygotowanie mikroterenów i obiektów dla firm lokalnych i start-upów – uaktywnienie niewykorzystywanego majątku w dzielnicy.	P36. Punkt doradztwa dla mieszkańców chcących założyć własną firmę. P37. <i>Mikrofirma – wielka przyszłość</i> – kampania promocyjna dzielnic i oferty inwestycyjnej.	P38. Powołanie Lokalnej Sieci Biznesu - na rzecz współpracy sieciowej i klastrowej, budowy lokalnego rynku zamówień - wzajemne zlecenia, integracja lokalnych firm, kooperacja. P39. Wsparcie dla właścicieli terenów i obiektów przekształcających posiadane nieruchomości w ofertę dla firm.	
<b>KULTURA, TURYSTYKA, REKREACJA</b>				
-	-	-	-	-

### Wiązka projektów 3. WSPÓLNY DOM

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
<b>KAPITAŁ LUDZKI, KAPITAŁ SPOŁECZNY, SYTUACJA SPOŁECZNA, WARUNKI ŻYCIA W MIEJSCU ZAMIESZKANIA</b>				
<b>Spoleczno-kulturalna integracja mieszkańców</b>	<p>P41. „Kulturowskazy” - informacja w przestrzeni umożliwiająca zaznajomienie mieszkańców z historią ważnych obiektów i miejsc.</p> <p>P42. Ułatwienie dostępu do obiektów będących miejscami spotkań mieszkańców i aktywności społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- nowe obiekty,</li> <li>- modernizacja istniejących obiektów,</li> <li>- zagospodarowanie istniejących obiektów/lokali na cele spotkań mieszkańców.</li> </ul>	<p>P43. Stworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych.</p> <p>P44. Akcje promujące dziedzictwo kulturowe dzielnic wśród ich mieszkańców.</p> <p>P45. Wsparcie rozwoju (dofinansowanie) oferty usług opiekuńczych dla ludzi starszych i samotnych</p>	<p>P46. Konkursy dla mieszkańców na działania utrwalające dziedzictwo kulturowe obszaru w społeczności lokalnej (w tym publikacje, warsztaty, wydarzenia).</p> <p>P47. Osiedlowe giełdy, aukcje, zbiórki:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- rzeczy używanych,</li> <li>- rękodzieła wytwarzanego przez mieszkańców.</li> </ul> <p>P48. „Nasza klopsztanga” – wspieranie mikrowydarzeń społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych organizowanych w miejscach spotkań zarządzanych przez mieszkańców.</p>	<p>P49. System wsparcia finansowego najlepszych wydarzeń o charakterze integracyjnym inicjowanych przez mieszkańców:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wsparcie finansowe umożliwiające powtarzanie wybranych wydarzeń,</li> <li>- stworzenie programu cyklicznych wydarzeń oddolnych o najwyższym poziomie.</li> </ul>
		<p>Aktywna Czerwionka – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców, zwłaszcza w miejscach skupiania problemów społecznych.</p>		
<b>Podnoszenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców</b>	<p>P50. Bezpieczna przestrzeń - wprowadzenie systemu monitoringu wizyjnego.</p> <p>P51. Modernizacja oświetlenia na obszarach rewitalizowanych.</p>	<p>P52. „Razem dla bezpiecznej dzielnicy” – organizacja mieszkańców na rzecz wspólnego dopilnowania porządku, ograniczania wandalizmu, reagowania na dewastację.</p>	<p>P54. Utworzenie Obywatelskich Grup Reagowania – grupy składające się z mieszkańców obszaru, monitorujące sytuację na osiedlu, zapobiegające</p>	

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
		P53. Miejski telefon interwencyjny - rozwiązania umożliwiające szybkie i skuteczne reagowanie na interwencje mieszkańców.	dewastacjom, współpracujące z lokalnymi siłami porządkowymi (w tym na zabytkowym osiedlu patronackim).	
<b>STRUKTURA GOSPODARCZA, WARUNKI DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I PRZYCIĄGANIA INWESTYCJI, RYNEK PRACY</b>				
-	-	-	-	-
<b>ŁAD PRZESTRZENNY, ŚRODOWISKO, WYPOSAŻENIE INFRASTRUKTURALNE, POŁĄCZALNOŚĆ KOMUNIKACYJNA</b>				
<b>Upodmiotowienie mieszkańców w zarządzaniu przestrzenią osiedli</b>	P55. Adaptacja pomieszczeń na mieszkania socjalne w rewitalizowanych obszarach. P56. Przygotowanie terenów do uprawy roślin przez mieszkańców (podwórka, skwery osiedlowe itp.) wraz z infrastrukturą do utrzymania tych terenów (np. kompostowniki). P57. Rozwój infrastruktury umożliwiającej zachowanie porządku przez mieszkańców (kosze, pojemnik na odpady).	P58. Małe granty na zagospodarowanie przestrzeni osiedlowej przez mieszkańców. P59. „Swoje znamy, swoje chronimy” - projekty edukujące mieszkańców w zakresie wartości przestrzeni, dziedzictwa kulturowego obszaru, możliwości samodzielnego dbania o otoczenie.	P60. <i>Nasze Ogrody</i> – akcje wspólnego zagospodarowania (zazieleniania) terenów wokół domów przez mieszkańców, w tym np.: – ogrody, warzywniki, – place zabaw, – plenerowe miejsca spotkań mieszkańców, – remonty, modernizacja, budowa małej architektury osiedlowej. P61. Doroczny konkurs na najpiękniejsze podwórko. P62. „Wiosna na naszym podwórku” - akcje wspólnego sprzątnięcia i odnawiania podwórek.	P63. Stworzenie platformy konsultacji w zakresie realizacji inwestycji komunalnych z mieszkańcami.
<b>KULTURA, TURYSTYKA, REKREACJA</b>				



Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
Wykorzystanie walorów dzielnic do czynnej integracji mieszkańców		P64. „Czek na sport i kulturę” - preferencyjne warunki dostępu do oferty kulturalnej i sportowej dla rodzin ubogich w połączeniu ze wsparciem aktywnych instytucji sportu i kultury. P65. Organizacyjne udostępnianie obiektów kulturalnych i sportowych dla mieszkańców obszarów rewitalizowanych.		

#### Wiązka projektów 4. CZAS WOLNY – CZAS ROZWOJU

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
<b>KAPITAŁ LUDZKI, KAPITAŁ SPOŁECZNY, SYTUACJA SPOŁECZNA, WARUNKI ŻYCIA W MIEJSCU ZAMIESZKANIA</b>				
Wykreowanie podstaw podaży i popytu usług czasu wolnego	P66. Modernizacja i doposażenie obiektów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych adekwatnie do skali nowych projektów realizowanych na rzecz poszerzenia oferty usług czasu wolnego.	P67. Kształcenie animatorów czasu wolnego.		

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
		<p>P68. Team - Czerwionka – włączanie społeczne grup wykluczonych przez sport w obszarze Czerwionka (wydarzenia, organizacja opieki i kadry trenerskiej).</p> <p>P69. Team - Leszczyny – włączanie społeczne grup wykluczonych przez sport w obszarze Czerwionka (wydarzenia, organizacja opieki i kadry trenerskiej).</p>		
<b>STRUKTURA GOSPODARCZA, WARUNKI DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I PRZYCIĄGANIA INWESTYCJI, RYNEK PRACY</b>				
Rozwój komercyjnych usług czasu wolnego	P70. Infrastruktura wspierająca powstawanie firm oferujących usługi czasu wolnego i kreowanie stref usług czasu wolnego.	P71. „Start w biznesie” - system wsparcia dla mikrofirm i nowych firm oferujących usługi czasu wolnego – wsparcie lokalowe, doradcze, finansowe.		
<b>ŁAD PRZESTRZENNY, ŚRODOWISKO, WYPOSAŻENIE INFRASTRUKTURALNE, POŁĄCZALNOŚĆ KOMUNIKACYJNA</b>				
Poprawa środowiskowych warunków spędzania czasu wolnego w obszarach rewitalizacji oraz estetyki przestrzeni	<p>P72. „Kwitnąca dzielnica” – poprawa jakości i rozwój terenów zieleni urządzonej.</p> <p>P73. „Lifting dzielnicy” - poprawa estetyki obiektów w przestrzeniach decydujących o wyglądzie dzielnicy.</p>		P74. Pomaluj swój świat - artystyczne działania mieszkańców w przestrzeniach publicznych.	
<b>KULTURA, TURYSTYKA, REKREACJA</b>				
Promowanie	P75. Powstanie infrastruktury rekreacyjnej przy Tamie w Czerwionce.	P77. Cykliczne imprezy wykorzystujące nową infrastrukturę sportowo-	Cykliczne, amatorskie turnieje	

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
aktywnego i zdrowego stylu życia	P76. Zagospodarowanie boiska wraz z terenami przyległymi – remont Stadionu KS 23 Górnik Czerwionka – wzrost oferty czasu wolnego (budynek wraz z boiskiem).	rekreacyjną i kulturalną.	sportowe, w tym np. street ball, turnieje piłki nożnej między ulicami, dzielnicami.	
	P78. Budowa bazy sportowo-rekreacyjnej na osiedlu „Manhattan” – siłownia pod chmurką, skate park. P79. Park Leśny - amfiteatr, plac zabaw, siłownia. P80. Budowa kompleksu kulturalno-rekreacyjnego (ul. Sportowa). P81. Stadion – boisko sportowe wraz z zapleczem –nowy obiekt.			
	P82. Wykorzystanie terenów zielonych dla rozwoju funkcji rekreacyjnych – tereny spacerowe, ścianki wspinaczkowe, tory przeszkód.	P83. Aktywny i zdrowy mieszkaniec Leszczyn – powołanie grupy aktywności sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej – przeciwdziałanie wykluczeniu, patologii, rozwijanie zainteresowań, poprawa kondycji zdrowotnej, podtrzymywanie i wzmacnianie tradycji regionalnej.		

## Wiązka projektów 5. DZIEDZICTWO I POSTĘP – NOWA PRZESTRZEŃ AKTYWNOŚCI I JAKOŚCI ŻYCIA

Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
<b>KAPITAŁ LUDZKI, KAPITAŁ SPOŁECZNY, SYTUACJA SPOŁECZNA, WARUNKI ŻYCIA W MIEJSCU ZAMIESZKANIA</b>				
-	-	-	-	-
<b>STRUKTURA GOSPODARCZA, WARUNKI DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I PRZYCIĄGANIA INWESTYCJI, RYNEK PRACY</b>				
<b>Lokalny biznes wspierający jakość życia w obszarach rewitalizowanych</b>	P84. Małe granty modernizacyjne i instrumenty zwrotne z zakresu poprawy jakości przestrzeni handlu i usług poprawiających codzienną dostępność do udogodnień ważnych dla mieszkańców.	P85. Lokalny fundusz pożyczkowy na rzecz wspierania lokalnych firm handlowych i usługowych lokujących swoją działalność w obszarach rewitalizowanych.		
<b>ŁAD PRZESTRZENNY, ŚRODOWISKO, WYPOSAŻENIE INFRASTRUKTURALNE, POŁĄCZALNOŚĆ KOMUNIKACYJNA</b>				
<b>Podnoszenie atrakcyjności mieszkaniowej obszarów rewitalizacji</b>	P86. Remont budynków na osiedlu familoków i Starej Kolonii. P88. Przygotowanie infrastrukturalne gruntów i nieruchomości pod budownictwo wielorodzinne. P89. Inwestycje infrastrukturalne w zakresie niskoemisyjnego mieszkalnictwa.	P87. Wsparcie doradcze dla organizacji TBS i zakładania lokalnych inicjatyw mieszkaniowych		Cykliczne plenery malarskie i fotograficzne, których celem jest wyeksponowanie piękna dzielnic.
<b>Włączenie przestrzeni w codzienne życie mieszkańców</b>	P90. Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna poprzez remont zabytkowego zameczku i jego otoczenia w Leszczynach.	P92. Małe granty na rzecz organizacji imprez integrujących mieszkańców.		

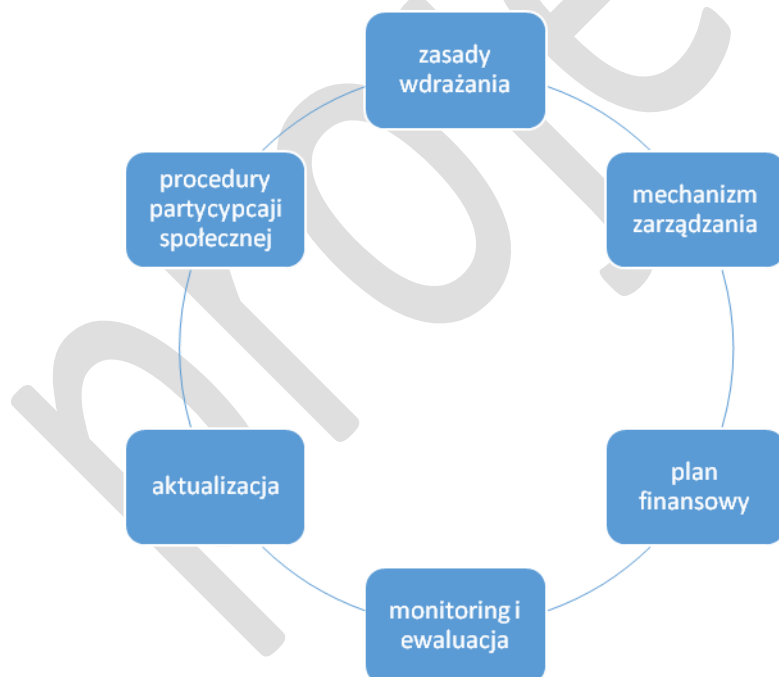
Kierunki	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty infrastrukturalne	Projekty tworzące warunki dla rewitalizacji – projekty „miękkie”	Projekty wykorzystujące stworzone warunki	Projekty utrwalające ożywienie
	<p>P91. Tworzenie nowych i podnoszenie jakości istniejących placów zabaw.</p> <p>P93. Zagospodarowanie podwórek i remont budynków Starej Kolonii – działania infrastrukturalne i porządkowe.</p> <p>P94. Usuwanie barier architektonicznych dla rodzin i osób o ograniczonej sprawności ruchowej.</p>			
<b>Poprawa łączalności komunikacyjnej obszarów</b>	<p>P95. Rewitalizacja dworca PKP.</p> <p>P96. Wykreowanie przestrzeni o charakterze rynku przy wykorzystaniu terenu byłego Skarbka.</p>	<p>P97. Nowe połączenia – uruchomienie połączeń komunikacji publicznej podnoszących dostępność mieszkańców rewitalizowanych obszarów do pracy i usług społecznych.</p>		
<b>KULTURA, TURYSTYKA, REKREACJA</b>				
-	-	-	-	-

## 8. System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji

### 8.1 Szczegółowy sposób zarządzania

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyzny obejmuje cały wachlarz instrumentów oraz środków służących skutecznej i efektywnej jego realizacji. System ten jest zaprojektowany z uwzględnieniem specyfiki Gminy i Miasta oraz delimitowanych obszarów rewitalizacji, zdolności instytucjonalnej, w tym również możliwości współdziałania z partnerami.

Rysunek 56 System wdrażania LPR Czerwionki-Leszczyzny



#### Zasady wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Zasady przyjęte zgodnie z wytycznymi w toku procesu przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyzny, powinny również być uwzględniane w trakcie okresu wdrażania Programu. Obok tych zasad proces wdrażania powinien opierać się i respektować

uniwersalne i nadrzędne zasady rozwoju społeczno – gospodarczego. Ostatecznie jako podstawowe zasady wdrażania niniejszego dokumentu przyjmuje się zasady:

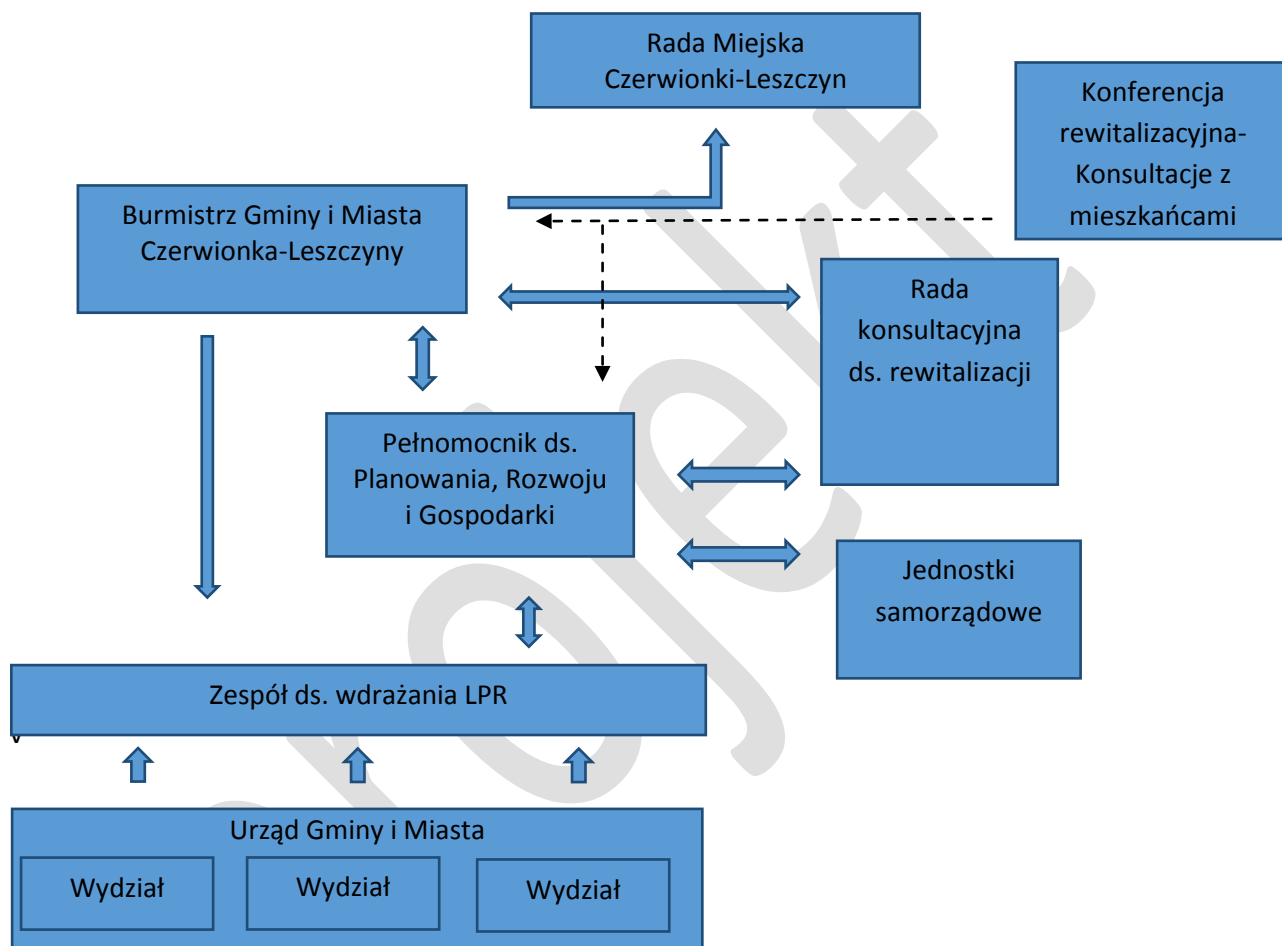
- partycypacji społecznej i partnerstwa postulującej oparcie wdrażania Programu na współpracy i zaangażowaniu społeczności gminy, w tym zwłaszcza interesariuszy obszarów zdegradowanych, partnerów publicznych, w tym samorządu lokalnego oraz partnerów społeczno-gospodarczych,
- diagnozy i monitoringu warunkującej sukces wdrażania i skuteczności podjętych działań, bowiem prowadzenie systematycznych działań analitycznych i monitoringowych pozwala na podjęcie działań korygujących w procesie wdrażania i realizacji zaplanowanych działań i inwestycji, a analiza zmian zachodzących w społeczności i przestrzeni obszaru rewitalizowanego pozwala na lepsze ukierunkowanie i zogniskowanie działań na grupy i obszary problemowe,
- planowania w oparciu o realnie możliwe do uzyskania środki przy uwzględnieniu własnych możliwości samorządu w zakresie realizacji za planowanych działań i inwestycji,
- korelacji działań społecznych, pobudzających aktywność lokalną, które będą prowadzone wspólnie z działaniami rewitalizacyjnymi w sferze przestrzennej i gospodarczej,
- zrównoważonego rozwoju – oznaczającą i postulującą prowadzenia działań i realizacji inwestycji w taki sposób, by rozwój w sferze gospodarczej, społecznej i infra-technicznej odbywał się z poszanowaniem i z zachowaniem równowagi środowiskowej,
- efektywności działań polegających na maksymalizacji korzyści dla mieszkańców Gminy i Miasta polegających na podnoszeniu jakości życia w mieście w wymiarze pracy, wypoczynku oraz warunków mieszkaniowych,
- koncentracji i celowości – działania władz publicznych i partnerów ukierunkowane powinny być na osiągnięciu celów rewitalizacji we wskazanych obszarach rewitalizacji i koncentrować się powinny na rozwiązaniu faktycznych problemów obszaru i społeczności.

#### 8.1.1 Operator rewitalizacji, jego kompetencje, zadania i odpowiedzialność

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny jest dokumentem o charakterze operacyjnym i ściśle powiązany ze Strategią Rozwoju Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny na lata 2007 – 2020. Program ten jest platformą koordynacji wszelkich działań rewitalizacyjnych w warstwie społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy i Miasta na wyznaczonym obszarze Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Za powodzenie i wdrażanie niniejszego Programu odpowiedzialnym podmiotem jest w głównej mierze Burmistrz Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyń.

Rysunek 57 Struktura funkcjonalno-organizacyjna procesu wdrażania LPR



Źródło opracowanie własne

Funkcję instytucji zarządzającej i koordynującej wdrażanie LPR będzie pełnił Urząd Gminy i Miasta Czerwionki-Leszczyń, do którego zadań w tym zakresie należy będzie;

- zapewnienie zgodności realizacji LPR ze strategią rozwoju Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyń oraz innymi dokumentami programowymi,
- opracowanie i składanie wniosków o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych,



- zapewnienie poprawności w zakresie realizacji zamówień publicznych, zasad konkurencji i ochrony środowiska,
- prowadzenie ciągłego monitoringu oraz okresowej i końcowej ewaluacji efektywności i skuteczności wdrażania LPR,
- wspieranie zwiększenia zakresu działań prywatnych włączających się w proces rewitalizacji,
- koordynacja i realizacja projektów w ramach LPR,
- przygotowanie i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji LPR oraz zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,

Dla realizacji LPR Burmistrz Gminy i Miasta powoła stałą Radę Konsultacyjną ds. rewitalizacji, w skład której wchodzić będą przedstawiciele różnych środowisk z obszarów rewitalizowanych, tj. m.in. mieszkańców, zarządców nieruchomości komunalnych, wspólnot mieszkaniowych, instytucji publicznych działających na obszarach rewitalizowanych oraz przedstawiciele administracji samorządowej. Do zadań Rady Konsultacyjnej należeć powinno:

- analizowanie i opiniowanie celów projektów wraz z określeniem zakresu oraz wpływu na zmianę sytuacji obszaru rewitalizowanego,
- opiniowanie okresowych ocen postępu wdrażania LPR oraz planów wdrażania dokumentu,
- opiniowanie kluczowych decyzji w zakresie realizacji LPR,
- zgłaszanie propozycji nowych projektów rewitalizacyjnych,
- udział w pracach na rzecz realizacji LPR i zawartych w nim przedsięwzięć,
- budowanie partnerstwa na potrzeby wdrażania LPR i konkretnych projektów rewitalizacyjnych,
- opiniowanie decyzji o ewentualnej aktualizacji LPR.

Organem sprawującym kompleksowy nadzór nad wdrażaniem LPR będzie Burmistrz Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, który będzie realizował te zadania przy pomocy Pełnomocnika ds. Planowania, Rozwoju i Gospodarki. Pełnomocnik w zakresie nowych zadań związanych z wdrożeniem LPR koordynował będzie działania Urzędu Gminy i Czerwionka-Leszczyny w zakresie rewitalizacji. Pełnomocnik ds. Planowania, Rozwoju i Gospodarki będzie operacyjnie kierował wdrażaniem LPR i prowadził monitoring, przygotowując odpowiednie informacje dla Burmistrza.

Poszczególne wydziały UGiM odpowiedzialne będą zarówno za wdrożenie konkretnych projektów jak i ich monitorowanie. Platformą wymiany i koordynacji działań wewnątrz Urzędu będzie Zespół ds. wdrażania i monitorowania LPR. Do głównych zadań Zespołu należeć będzie:

- opracowanie raportu monitoringowego z realizacji LPR na podstawie raportów poszczególnych Wydziałów UGiM,
- identyfikacja problemów w procesie wdrażania Programu,
- wypracowanie rekomendacji dla Rady Konsultacyjnej,
- kreowanie nowych projektów, z uwzględnieniem możliwości i potrzeb oraz zbieranie i ocena projektów zgłaszanych przez podmioty lokalne,
- nawiązywanie kontaktów z potencjalnymi partnerami procesu wdrażania LPR.
- aktualizacja LPR.

Przed przystąpieniem do wdrażania LPR lub przed podejmowaniem innych projektów nie zapisanych bezpośrednio w Programie oraz przed rozpoczęciem każdego roku budżetowego podmiot/wydział odpowiedzialny za jego wdrożenie zobowiązany będzie do przygotowania karty projektu. Karta ta będzie umożliwiała prowadzenie monitoringu danego projektu.

Tabela 18 Wzór karty projektu LPR - ramowy wzór.

Nazwa projektu:			
Charakter projektu: Inwestycyjny/nieinwestycyjny		Projekt wynikający bezpośrednio LPR Tak/Nie	
Krótką charakterystyka projektu:			
Podmiot realizujący projekt:		Partnerzy realizacji projektu	
Obszar rewitalizacji		Cel realizowany przez projekt:	
Data rozpoczęcia realizacji:		Data zakończenia realizacji:	
Całkowite planowane nakłady finansowe na realizację projektu	własne	zewnętrzne	
Zakładana wartość wskaźnika produktu projektu:		Wskaźnik rezultatu na który realizacja projektu będzie miała wpływ	

Źródło opracowanie własne

Co najmniej raz w roku Burmistrz przedstawi Radzie Miejskiej w Czerwionce-Leszczynach informację o postępach w realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Informacje te będą udostępniane również publicznie poprzez ich publikację na stronie internetowej Urzędu GiM.

## 8.2 Sposób współpracy z partnerami

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem otwartym i powinien on podlegać aktualizacji w oparciu o zasadę partnerstwa we współpracy z lokalnymi partnerami: mieszkańcami, wspólnotami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, kościołem i innymi partnerami społeczno-gospodarczymi.

Jednym z elementów współpracy z partnerami będzie Rada Konsultacyjna ds. rewitalizacji, która powinna spotykać się raz na kwartał.

Instytucja zarządzająca LPR, czyli Urząd GiM Czerwionka-Leszczyny będzie inicjować i zachęcać mieszkańców i inne podmioty, w szczególności NGO rewitalizowanych obszarów do tworzenia lokalnych zespołów, działających na rzecz rewitalizacji, w tym realizacji projektów wynikających bezpośrednio z Programu.

Istotnym zadaniem Urzędu GiM, w szczególności Pełnomocnika ds. Planowania, Rozwoju i Gospodarki. Pełnomocnik będzie prowadzenie kompleksowej polityki informacyjnej o podejmowanych działaniach rewitalizacyjnych.

Działania te obejmować powinny:

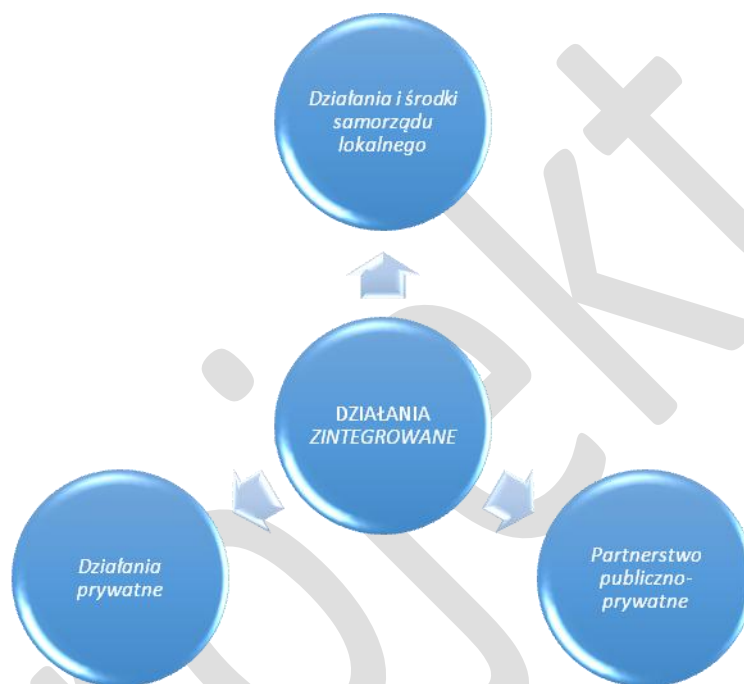
- akcje informacyjno-promocyjne z wykorzystaniem strony internetowej <http://www.czerwionka-leszczyny.pl/>, przygotowanie publikacji w prasie lokalnej i współpracę z mediami,
- organizację spotkań z mieszkańcami obszarów objętych działaniami rewitalizacyjnymi,
- podawanie do publicznej wiadomości, poprzez stronę internetową raportów z realizacji LPR,
- prowadzenie cyklicznych ankiet internetowych, poprzez stronę internetową, oceniających podejmowane działania i umożliwiające zgłoszenie nowych propozycji działań rewitalizacyjnych,
- stworzenie platformy kojarzenia partnerów na rzecz realizacji projektów rewitalizacyjnych.

W celu partycypacji społecznej władze Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny raz do roku, w trakcie wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji, organizować będą coroczną, otwartą konferencję rewitalizacyjną w trakcie, której prezentowana będzie informacja o wdrażaniu LPR i planowanych projektach.

### 8.3 Plan finansowy LPR

Realizacja i powodzenia zamierzeń zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji jest uzależniona od wielu czynników, w tym zaangażowania i sprawności administracji samorządowej, czy aktywności społeczności rewitalizowanego obszaru.

Rysunek 58 Integracja działań rewitalizacyjnych

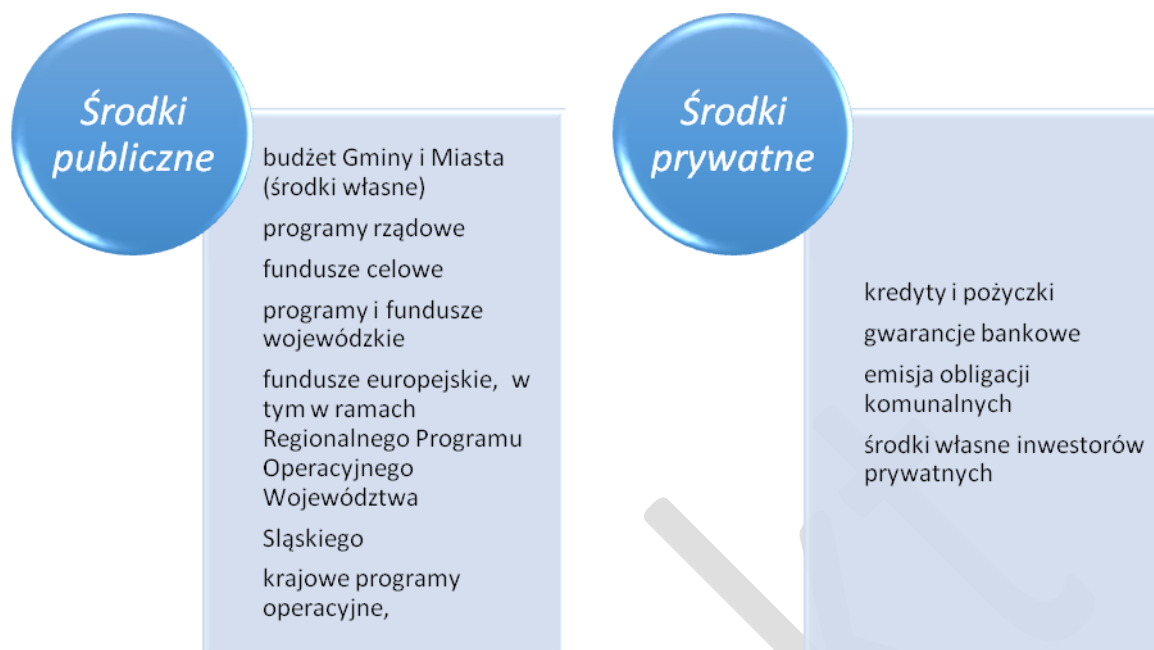


Źródło opracowanie własne

Niezwykle ważnym i kluczowym elementem jest również wysokość środków przeznaczonych na realizację projektów rewitalizacyjnych. Realizacja LPR uzależniona będzie w dużej mierze od wysokości pozyskanych środków, zarówno krajowych publicznych i prywatnych oraz z funduszy strukturalnych.

Opierając projekcję finansową na możliwościach współfinansowania projektów rewitalizacyjnych ze środków zewnętrznych oraz uwzględniając możliwości finansowe GiM zakłada się, że na realizację przyjętych zadań Samorząd Gminy i Miasta Czerwionka - Leszczyny zabezpieczy ok 15% wkładu w stosunku do uzyskanych środków pomocowych.

Rysunek 59 Potencjalne źródła finansowania działań rewitalizacyjnych



Źródło opracowanie własne

projekt



Tabela zostanie uzupełniona po etapie konsultacji i ostatecznym ustaleniu listy projektów.

Wiązka projektów	Projekt	Obszar rewitalizacji	Całkowita szacunkowa wartość	Wkład własny	Źródła zewnętrzne	w tym	
						efs	EFRR

projekt

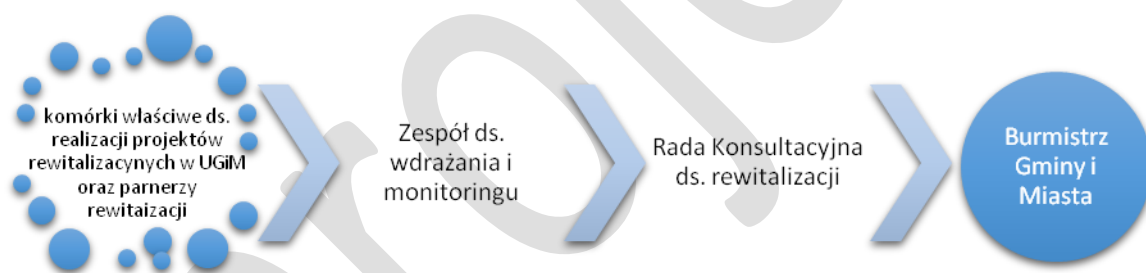


## 9. Monitoring produktów i rezultatów LPR

Proces monitorowania LPR jest jednym z kluczowych elementów procesu zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji. Jego celem jest dostarczenie informacji pozwalających na obserwację rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów rewitalizacyjnych oraz ocenę tego procesu, występujących trudności oraz nieprawidłowości.

Monitoring realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji prowadzony będzie w wydziałach Urzędu Gminy i Miasta w zakresie realizacji poszczególnych projektów natomiast całość procesu monitorowania będzie przez Zespół ds. wdrażania i monitorowania LPR. Proces ten będzie ciągły i rozpocznie się od chwili uruchomienia Programu.

Rysunek 60 Układ podmiotowy procesu monitorowania



Źródło opracowanie własne

System monitorowania i ewaluacji wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji obejmował będzie monitorowanie zmian na dwóch poziomach: monitorowania realizacji poszczególnych projektów oraz monitorowania zmian zachodzących w obszarach rewitalizowanych w Czerwionce-Leszczynach.

Rysunek 61 Poziomy i wskaźniki monitorowania LPR



Źródło opracowanie własne

Ważnym elementem raportu monitoringowego będzie zestawienie wskaźników produktu pozwalających na określenie efektów rzeczowych realizacji projektów oraz wskaźników rezultatu pozwalających na ocenę wpływu realizacji podejmowanych działań na zmianę sytuacji obszaru rewitalizowanego.

Tabela 19 Wskaźniki monitorowania LPR

Wymiary rewitalizacji	Wskaźniki produktu		Wskaźniki rezultatu	
	Typ wskaźnika	Źródło danych	Typ wskaźnika	Źródło danych
kapitał ludzki, kapitał społeczny, sytuacja społeczna, warunki życia w miejscu zamieszkania	Liczba zorganizowanych szkoleń/ liczba uczestników	UGiM i realizatorzy projektów	Liczba osób i rodzin pobierających wsparcie z systemu pomocy społecznej	OPS
	Liczba przedsiębiorców zaangażowanych w aktywizację osób bezrobotnych		Udział bezrobotnych w ludności ogółem	GUS BDL
	Liczba udzielonych porad osobom bezrobotnym i innym w ramach realizowanych projektów		Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą	GUS BDL
	Liczba ofert pracy na lokalnej giełdzie pracy		Liczba nowych spółdzielni socjalnych	UGiM
	Powierzchnia zmodernizowanych obiektów edukacyjnych, kultury itd.		Liczba osób kontynuujących naukę	UGiM
			Liczba osób starszych uzyskujących wsparcie	UGiM

	<p>Liczba przyznanych stypendiów</p> <p>Liczba publikacji promujących miasto i jego walory</p> <p>Liczba podmiotów działających w ramach centrum organizacji pozarządowych</p> <p>Liczba interwencji w wyniku uruchomienia telefonu interwencyjnego</p>		<p>Liczba osób zaangażowanych w działalność społeczną</p> <p>Liczba aktywnych NGO</p> <p>Poprawa poczucia bezpieczeństwa</p>	<p>GUS BDL</p> <p>GUS BDL</p> <p>Badania ankietowe UGiM</p>
<p><b>struktura gospodarcza, warunki dla rozwoju przedsiębiorczości i przyciągania inwestycji, rynek pracy</b></p>	<p>Powierzchnia inkubatora spółdzielni socjalnych/inkubatora przedsiębiorczości</p> <p>Powierzchnia mikroterenów inwestycyjnych</p> <p>Liczba miejsc w dziennym domu pobytu/ w domu pomocy społecznej</p> <p>Powierzchnia zmodernizowanych świetlic środowiskowych</p> <p>Liczba i wartość udzielonych poręczeń kredytowych</p> <p>Liczba nowych żłobków, przedszkoli i innych form opieki nad dziećmi</p>	<p>UGiM i realizatorzy projektów</p>	<p>Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą</p> <p>Liczba nowo zarejestrowanych firm</p>	<p>GUS BDL</p> <p>GUS BDL</p>
<p><b>ład przestrzenny, środowisko, wyposażenie infrastrukturalne, łączalność komunikacyjna</b></p>	<p>Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych</p> <p>Liczba osób wspartych korzystających z preferencyjnych przejazdów komunikacją publiczną</p> <p>Liczba i powierzchnia mieszkań socjalnych</p> <p>Liczba grantów przyznanych na działania modernizujące przestrzeń publiczną i prywatną</p>	<p>UGiM i realizatorzy projektów</p>	<p>Poprawa oceny jakości życia</p> <p>Liczba osób długotrwale bezrobotnych podejmujących pracę</p>	<p>Badania ankietowe UGiM</p> <p>PUP</p>
<p><b>kultura, turystyka, rekreacja</b></p>	<p>Ilość uczestników i imprez organizowanych w gminie</p>	<p>UGiM i realizatorzy</p>	<p>Poprawa oceny jakości życia</p>	<p>Badania ankietowe</p>

	Liczba osób korzystających ze zmodernizowanych i udostępnionych obiektów i infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	projektów		UGiM
--	--	-----------	--	------

Źródło opracowanie własne

Dla transparentności procesu wdrażania LPR sporządzany będzie raport monitoringowy przygotowywany w oparciu o opracowania cząstkowe przygotowywane przez poszczególne Wydziały Urzędu oraz partnerów realizacji Programu. Dokument powinien być opracowany w oparciu o analizę zmian w sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej obszaru rewitalizacji, przeprowadzonej na podstawie:

- danych i informacji w Wydziałów UGiM oraz jednostek podległych realizujących poszczególne projekty,
- danych instytucji branżowych i instytucji publicznych – w tym: Powiatowego Urzędu Pracy, instytucji kultury, edukacji, pomocy społecznej itd.
- danych partnerów społeczno gospodarczych realizujących projekty w obszarach rewitalizacji,
- Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Lokalnych ([www.stat.gov.pl](http://www.stat.gov.pl)).

Rysunek 62 Struktura raportu monitoringowego



Źródło: opracowanie własne

Stopień wdrażania i postępy w realizacji konkretnych projektów powinny być monitorowane w oparciu o poniższą kartę monitoringową projektu. Karta powinna być sporządzana przez podmioty wdrażające konkretne projekty wynikające bezpośrednio z LPR oraz realizowane przez poszczególnych partnerów.

Tabela 20 Wzór karty monitoringu projektu LPR - ramowy wzór.

Nazwa projektu:			
Opis realizowanych zadań w roku sprawozdawczym:			
Podmiot realizujący projekt:		Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach w danym roku	
Data rozpoczęcia realizacji:		Data zakończenia realizacji:	
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku	własne	zewnątrze	
Poniesione nakłady finansowe na realizację projektu: (całkowite)		W danym roku budżetowym:	

Zakładana wartość wskaźnika produktu projektu:		Osiągnięcia w roku sprawozdawczym:	
		% wskaźnika docelowego	
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu		Propozycje działań minimalizujących ryzyka	

Źródło opracowanie własne

## 10. Okresowa i nadzwyczajna aktualizacja LPR

Lokalny Program Rewitalizacji ma stanowić instrument efektywnej i skutecznej polityki przeobrażeń stref wymagających podjęcia określonych działań na rzecz wielowymiarowej rewitalizacji. By, dokument ten mógł spełniać tę rolę podlegać on musi ciągłej ocenie, o której szczegółowo mowa w rozdziale 9. Monitoring produktów i rezultatów LPR,

Okresowa aktualizacja LPR powinna nastąpić w połowie okresu wdrażania dokumentu, czyli w roku 2018. Decyzję o okresowej aktualizacji lub jej braku podejmie Rada Gminy i Miasta w oparciu o sporządzony zbiorczy raport z realizacji Programu w latach 2015-2017.

Zakłada się, że w oparciu o raporty monitoringowe podmiot wdrażający LPR, czyli Burmistrz Gminy i Miasta podejmie decyzję o nadzwyczajnej aktualizacji Programu. Taka nadzwyczajna aktualizacja powinna nastąpić w przypadku zajścia wyjątkowych, zmian wpływających na realizację wdrażanego dokumentu, w tym m.in:

- znaczna zmiana warunków finansowania zewnętrznego zaplanowanych projektów,
- zmiana sytuacji finansowej Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny,
- istotna zamiana w sferze społecznej, gospodarczej lub przestrzennej wpływającej na sytuację gminy.

## 11. Analiza ryzyka wraz z środkami zaradczymi

Sformato  
Polski (Pol  
Usunięto  
rezultatów

Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji obarczona jest ryzykiem związanym z wieloma uwarunkowaniami wynikającymi z czynników organizacyjnych operatora Programu jak również uwarunkowań zewnętrznych wpływających na przygotowanie i wdrożenie zaplanowanych projektów.

W zakresie projektów inwestycyjnych możliwe ryzyka mogą wystąpić na etapie:

- przygotowania dokumentacji projektowej, technicznej inwestycji,
- uzyskania niezbędnych dokumentów i pozwoleń, w tym wydanie decyzji: o ustaleniu lokalizacji celu publicznego, pozwolenia na budowę, uzyskanie zgody konserwatora zabytków na prace budowlane przy obiektach objętych ochroną,
- przygotowania studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 i innych programów, z których działania będą mogły być współfinansowane,
- opóźnienia w realizacji inwestycji, w tym stosowania procedur zamówień publicznych.

W zakresie projektów nieinwestycyjnych możliwe ryzyka mogą wystąpić na etapie:

- budowy i utrzymania układu podmiotowego wokół projektu,
- zaangażowania odpowiednich środków finansowych w realizację projektów,
- przygotowania wniosków aplikacyjnych do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 i innych programów, z których działania będą mogły być współfinansowane,
- opóźnienia i nieprawidłowości w realizacji projektu.

Dla neutralizacji zidentyfikowanych ryzyk zarówno w realizacji projektów inwestycyjnych, jak i projektów „miękkich” w niniejszym dokumencie określono przejrzystą strukturę zarządzania Programem, w tym m.in. powołania Zespołu i Pełnomocnika ds. rewitalizacji oraz procedury monitorowania realizacji i partycypacji społecznej. Wdrożenie odpowiedniego modelu organizacyjnego powinno stanowić narzędzie utrzymania wysokiego zaangażowania społecznego w proces rewitalizacji. Realizacja zadań postawionych przed instytucją zarządzającą oraz Pełnomocnika, Zespołu i Rady pozwoli na minimalizację zidentyfikowanych ryzyk.

## 12. Ocena oddziaływania na środowisko (opis procedury)

*Zostanie uzupełnione po zakończeniu procedury SOOŚ*

projekt



Opracowanie:

**Fundacja Kreatywny Śląsk**

44-200 Rybnik, ul. Wysoka 15/17

REGON: 243221365 NIP: 6423182626

Telefon kontaktowy: +48 602 227 053

[www.kreatywnyslask.pl](http://www.kreatywnyslask.pl)

